

Monika Urbanik

70 lat

Krakowskiego

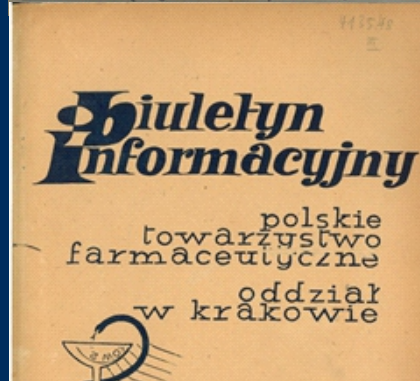
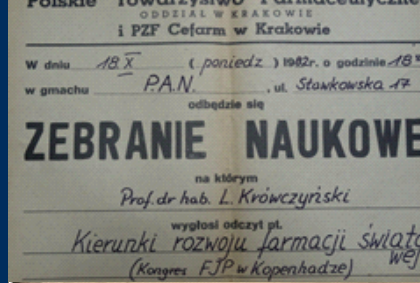
Oddziału

Polskiego

Towarzystwa

Farmaceutycznego

Kraków 2018

MONIKA URBANIK

70 lat

**Krakowskiego Oddziału Polskiego
Towarzystwa Farmaceutycznego
(1948-2018)**

Kraków 2018

Copyright by Monika Urbanik & ZOZ Ośrodek UMEA Shinoda-Kuracejo

Wydanie I, Kraków 2018

Autor:

Monika Urbanik

Skład Komputerowy:

Monika Urbanik

Projekt okładki:

Monika Urbanik

Ilustracje zamieszczone w tekście pochodzą ze zbiorów Muzeum Farmacji UJ CM oraz zbiorów prywatnych.

Wydawnictwo:

ZOZ Ośrodek UMEA Shinoda-Kuracejo
31-851 Kraków
os. Albertyńskie 1-2
e-mail: umea@interia.pl

ISBN 978-83-946124-4-3

Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne i geneza jego powstania

Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne zostało założone w 1947 r. Powstało w nowej, powojennej rzeczywistości, ale *de facto* kontynuowało działalność stowarzyszeń farmaceutycznych istniejących w przedwojennej Polsce, zwłaszcza tych, które podkreślały rolę farmacji naukowej. Tradycja zrzeszania się środowiska farmaceutycznego w towarzystwach naukowych i naukowo-zawodowych sięga już początku XIX w. W 1819 r. w Wilnie, w ramach Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego, powstała Naukowa Sekcja Farmaceutyczna zwana Wydziałem Farmaceutycznym, której celem było popularyzowanie wiedzy i pobudzanie życia naukowego wśród aptekarzy. Jej założycielem był profesor Jan Fryderyk Wolfgang (1775–1859). Wydział Farmaceutyczny wydawał w latach 1820–1822 „Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński”, w latach późniejszych przekształcony w „Dziennik Medycyny, Chirurgii i Farmacji”. W 1868 r. we Lwowie powstało Towarzystwo Aptekarskie, które zajmowało się przede wszystkim sprawami zawodowymi, ale również organizowało odczyty poświęcone różnym zagadnieniom z dziedziny farmacji naukowej. Towarzystwo to, w latach 1871–1939, wydawało swoje pismo – „Czasopismo Towarzystwa Aptekarskiego”. Pismo to odegrało ważną rolę w krzewieniu nauk farmaceutycznych. Wspomnieć trzeba również o powstałym w 1872 r. Warszawskim Towarzystwie Farmaceutycznym. W latach 1874–1939 Towarzystwo to wydawało swój własny organ prasowy – „Wiadomości Farmaceutyczne”. Pod koniec XIX w. powstały także Młodzieżowe Towarzystwo Farmaceutyczne we Lwowie oraz Towarzystwo Młodzieży Aptekarskiej w Krakowie, a także organizacje reprezentujące interesy pracowników aptek, krakowski „Unitas” oraz warszawska „Farmacja”¹.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości powstały organizacje o zasięgu ogólnopolskim. W 1918 r. utworzony został Związek Zawodowy Farmaceutów Pracowników Rzeczypospolitej Polskiej, którego głównym celem była walka o poprawę bytu farmaceutów. W 1919 r. z inicjatywy Warszawskiego Towarzystwa Farmaceutycznego założono Polskie Powszechne Towarzystwo Farmaceutyczne zrzeszające przede wszystkim właścicieli aptek. W 1922 r. powstało w Warszawie Towarzystwo Popierania Nauk Farmaceutycznych „Lechicja”, które w wydawanych przez siebie „Rocznikach Farmacji” prezentowało dorobek nauk farmaceutycznych².

Gdy w okresie międzywojennym zrodziła się idea tworzenia samodzielnych wydziałów farmaceutycznych, w 1925 r., z inicjatywy profesora Bronisława Koskowskiego (1863–1946) powołany został Komitet Budowy Gmachu dla Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Warszawskiego. W 1933 r. Komitet ten przekształcił się w Towarzystwo Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmaceutycznych przy Uniwersytetach w Polsce. Stowarzyszenie to miało na celu udzielanie pomocy i wsparcia finansowego wszystkim wyższym uczelniom farmaceutycznym w Polsce, popieranie wydawnictw na-

¹ R. Rembieliński, B. Kuźnicka, *Historia farmacji*, Warszawa 1987, s. 256–270.

² J. Szewczyński, H. Plata, *Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne*, Warszawa 2007, s. 14–21.

ukowych, pomoc w organizowaniu konferencji i pomoc finansową studiującej młodzieży.

Podobna organizacja powstała 20 grudnia 1930 r. w Krakowie. Było to Towarzystwo Popierania Nauk Farmaceutycznych, którego najważniejszym celem było wspieranie finansowe Oddziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także, jak głosił statut, „popieranie znajomości i rozwoju nauki polskiej w zakresie farmacji”³. Prezesem Towarzystwa został mianowany profesor Tadeusz Estreicher (1871–1952), wiceprezesem został Edmund Baranowski, właściciel apteki w Hajdukach Wielkich, a funkcję sekretarza powierzono profesorowi Markowi Gatty-Kostyalowi (1886–1965). Podczas posiedzeń Towarzystwa wygłaszano liczne odczyty, organizowano kursy doksztalające, fundowano także stypendia naukowe dla pracowników Oddziału. Z inicjatywy Towarzystwa i przy jego finansowym wsparciu założono Ogród Roślin Leczniczych na terenie Ogrodu Botanicznego UJ oraz wzbogacano biblioteki zakładów naukowych. Dzięki dofinansowaniu udzielanemu Oddziałowi Farmacji można było wyposażać pracownie naukowe dla studentów i opłacić wykładowców⁴. Fundusze jakimi dysponowało Towarzystwo pochodziły z darowizn aptekarzy z Krakowa, Częstochowy, Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego.

Tadeusz Estreicher (1871-1952)

Wybuch II wojny światowej przerwał działalność Towarzystwa. Po jej zakończeniu na czele reaktywowanego, krakowskiego Towarzystwa Popierania Nauk Farmaceutycznych stanął ponownie profesor Tadeusz Estreicher. Z energią do pracy przystąpiło także, działające w Warszawie, Towarzystwo Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmaceutycznych. Głównym celem działalności tych towarzystw miała być pomoc w odbudowie zniszczonych działaniami wojennymi zakładów naukowych i wydawanie podręczników akademickich.

³ M. Bilek, „Farmacja Krakowska” 2016, nr 2, 43–44.

⁴ M. Bilek, *Towarzystwo Popierania Nauk Farmaceutycznych*, „Farmacja Krakowska” 2016, nr 2, s. 43-47.

Z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmaceutycznych, 26 maja 1946 r., odbył się pierwszy zjazd przedstawicieli farmacji naukowej. W zjeździe udział wzięli dziekani wydziałów farmaceutycznych, dyrektorzy oddziałów farmaceutycznych oraz inni pracownicy naukowcy. Podjęto wówczas uchwałę ustalającą czteroletnie studia farmaceutyczne oraz rozpoczęto dyskusję na temat programu studiów. Wśród członków komisji, która miała zająć się opracowaniem jednolitego programu studiów znalazł się m.in. prof. Aleksander Kocwa (1901–1959), późniejszy dziekan, powołanego w 1947 r. krakowskiego Wydziału Farmaceutycznego.

Walne Zgromadzenie Towarzystwa Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmaceutycznych, które odbyło się w Warszawie w czerwcu 1947 r., podjęło decyzję o przemianowaniu go na Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne. Uroczysta inauguracja Towarzystwa odbyła się 30 listopada 1947 r. w Sali Kolumnowej Uniwersytetu Warszawskiego. Pierwszym przewodniczącym Towarzystwa został wybrany prof. Jan Muszyński (1884–1957), znana i zasłużona postać w naukowym środowisku farmaceutycznym, kierownik Katedry Farmakognozji i dyrektor Oddziału Farmaceutycznego na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie, a po wojnie, twórca Wydziału Farmaceutycznego w Łodzi.

Jan Muszyński (1884–1957)

Niezbędnym warunkiem działalności Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego było stworzenie odpowiedniej struktury organizacyjnej, obejmującej kilkanaście oddziałów terenowych. Według Statutu Towarzystwa ich zadaniem miało być „objęcie zajęć i celów Towarzystwa w pewnym terytorialnie ograniczonym okręgu”⁵. Statut zapewniał oddziałom autonomię, władzami oddziału ustanawiał Walne Zebranie Oddziału, Zarząd Oddziału i Komisję Rewizyjną Oddziału⁶. Początkowo oddziały terenowe Towarzystwa powstawały w ośrodkach akademickich. Organizowali je tam przeważnie pracownicy naukowcy wydziałów farmaceutycznych.

⁵ *Statut Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, s. 24.

⁶ *Ibidem*, Rozdz. IX, Oddziały i Koła Towarzystwa, s. 22.

Powstanie Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego i jego działalność w latach 1948–1989

W październiku 1947 r. Zarząd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Warszawie zwrócił się do Dziekana Wydziału Farmaceutycznego w Krakowie z następującym pismem: *W związku z likwidacją Towarzystwa Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmaceutycznych przy Uniwersytetach w Polsce i utworzeniem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Zarząd Towarzystwa pragnie, aby w Polsce powstało jedno tylko towarzystwo naukowe, posiadające swoje czasopismo („Acta Poloniae Pharmaceutica”) i jednoczące wszystkich członków zawodu farmaceutycznego. Zarząd Towarzystwa uważa, że dla dobra sprawy wszelkie dotychczas istniejące towarzystwa i sekcje naukowe farmaceutyczne powinny być zlikwidowane, a na ich miejsce powinny powstać oddziały Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Powinny one powstać przede wszystkim w ośrodkach uniwersyteckich. (...) Zarząd Towarzystwa uprzejmie prosi W. Pana dziekana o utworzenie Oddziału w porozumieniu z prezesem Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie, ul. Basztowa 3⁷.*

W związku z apelem Zarządu Głównego PTFarm o likwidację istniejących dotychczas towarzystw i sekcji naukowych i przekształcenie ich w terenowe oddziały Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, podjęto decyzję, aby działające w Krakowie, pod przewodnictwem prof. Tadeusza Estreichera, Krakowskie Towarzystwo Popierania Nauk Farmaceutycznych zostało rozwiązane, a właściwie przemianowane na Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

Pierwsze walne zebranie, konstituujące Krakowski Oddział PTFarm, odbyło się 18 września 1948 r. w budynku Kolegium Nowodworskiego przy ul. św. Anny 12. Oddział objął swym zasięgiem, oprócz Krakowa, także tereny podległe Okręgowym Izbom Aptekarskim w Rzeszowie i w Katowicach. Po niedługim czasie farmaceuci z okręgu śląsko-dąbrowskiego odłączyli się i 11 lutego 1951 r. w Katowicach utworzyli swój własny oddział. Oddział Rzeszowski PTFarm, rozpoczął samodzielną działalność 10 marca 1953 r., pod przewodnictwem mgr Tadeusza Olszanowskiego.

Funkcję prezesa Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego powierzono prof. Markowi Gatty-Kostyalowi (1886–1965), wiceprezesem został mgr Wacław Makieło z Katowic, sekretarzem dr Wojciech Roeske, a skarbnikiem mgr Wincenty Sawicki. W skład zarządu wchodził również mgr Florian Jankowiak z Katowic i mgr Ferdynand Lipczyński z Rzeszowa. Powołano także Komisję Rewizyjną w następującym składzie: dr Zygmunt Fuchsa, mgr Jan Twardowski, mgr Edward Rachwał, mgr Stanisław Opala i mgr Leszek Krówczyński. Doradcą prawnym Oddziału został dr Stanisław Proń, ówczesny radca prawny Izby Aptekarskiej, który od

---

⁷ Pismo Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Warszawie do Dziekana Wydziału Farmaceutycznego UJ w Krakowie z 18 października 1947 r. W zbiorach Muzeum Farmacji UJ CM (teka 56).

samego początku służył prawną poradą przy tworzeniu Oddziału. Dużą pomocą w pracy Towarzystwa w tamtym czasie służyły Okręgowe Izby Aptekarskie.

Marek Gatty-Kostyal (1886–1965)

Utworzenie Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego przyjęto z optymizmem. Stanisław Krówczyński (1882–1967), krakowski aptekarz, członek reaktywowanego po wojnie Krakowskiego Towarzystwa Popierania Nauk Farmaceutycznych, zabierając głos na walnym zebraniu powiedział: *Obecnie zlikwidowane Towarzystwo Popierania Nauk Farmaceutycznych przeradza się w Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne. Będzie ono miało daleko szerszą podstawę działania. Przede wszystkim powstał samodzielny Wydział Farmaceutyczny UJ. Już w związku z tym naukowy rozwój Towarzystwa będzie daleko łatwiejszy i może być intensywniejszy. Wychowankowie UJ nie powinni zapominać po dyplomie o naukach zawodowych, lecz kontynuować je w PTF⁸.*

Jedną z pierwszych uchwał podjętych przez Zarząd było rozpoczęcie starań o uhonorowanie zasług wieloletniego prezesa Krakowskiego Towarzystwa Popierania Nauk Farmaceutycznych, profesora Tadeusza Estreichera i nadanie mu godności członka honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Wniosek ten został zaakceptowany przez Zarząd Główny i 11 czerwca 1949 r. profesor Estreicher, jako jeden z pierwszych w Polsce, otrzymał tę honorową godność. W uroczystości, która odbyła się w sali Zakładu Farmacji Stosowanej, udział wzięły władze Wydziału Farmaceutycznego, Krakowskiego Oddziału PTFarm, Okręgowych Izb Aptekarskich w Krakowie, Katowicach i Kielcach, a także profesor Jan Muszyński, ówczesny prezes

---

⁸ Z *Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Krakowie*, „Farmacja Polska” 1948, nr 10, s. 441.

PTFarm, który osobiście wręczył profesorowi Estraicherowi niezwykle piękny, artystycznie wykonany dyplom. Dyplom ten można dziś podziwiać w archiwum Muzeum Farmacji UJ CM.

Uroczystość nadania godności członka honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego profesorowi Tadeuszowi Estraicherowi. Dyplom wręcza prezes PTFarm profesor Jan Muszyński.

Dyplom wręczony profesorowi Tadeuszowi Estraicherowi podczas uroczystości nadania godności członka honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

Zgodnie z kierunkami wytyczonymi przez twórców Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, jego główna aktywność miała się koncentrować wokół działań mających na celu podniesienie rangi naukowej farmacji. Organizacja miała służyć zarówno farmaceutom pracującym naukowo jak i szerokim rzeszom przedstawicieli zawodu, pragnącym doksztalać się i tym samym utrzymywać swój zasób wiedzy na odpowiednim poziomie. Krakowski Oddział PTFarm, realizując swą misję rozpoczął aktywną działalność polegającą przede wszystkim na organizowaniu odczytów, szkoleń i konferencji naukowych. Dwa razy w tygodniu odbywały się zebrania naukowe w Krakowie, a raz w tygodniu w Katowicach. Zebrania te cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem, przeciętnie uczestniczyło w nich ok. 120 słuchaczy, wśród których było także wielu studentów farmacji.

W pierwszych latach działalności członkowie Towarzystwa spotykali się w sali wykładowej Instytutu Chemicznego przy ul. Olszewskiego, później w Sali Klubu Dyskusyjnego Akademii Medycznej przy ul. św. Anny 12. Zarząd Krakowskiego Oddziału dążył do tego by działalność naukową prowadzić w jak najszerszym gronie. Dzięki aktywnej współpracy z Izłą Aptekarską, do 1949 r., udało się pozyskać aż 568 członków, z czego na Kraków przypadało 419, na Katowice 115 a na Rzeszów 34 członków. Akces przynależności zgłosili także studenci farmacji. Jeden z wykładów prof. Gatty-Kostyał wygłosił na zebraniu naukowym Polskiego Towarzystwa Botanicznego czym zapoczątkował stałą współpracę Oddziału z Polskim Towarzystwem Botanicznym UJ⁹.

Po upaństwowieniu aptek w 1951 r. i zlikwidowaniu Izby Aptekarskich, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne stało się jedynym reprezentantem farmaceutów, dlatego też poza działalnością naukową musiało zajmować się także szeroko pojętą problematyką zawodową.

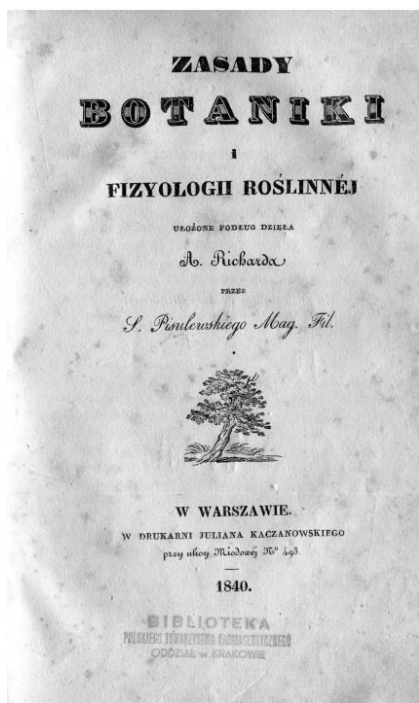
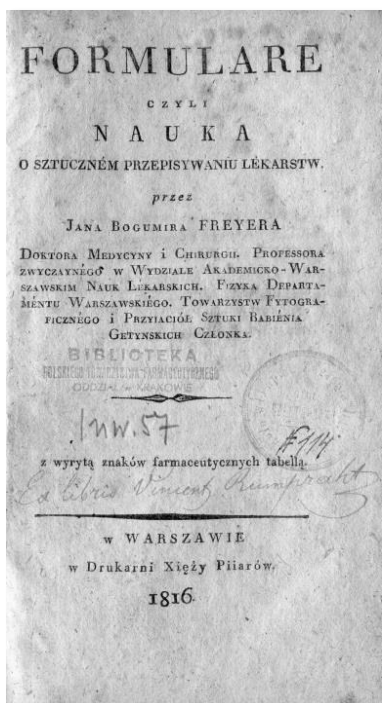
Biblioteka

Krakowski Oddział prowadził, ciesząc się dużą popularnością bibliotekę, w której gromadzono naukową literaturę z dziedziny farmacji. Cenne zbiory biblioteczne Oddział odziedziczył po Towarzystwie Popierania Nauk Farmaceutycznych, wzbogacił je również dar Koła Właścicieli Aptek Zagłębia Dąbrowskiego i Miasta Częstochowy. Biblioteka mieściła się w Zakładzie Farmacji Stosowanej. Tam też od 1950 r. udostępniono czytelnię, w której dwa razy w tygodniu można było skorzystać z zasobu bibliotecznego. Biblioteka dzięki zakupom i prywatnym darowiznom powiększała się i w miarę możliwości i potrzeb była stale uaktualniana. Wśród zbiorów bibliotecznych, obok współcześnie wydawanych książek i czasopism, znajdowało się również wiele cennych zabytków z dziedziny literatury farmaceutycznej. W latach 70. XX w. biblioteka liczyła 1384 woluminów książek i 554 woluminów czasopism¹⁰. Opiekunką biblioteki była mgr Aniela Mazanowska, później dr Bożena Kluczykowska, a po niej pieczę nad biblioteką przejął dr Tomasz

⁹ W. Roeske, *Z Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, „Farmacja Polska” 1949, nr 8, s. 315-316.

¹⁰ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1970, nr 8, s. 678.

Stożek. Księgozbiór w ostatnich latach został przekazany do krakowskiego Muzeum Farmacji gdzie wzbogacił zbiory biblioteczne.

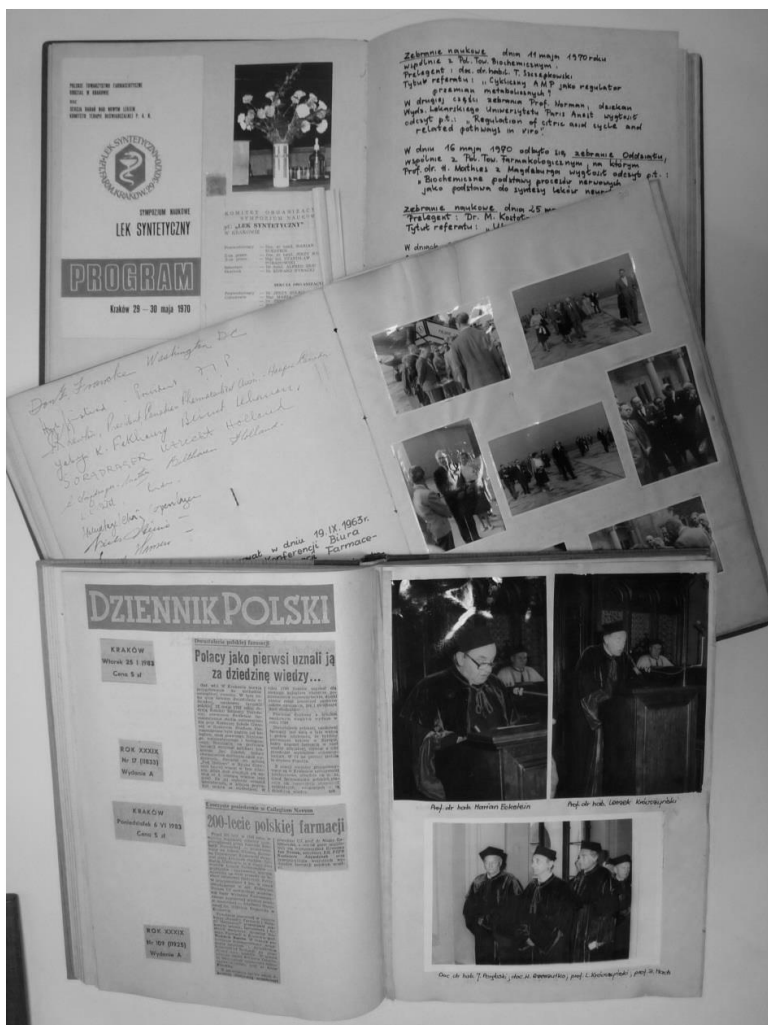
„Formulare czyli nauka sztucznem przepisywaniu lekarstw” J.B. Freyera i „Zasady botaniki i fizjologii roślinnej, ułożone podług dzieła...” S. Pisulewskiego. Ze zbiorów biblioteki Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

Kronika

Z inicjatywy Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm, w kwietniu 1957 r., podjęto decyzję o prowadzeniu Kroniki. Na pierwszej stronie, ówczesny kronikarz mgr Edward Rybacki napisał: „Celem kroniki jest zbieranie i przekazywanie ogółowi farmaceutów wyników pracy dokonywanej na tutejszym terenie w oparciu o fakty i ludzi, którzy swą pracą dobrze przysłużyli się farmacji polskiej”. Prowadzona do 1988 r. Kronika jest obecnie źródłem wiedzy nie tylko o działalności Krakowskiego Oddziału, ale także o historii krakowskiej farmacji i krakowskiego Wydziału Farmaceutycznego. Zawiera bowiem wiele, ilustrowanych fotografiami, informacji na temat ważnych wydarzeń takich jak zjazdy, konferencje naukowe i szkolenia, a także bogatą dokumentację prasową, poświęconą krakowskiemu środowisku farmaceutycznemu. Pierwszym kronikarzem, który z niezwykłą pieczołowitością prowadził Kronikę był mgr Edward Rybacki, po nim funkcję tę przejęła,

dr Maria Kostolowska, a następnie mgr Krystyna Rogacka-Majcher. Obecnie Kronika znajduje się w zbiorach Muzeum Farmacji UJ CM.

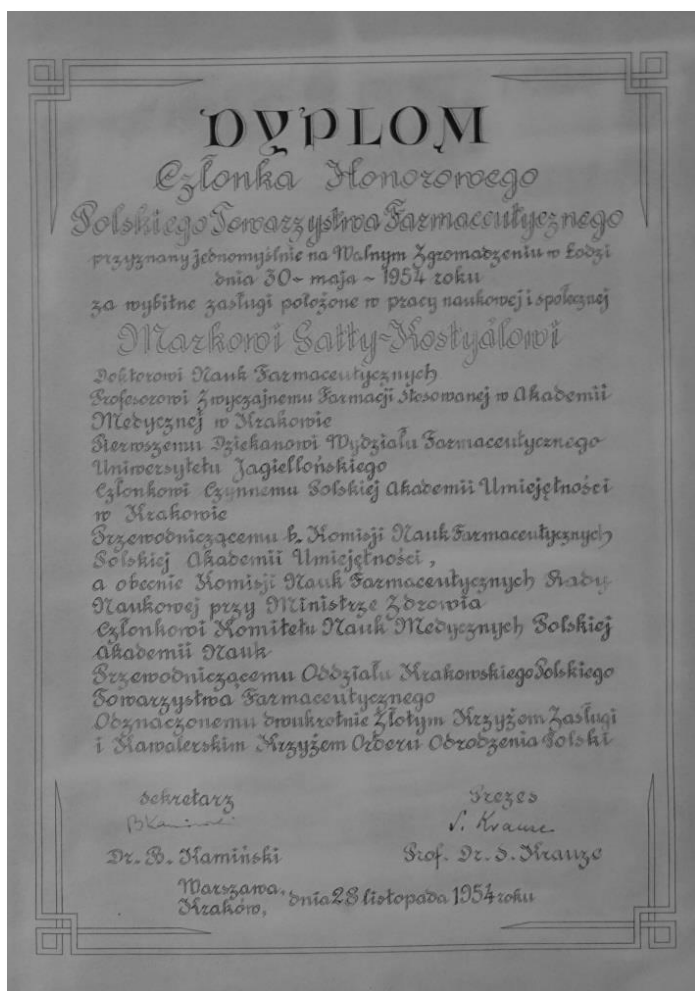

„Kronika” Krakowskiego Oddziału PTFarm

***

W listopadzie 1954 r. w auli Akademii Medycznej w Krakowie odbyła się podniosła uroczystość na której, przewodniczący Oddziału, prof. Marek Gatty-Kostyal, otrzymał dyplom członka honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Na uroczystość przybyło wielu znamienitych gości, którzy jednogłośnie z uznaniem wyrażali się o zasługach Jubilata dla polskiej farmacji. Profesor Marek Gatty-Kostyal sprawował funkcję przewodniczącego

do marca 1953 r. Złożył rezygnację ze stanowiska przewodniczącego gdyż nadmiar obowiązków zawodowych i społecznych nie pozwolił mu na pełnienie tej funkcji. W latach 1953–1954 na czele zarządu stał mgr Tadeusz Szewczyk. Ze względu na służbowy wyjazd jego kadencja trwała krótko, niepełny rok. W latach 1954–1956 funkcję przewodniczącego pełnił mgr Alfred Krzyżanowski, a w roku 1956 (od lutego do grudnia) dr Artur Jurand¹¹. Krótkie, często niedokończone, kadencje przewodniczących Krakowskiego Oddziału nie sprzyjały jego prawidłowemu funkcjonowaniu.

Dyplom członka honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego wręczony prof. Markowi Gatty-Kostyalowi w 1954 r.

¹¹Kronika Krakowskiego Oddziału PTFarm, Tom I, s. 14-16.

W pierwszych latach działalności, Krakowski Oddział PTFarm skupiał się przede wszystkim na organizowaniu zebrań i odczytów naukowych. W tym celu powołano Zarząd Zebrań na czele którego stanął mgr Alfred Krzyżanowski. Miał on koordynować sprawy związane z ich organizacją i popularyzacją. Udało się pozyskać salę w Zakładzie Fizyki Doświadczalnej UJ, w której regularnie mogły odbywać się zebrańia. Podczas pierwszej kadencji (1948–1953) wygłoszono ogółem 43 odczyty, wśród których najczęściej omawianą problematyką była farmacja stosowana. Wykłady z tej dziedziny wygłaszali prof. Marek Gatty-Kostyal, mgr Leszek Krówczyński, dr Adolf Stawowczyk, mgr Zbigniew Kubiak. Tematykę farmakologiczną podejmowali prof. Józef Hano i dr Jerzy Maj.

W marcu 1957 r. przewodniczącym Krakowskiego Oddziału został dr Wojciech Roeske. Nowy Zarząd, pod jego kierunkiem, przystąpił z energią do pracy. W Zarządzie pracowali wówczas m.in. mgr Zbigniew Kubiak, mgr Jerzy Porębski, mgr Alfred Reder i mgr Edward Rybacki. Już na pierwszym, konstytucyjnym zebraniu Oddziału podjęto szereg istotnych tematów, które miały być celem działalności na najbliższe lata. Zdawano sobie sprawę, że efektywne działanie Towarzystwa zależy od liczby członków. Zarząd zwrócił się więc z odezwą do środowiska farmaceutów, wzywającą do wstępowania w szeregi Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego:

Koleżanki i Koledzy,

W całym kraju toczy się proces odnowy życia społecznego we wszystkich jego dziedzinach. Również i na odcinku farmacji obserwujemy pewien zwrot ku lepszemu. Główna rola w nadaniu odpowiedniego kierunku temu procesowi przypada przede wszystkim Polskiemu Towarzystwu Farmaceutycznemu, które wystąpiło do Ministerstwa Zdrowia z konkretnymi propozycjami odnośnie kodyfikacji i nowelizacji zarządzeń i ustaw dotyczących farmacji. Utworzenia Izb Aptekarskich, uposażeń i spraw bytowych pracowników aptek, obsadzenia stanowisk w resorcie zaopatrzenia i produkcji leku przez wykwalifikowanych fachowców, utworzenia Departamentu Farmacji, reformy studiów farmaceutycznych, doszkalania zawodowego i innych. Aby wysiłki Towarzystwa osiągnęły właściwy cel, konieczne jest czynne poparcie wszystkich farmaceutów. Tylko wspólny i zorganizowany wysiłek nas samych stanowi rękojmię powodzenia w naszych usiłowaniach zdobycia właściwej i należytej pozycji polskiej Farmacji. Dlatego zwracamy się do Was z gorącą prośbą o wstępowanie w szeregi członków Towarzystwa: KAŻDY FARMACEUTA CZŁONKIEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA FARMACEUTYCZNEGO. Oprócz powyżej postawionych zadań, głównym celem Towarzystwa jako towarzystwa naukowego jest doszkalanie i informowanie jak najszerszych kół farmaceutycznych w dziedzinie postępu nauk farmaceutycznych. W sezonie jesienno-zimowym 1957/58 począwszy od września Zarząd Oddziału Krakowskiego organizuje zebrańia towarzystwa, które odbywać się będą raz, a w miarę możliwości dwa razy w miesiącu w Krakowie oraz w niektórych ośrodkach poza Krakowem, poświęcone aktualnym zagadnieniom farmacji. O terminach zebrań będą informowały afisze. Prelegentami są pracownicy naukowci Akademii Medycznej oraz innych placówek Służby Zdrowia. Dla zainteresowanych zorganizowana została Sekcja Analityczna, której celem jest informowanie o osiągnięciach nowoczesnej analizy oraz wzajemna wymiana doświadczeń

czeń. Zebrania Sekcji odbywają się w pierwszy czwartek miesiąca o godz. 19.30 w Zakładzie Farmacji stosowanej przy ul. Krupniczej 16. Apelujemy do wszystkich Koleżanek i Kolegów o czynny współdziałanie w życiu Towarzystwa przez uczęszczanie na zebrania dyskusyjne i referatowe oraz zabieranie głosu w dyskusjach. Deklaracje członkowskie można otrzymać w radzie Miejskowej KPA (ul. Boh. Stalingradu 1), w Zakładzie Farmacji Stosowanej AM (ul. Krupnicza 16) oraz na zebraniach Towarzystwa.

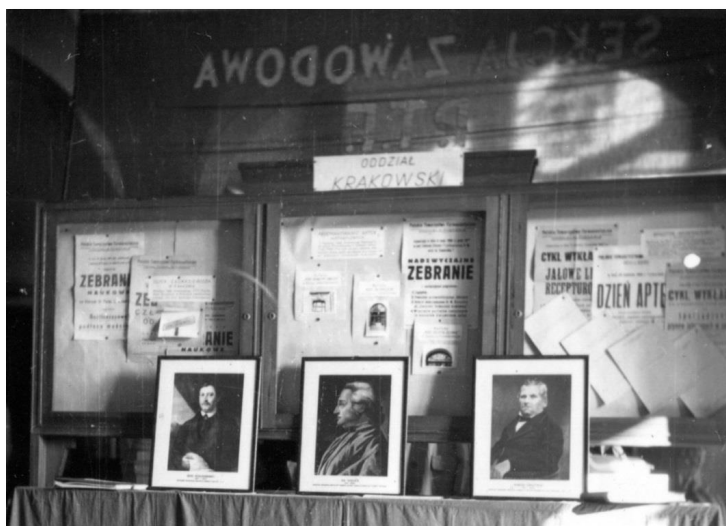
Zarząd Krakowskiego Oddziału PTFarm 1958 r.

Na zebraniach, odbywanych w tamtym okresie, dyskutowano o aktualnych problemach nurtujących środowisko farmaceutyczne; omawiano sprawy związane z projektem nowego Statutu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, programem studiów farmaceutycznych oraz doszkalaniami kadr farmaceutycznych. Jedną z podjętych uchwał był wniosek domagający się by w przyszłości na stanowiska asystentów przy katedrach Wydziału Farmaceutycznego powoływano tylko farmaceutów, a nie absolwentów innych pokrewnych kierunków. Wypowiadano się nad kierunkowością studiów, wskazując na konieczność organizowania szkoleniowych wyjazdów za granicę. Postanowiono by na zebraniach naukowych dokonywać przeglądu fachowej prasy naukowej oraz by stworzyć możliwość odwiedzania różnych miejsc pracy farmaceutów, dlatego też m.in. w tym celu zorganizowano wycieczkę do Krakowskich Zakładów Farmaceutycznych, gdzie uczestnicy zapoznali się z produkcją leków tak od strony chemiczno-farmaceutycznej jak i technologicznej. Zwrócono się do instytucji farmaceutycznych o nadsyłanie swoich biuletynów do biblioteki Towarzystwa aby w ten sposób udostępnić wiedzę o najnowszych pracach i zdobyczach wiedzy. Aktywnie uczestniczono także

w dyskusji na temat konieczności reaktywowania Izb Aptekarskich. Zarząd Oddziału w porozumieniu z władzami Stronnictwa Demokratycznego zorganizował kilka, poświęconych temu tematowi konferencji¹².

Delegacja Oddziału Krakowskiego PTFam na V Naukowym Zjeździe PTFarm w Poznaniu w 1960 r. (Pierwszy od prawej, przewodniczący Krakowskiego Oddziału dr Wojciech Roeske).

Ekspozycja Oddziału Krakowskiego na V Naukowym Zjeździe PTFarm w Poznaniu w 1960 r.

¹² Z. K., *Walne Zebranie Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1957, nr. 6, s. 165-166.

Zarząd Oddziału współpracował z dyrekcją Krakowskiego Zarządu Aptek, udzielając pomocy przy przeprowadzaniu kursów szkoleniowych dla pracowników aptek. Zorganizowano w związku z tym zespół prelegentów, którzy wygłosili kilkadziesiąt odczytów zarówno na terenie Krakowa jak i innych miast województwa krakowskiego¹³. Aktywnie uczestniczono w odbywających się cyklicznie, co cztery lata, Naukowych Zjazdach Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

W 1962 r. Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego zajmował drugie miejsce, po Oddziale Warszawskim, pod względem liczby członków. Dzięki aktywnej działalności mgr Zbigniewa Kubiaka, odpowiedzialnego wówczas za organizację odczytów, ich liczba była imponująca. Na 245 odczytów zorganizowanych przez wszystkie oddziały na terenie Polski, aż 63 przypadało na Oddział Krakowski.

Aktywna działalność Zarządu i duże zainteresowanie wśród farmaceutów sprawiły, że koniecznym stało się zorganizowanie pracy w Sekcjach, które mogłyby podejmować specjalistyczne tematy i zagadnienia przeznaczone dla węższych grup zainteresowanych.

Sekcja Analityczna

Jesienią 1957 r. powołano Sekcję Analityczną. Organizację Sekcji powierzono dr Zbigniewowi Kubiakowi. Pierwszym przewodniczącym Sekcji został mgr Tadeusz Borkowski z Instytutu Ekspertyz Sądowych, wiceprzewodniczącym został dr Adam Danek (AM), a sekretarzem dr Jerzy Weyers (AM). Działalność Sekcji zainaugurował wykład dr Jerzego Maja pt. „Nowości z zakresu farmakodynamiki”. Sekcja miała zajmować się nie tylko problematyką analityczną, ale także objąć całokształt wiedzy farmaceutycznej podanej w ściślejszej, naukowej formie szerokiemu ogółowi farmaceutów.

Zwrócono się do kierowników katedr Wydziału Farmaceutycznego, aby asystenci poszczególnych placówek referowali swoje prace na zebraniach Sekcji. Zebrania zwykle kończyły się ożywioną dyskusją. Wygłaszanym referatom bardzo często towarzyszył pokaz nowoczesnej aparatury badawczej z dziedziny spektrofotometrii, spektrografii, spektroskopii, chromatografii oraz innych nowoczesnych technik analitycznych. Z uwagi na duże zainteresowanie organizowano pokazy z polarografii, potencjometrii i pehametrii. W 1961 r. wszyscy członkowie Sekcji wzięli udział w I Zjeździe Analityków Farmaceutów, który odbywał się w Poznaniu.

Pracami Sekcji interesowali się także pracownicy placówek naukowych z poza Akademii Medycznej. Jej członkami zostali pracownicy PAN, przemysłu farmaceutycznego i zielarskiego, a także z Sanepidu. Przy organizowaniu zebrań, seminariów i konferencji współpracowano z Podkomisją Analizy Farmaceutycznej PAN oraz Instytutem Ekspertyz Sądowych, gdzie również, bardzo często odbywały się zebrania naukowe Sekcji¹⁴.

---

¹³ Z. K., *Z Oddziału krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1957, nr 12, s. 333.

¹⁴ Z. K., *Z działalności Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, „Farmacja Polska” 1961, nr 18, s. 391.

W ciągu wielu lat Sekcja Analityczna wypracowała sobie określony model działalności, w którym znalazły miejsce, obok referatów na tematy ściśle metodyczne i teoretyczne poświęcone analitycznym metodom fizykochemicznym, analizie biochemicznej i klinicznej oraz analitycznym problemom przemysłowym również informacje na temat zagranicznych spotkań analityków oraz informacje i spostrzeżenia dotyczące możliwości zakupu odczynników i aparatury krajowej i zagranicznej. W doborze referatów przyjęto dwa zasadnicze założenia; propagowanie nowoczesnych metod fizykochemicznych analizy oraz informowanie krakowskiego środowiska farmaceutycznego o osiągnięciach i metodyce pracy analityków w krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowo-badawczych.

Andrzej Roszkowski

Zebrania Sekcji odbywały się średnio raz w miesiącu, w różnych ośrodkach badawczych Krakowa, co umożliwiało zapoznanie się z wyposażeniem aparaturowym, metodami i ich możliwościami badawczymi. Dr Krystyna Kuszlik-Jochym, która przez ostatnie 20 lat funkcjonowania Sekcji pełniła funkcję sekretarza, tak wspomina pracę w Sekcji: „Organizacja zebrań naukowych wymagała w ówczesnych realiach nie lada zaangażowania zarówno w pozyskiwaniu odpowiedniej rangi wykładowców, jak i miejsca na odbycie posiedzeń. Każdorazowo trzeba było upraszać Kierowników Zakładów Wydziału Farmaceutycznego AM lub innych krakowskich uczelni o zgodę na użyczenie pomieszczenia, co wiązało się naturalnie z koniecznością dostosowywania terminów zebrań do wymagań właścicieli lokali i niemożnością ustalenia ich stałych terminów tak bardzo ułatwiających działanie. Oprócz problemów lokalowych i problemów z pozyskiwaniem wykładowców ogromne trudności przysparzała frekwencja słuchaczy. Wielokrotnie należało wykonać dziesiątki telefonów, by zachęcić potencjalnych zainteresowanych do uczestnictwa, a potem przypomnieć o terminie, mimo każdorazowego rozsyłania zaproszeń. Ale jak zawsze w każdej działalności, oprócz zniechęcają-

cych trudności była też satysfakcja z udanych, owocnych spotkań, a czasem nawet trochę komicznych zdarzeń jak np. takie: W trakcie dyskusji po referacie profesora znanego ze swego wybujałego EGO, ktoś ze słuchaczy postanowił zaprezentować jakąś analityczną nowość znalezioną w popularnym piśmie „Nature”, o której nie wspomniano w referacie. Wszyscy z przerażeniem oczekiwali na reakcję referenta, a ten, bez nijakiej konfuzji odezwał się tak – jeśli JA o czymś nie wiem to znaczy, że to NIE ISTNIEJE!!! Po takim *dictum*, niezrażony wesołością sali profesor nadal prowadził rozmowę z dyskutantami”¹⁵.

Pierwszym przewodniczącym Sekcji, jak już wspomniano, był mgr Tadeusz Borkowski z Instytutu Ekspertyz Sądowych. Od 1970 r. pracom Sekcji Analitycznej przewodniczył dr Andrzej Roszkowski pracujący w Zakładach Farmaceutycznych „Polfa”, sekretarzem była wówczas dr Zofia Zachwieja. W roku 1976 sekretarzem została dr Krystyna Kuszlik-Jochym i funkcję tę pełniła do końca funkcjonowania Sekcji. Od 1988 r. pracom Sekcji przewodniczyła dr hab. Zofia Zachwieja.

Aktywnymi członkami Sekcji, pracującymi w zarządzie byli m.in. dr G. Nowicki, dr Bogumiła Rozkrut (Instytut Farmakologii PAN), dr Jerzy Domański (Pracownia Biochemii AWF), dr Tadeusz Gancarczyk (AM), dr Wanda Sztark (Instytut Chemii Politechniki Krakowskiej), prof. dr hab. Adam Danek, dr Włodzimierz Rzeszutko, dr Maria Ziętek, mgr F. Chrobok, mgr Jan Krzek (Laboratorium Kontrolne CEFARM), dr Adam Kołodziejczyk (Krakowski Szpital Zespolony), dr Maciej Pawłowski (AM).

Sekcja Technologiczna

W maju 1958 r. we współpracy z Krakowskimi Zakładami Farmaceutycznymi „Polfa” rozpoczęła działalność Sekcja Technologiczna. Kierowanie Sekcją powierzono mgr Tadeuszowi Materskiemu. W zarządzie Sekcji byli poza nim także mgr inż. Z. Grabowiecki i mgr Kazimierz Kuśnierz. Członkami Sekcji byli głównie pracownicy Krakowskich Zakładów Farmaceutycznych. Sekcja pracowała dzięki pomocy organizacyjnej i wsparciu finansowemu dyrekcji „Polfy”. Celem jej działalności była popularyzacja i uzupełnianie wiedzy z zakresu technologii farmaceutycznej, a przede wszystkim technologii produkcji witamin i antybiotyków. Na pierwszym zebraniu wykład pt. „Nowości z zakresu leków syntetycznych” wygłosił mgr Marian Eckstein. Na początku swej działalności Sekcja liczyła ok. 30 członków. Zebrania naukowe odbywały się w odstępach 1–2 miesięcznych. W ramach zebrań naukowych organizowano również wycieczki do innych zakładów farmaceutycznych. Odbył się także wyjazd szkoleniowy na Targi do Lipska¹⁶. Sekcja Technologiczna współpracowała z dyrekcją Zakładów Farmaceutycznych przy opracowywaniu planu poprawy jakości produkowanych tam preparatów farmaceutycznych. Na początku lat 60. XX w., jak wynika ze sprawozdania z działal-

---

¹⁵ Notatkę przekazała autorce dr Krystyna Kuszlik-Jochym.

¹⁶ Z. Kubiak, *Z działalności Sekcji Technologicznej Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, „Farmacja Polska” 1958, s. 342.

ności Oddziału Krakowskiego PTFarm, aktywność Sekcji osłabła¹⁷. Dopiero pod koniec tego okresu, gdy przewodnictwo Sekcji przejął doc. Marian Eckstein wznowiła swoją działalność. Na jego wniosek w 1968 r. przemianowano ją na Sekcję Przemysłową.

Sekcja Aptek Szpitalnych

W marcu 1959 r. zainicjowano cykl odczytów przeznaczonych dla pracowników aptek szpitalnych z Krakowa i województwa krakowskiego. Inicjatorem spotkań był Zbigniew Kubiak, który pełniąc wówczas funkcję konsultanta wojewódzkiego do spraw farmacji posiadał głęboką wiedzę dotyczącą funkcjonowania aptek szpitalnych. Na tej podstawie opracował ogólny program wykładów oraz metody szkolenia. Tematem pierwszego spotkania było: „Sporządzanie płynów infuzyjnych w aptekach”¹⁸. Szkolenie zostało zorganizowane przy współpracy inspektorów Nadzoru Farmaceutycznego oraz Miejskiej Rady Narodowej. W trakcie pierwszego spotkania uczestnicy kursu zwiedzili wzorowo urządzone i wyposażone apteki szpitalne w 5. Okręgowym Szpitalu Wojskowym oraz w Szpitalu Kolejowym w Krakowie.

Uczestnicy kursu szkoleniowego 1959 r. („Farmacja Polska” 1959, s. 148)

¹⁷ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1964, nr 15-16, s. 627.

¹⁸ Z. Kubiak, *Z działalności Sekcji Aptek szpitalnych przy krakowskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, „Farmacja Polska” 1963, nr 15-16, s. 350.

Wycieczka do Krakowskiej Wytwórni Surowic i Szczepionek zorganizowana dla uczestników Dnia Aptek (czerwiec 1961)

Uczestnicy szkoleniowej wycieczki do Krakowskiej Wytwórni Surowic i Szczepionek zorganizowanej dla uczestników Dnia Aptek (czerwiec 1961)

W tym pierwszym szkoleniu udział wzięło ok. 60 farmaceutów. W związku z tak dużym zainteresowaniem Zarząd Oddziału wystąpił z propozycją zorganizowania podobnego szkolenia także na terenie sąsiednich województw¹⁹. Już od lipca 1959 r. szkolenia dla pracowników aptek zakładowych i otwartych przyjęły formę cykliczną, kwartalną i nazwę „Dzień Aptek”²⁰.

dr Alfred Reder

mgr Stanisława Krystynowicz

W roku następnym z inicjatywy dr Kubiaka podjęto uchwałę o zorganizowaniu w obrębie Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego „Komisji dla spraw aptek szpitalnych”. W skład komisji weszli: kierownik apteki szpitalnej szpitala klinicznego dr Alfred Reder, mgr Ewa Kolendowska, mgr Maria Skarżyńska i mgr Janina Skalda²¹. Komisja ta miała na celu podejmowanie zagadnień zawodowych i naukowych z zakresu aptek szpitalnych, organizowanie konferencji szkoleniowych, w tym cieszących się dużą popularnością „Dni Aptek”. Po wstępnym okresie działalności Komisja przekształciła się w Sekcję Aptek Szpitalnych. W listopadzie 1960 r., w Zakładzie Farmacji Stosowanej, odbyło się organizacyjne zebranie Sekcji. Obecni byli kierownicy aptek szpitalnych z Krakowa oraz Inspektorzy Farmaceutyczni Wojewódzkiej Rady Narodowej i Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie. Na przewodniczącego Sekcji wybrano wówczas dr Alfreda Redera, kierownika apteki Szpitala Klinicznego AM, sekretarzem została mgr Janina Skalda²². Kolejną przewodniczącą Sekcji Aptek Szpitalnych (od lat 70. XX w.) była mgr Stanisława Krystynowicz, kierownik apteki w Instytucie Pediatrii w Prokocimiu. Głównym zadaniem Sekcji Aptek Szpitalnych było przygotowywanie odczytów naukowych i szkoleń. Najważniej-

¹⁹ J. Porębski, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1959, nr 8, s. 148–149.

²⁰ Z. Kubiak, *Konferencja szkoleniowa w Krakowie*, „Farmacja Polska” 1960, nr 13-14, s. 267–268.

²¹ Kronika Krakowskiego Oddziału PTFarm, Tom I, s. 41.

²² Z. Kubiak, *Zebranie organizacyjne Sekcji Aptek Szpitalnych przy oddziale krakowskim PTF*, „Farmacja Polska” 1961, nr 1, s. 37.

szym przedsięwzięciem były cieszące się niesłabnącą popularnością „Dni Aptek”. W 1995 r. Sekcja zawiesiła swoją działalność.

Jedną z form działalności Sekcji było umożliwienie, pracującym w aptekach szpitalnych farmaceutom, zapoznania się z funkcjonowaniem różnych, nowoczesnie wyposażonych aptek. Jedną z takich aptek była apteka mieszcząca się w szpitalu w Limanowej, która w latach 80. XX w. uchodziła za aptekę wzorcową. Szczególną zaletą, u odwiedzających ją krakowskich aptekarzy, wzbudziła nowoczesna linia produkcji płynów infuzyjnych. Stwierdzili oni z żalem, że krakowskie apteki szpitalne pracowały w znacznie gorszych warunkach²³.

W maju 1973 r., na zebraniu zorganizowanym przez Zarząd Główny PTFarm, powołano Zespół Sekcji Aptek Szpitalnych, o zasięgu ogólnopolskim, którego celem miała być koordynacja działających na terenie całej Polski Sekcji Aptek Szpitalnych, wymiana poglądów i doświadczeń. Pierwszym przewodniczącym Zespołu został kierownik apteki szpitalnej szpitala klinicznego Akademii Medycznej w Krakowie dr Alfred Reder. Funkcję tę pełnił do 1983 r.²⁴

Sekcja Oświaty Sanitarnej

Na początku lat 60. XX w. powołana została Sekcja Oświaty Sanitarnej. Sekcję początkowo prowadził Wincenty Sawicki, później mgr Tadeusz Chudzicki, a od 1967 r. dr Zygmunt Fuchsa. Sekcja Oświaty Sanitarnej zajmowała się sprawami szerzenia oświaty sanitarnej poprzez organizację wystaw w aptekach, kolportaż materiałów propagandowych oraz wygłaszanie przez członków Oddziału prelekcji z zakresu higieny osobistej, żywienia oraz pogadanek na temat „lek w domu” odbywających się w szkołach, kołach gospodyń wiejskich itp²⁵. Sekcja ze względu na ograniczone fundusze nie wykazywała szczególnej aktywności.

„Biuletyn Informacyjny”

Z początkiem marca 1959 r. ukazał się pierwszy numer kwartalnika „Biuletyn Informacyjny” wydawanego przez Oddział Krakowski Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego²⁶. Biuletyn, redagowany początkowo w dwuosobowym składzie przez Jerzego Porębskiego i Edwarda Rybackiego, miał spełniać rolę łącznika pomiędzy zarządem i członkami Oddziału, zwłaszcza tymi, którzy pracują poza Krakowem. W 1960 r. zespół redakcyjny poszerzył swoje grono o Janinę Bibulską, Jerzego Brandysa, D. Brokowską, Helenę

---

²³ Z. Kubiak, *Z Sekcji Aptek Szpitalnych Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1988, nr 7, s. 422–423.

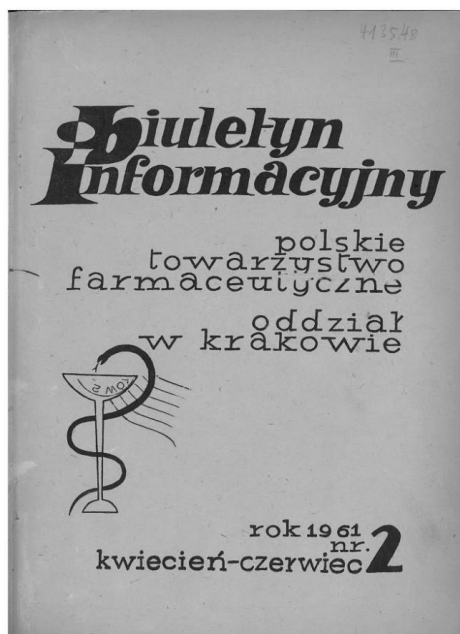
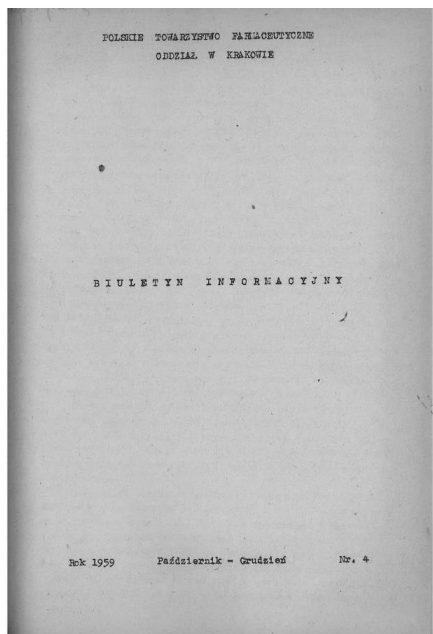
²⁴ J. Szewczyński, H. Plata, *Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne 1947–1997*, Warszawa 1997, s. 94.

²⁵ Sprawozdanie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego z działalności za lata 1967–1970. s. 33.

²⁶ Wybrane numery „Biuletynu Informacyjnego” zachowały się w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej, Sygn. 413548 III.

Domańska, D. Jarosińska, Ewę Kolendowska, Z. Nizioł, Kazimierza Stanucha, Stanisława Strohschneidera. Edward Rybacki został wówczas redaktorem naczelnym kwartalnika. W 1964 r. redaktorem naczelnym został Wincenty Sawicki.

Biuletyn liczył 12 stron maszynopisu. Szata graficzna była początkowo skromna, dopiero w 1961 r. Biuletyn przybrał nową, estetyczną formę. Nakład pierwszych numerów wynosił 500 egzemplarzy, ale w związku z dużym zainteresowaniem zwiększono go do 700 egzemplarzy. We wstępnym artykule, autor – przewodniczący Oddziału, dr Wojciech Roeske podkreślił znaczenie Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego dla zawodu oraz omówił zadania jakie miał spełnić Biuletyn²⁷. W Biuletynie obok informacji na temat pracy Zarządu Głównego, Zarządu Oddziału oraz Sekcji działających w ramach Oddziału ukazywały się streszczenia wszystkich wygłaszanych odczytów oraz aktualne, interesujące grono farmaceutów informacje. W Biuletynie znajdowała się również stała rubryka poświęcona historii farmacji, redagowana przez Wojciecha Roeske.

Strony tytułowe wydawanego przez Krakowski Oddział PTFarm "Biuletynu Informacyjnego"

Zgodnie z początkowymi postulatami Biuletyn otrzymywali bezpłatnie wszyscy członkowie Krakowskiego Oddziału PTFarm, był przesyłany do pozostałych oddziałów PTFarm w Polsce, a także do Biblioteki Jagiellońskiej i Biblioteki Narodowej. Z końcem kadencji Wojciecha Roeske, w lutym 1965

²⁷ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1959, nr 9, s. 171.

r., zaprzestano wydawanie Biuletynu. Wprawdzie na Walnym Zgromadzeniu Oddziału w maju 1967 r. Zarząd wysunął postulat wznowienia wydawnictwa, powołana została wówczas Sekcja Redakcji Biuletynu na czele z mgr Marią Majową. Niestety nie doszło do realizacji tego postulatu z powodu problemów z zaopatrzeniem w papier. W miejsce Biuletynu, Zarząd Oddziału wydawał tzw. Komunikat (kilka kartek maszynopisu), który ukazał się trzy razy, zamieszczając informacje o działalności Zarządu Głównego, Zarządu Oddziału Sekcji oraz Kół Terenowych.²⁸ Warto zaznaczyć, że jedynie Krakowski Oddział wydawał swój własny informator.

Sekcja Historii Farmacji

Zagadnienia historyczne były niezwykle istotne w działalności Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Od listopada 1951 r., w lokalu Muzeum Historycznym Aptekarstwa przy ul. Basztowej 3, odbywały się wieczory dyskusyjne poświęcone historii i rozwojowi nauk farmaceutycznych. Spotkania w gronie osób zainteresowanych tym tematem prowadził twórca krakowskiego Muzeum Farmacji, dr Stanisław Proń. Skupiał on wokół siebie szerokie grono sympatyków historii farmacji²⁹. Kroniki muzealne dokumentują te pierwsze spotkania, które cieszyły się w środowisku krakowskich farmaceutów dużą popularnością³⁰. Dr Stanisław Proń, w 1957 r., za zasługi dla polskiej farmacji został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz obdarzony godnością Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, a na odbywającym się w Poznaniu w 1960 r., V Naukowym Zjeździe Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego otrzymał nagrodę, ufundowaną przez mgr Mateusza Grabowskiego z Londynu, za monumentalną pracę o polskim muzealnictwie farmaceutycznym pt. "Musaeum Poloniae Pharmaceuticum".

Pomimo aktywności „historycznej” Krakowskiego Oddziału PTFarm, Sekcja Historii Farmacji powstała dopiero w 1975 r. Wcześniej, bo już w 1956 r., w Warszawie powołana została do życia Sekcja Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Sekcja, której siedzibą była Warszawa miała zasięg ogólnopolski. Zebrania odbywały się w Warszawie w siedzibie PTFarm oraz w Muzeum Farmacji w Krakowie. Jej przewodniczącym został prof. Robert Rembieliński z Warszawy. W skład zarządu Sekcji weszli, przedstawiciele Krakowskiego Oddziału PTFarm: dr Leszek Krówczyński (jako sekretarz) i jako członkowie dr Wojciech Roeske i dr Stanisław Proń³¹. Głównym celem Sekcji miało być koordynowanie prac badawczych w dziedzinie historii farmacji, a także kształtowanie w młodym pokoleniu farmaceutów szacunku dla zawodu i jego tradycji, czego konsekwencją było wprowadzenie historii farmacji do programu studiów.

²⁸ „Komunikaty” znajdują się w Muzeum Farmacji UJ CM, IKS 3785.

²⁹ *Wieczory Dyskusyjne w Krakowskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, „Farmacja Polska” 1951, nr 10, s. 290.

³⁰ Kronika Krakowskiego Oddziału PTFarm znajduje się w zbiorach Muzeum Farmacji.

³¹ L. Krówczyński, *Posiedzenie organizacyjne Sekcji Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, „Farmacja Polska” 1956, nr 9, s. 250–251.

Nadzwyczajne zebranie Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego 4 maja 1960 r. (przy stole prezydialnym od lewej: Wojciech Roeske i Marek Gatty-Kostyal).

Jednym z postulatów ogólnopolskiej Sekcji Historii Farmacji było podjęcie akcji nadawania aptekom imion zasłużonych farmaceutów. Przypadająca w 1958 r. rocznica 175-lecia rozpoczęcia wykładów z *farmacji i materii medycznej* przez Jana Szastera, stała się okazją by aptecę, należącej do Szastera, a będącej kolebką farmacji akademickiej, nadać jego imię i przywrócić godło „Pod Słońcem”. Równocześnie Zarząd Oddziału wyszedł z propozycją, aby wzorem tej apteki przywrócić godła historyczne innym aptekom krakowskim i nadać im imiona zasłużonych farmaceutów. Propozycja ta została skierowana do Wydziału Kultury Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie gdzie spotkała się z pozytywnym przyjęciem³². Z tej okazji w Księdze Pamiątkowej Krakowskiego Oddziału PTFarm napisano: „Trudno jest w starym Krakowie, gdzie wszystko właściwie jest historią, wyłowić jakieś jeszcze fakty, które by – zapomniane dotąd – mogły jednak rzucić dodatkowe światło na dzieje miasta i jego rozwój, które były by jednym więcej potwierdzeniem prawdy, że nie ma niemal takiej gałęzi wiedzy, która by nie miała w swych początkach przedstawicieli w naszym mieście. A przecież tak mało ludzi w Krakowie wie, że przechodząc w ciągu dnia tyle razy przez Rynek, korzystając z pomocy śródmiejskich aptek, staje i tutaj wobec historii. Jest to historia związana ściśle z farmacją. Apteki te to nie tylko najstarsze w Krakowie apteki w pełnym tego słowa znaczeniu, to również pierwsze zakłady nauko-

³² Kronika Krakowskiego Oddziału PTFarm, T. I, s. 30.

we, w których zdobywała wiedzę młodzież farmaceutyczna pod okiem pierwszych profesorów farmacji na uniwersytecie Jagiellońskim. Chlubna to więc historia miasta i naszego zawodu, słusznie się więc stało, że została ogólnie przypomniana”³³.

W maju 1960 r. na nadzwyczajnym zebraniu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w którym udział wzięli przedstawiciele władz miasta, Akademii Medycznej i Wydziału Farmaceutycznego oraz licznie zebrani przedstawiciele środowiska zawodowego nadano historyczne nazwy aptekom. Apteka „Pod Słońcem” otrzymała imię swego dawnego właściciela, Jana Szastera, apteka „Pod Białym Orłem” imię Floriana Sawiczewskiego, a apteka „Pod Żółtą Głową” imię Adolfa Aleksandrowicza. Kierownicy tych aptek otrzymali portrety swoich patronów, a w witrynach aptecznych pojawiły się odpowiednie informacje.³⁴

Witryna apteki "Pod Żółtą Głową" im. Adolfa Aleksandrowicza (1960 r.)

---

³³ Ibidem, s. 31.

³⁴ Ibidem.

Witryna apteki „Pod Białym Orłem” imienia Floriana Sawiczewskiego (1960 r.)

Na jednym z zebrań, które odbyło się w 1961 r., podczas którego mgr Tadeusz Szewczyk, wygłosił odczyt pt. „Apteka w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu”, podjęto decyzję, aby aptekę w graniczących z Oświęcimiem, Brzeszczach nazwać imieniem mgr Marii Bobrzeckiej. Mgr Bobrzecka, właścicielka apteki „Pod Aniołem Stróżem” w Brzeszczach, w czasie okupacji hitlerowskiej okazywała szczególną pomoc więźniom obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau. Zajmowała się zaopatrywaniem więźniów w leki, dostarczaniem materiałów opatrunkowych i żywności. Zorganizowała w aptece komórkę, zajmująca się zbieraniem leków nadsyłanych z innych aptek, które następnie, różnymi drogami, przetrzucano do obozu³⁵.

Z inicjatywy Sekcji Historii Farmacji PTFarm, w 1959 r. Zarząd Krakowskiego Oddziału, wystąpił do Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie z propozycją by patronem jednej z krakowskich ulic został wynalazca lampy naftowej, mgr Ignacy Łukasiewicz. Wybór szczęśliwie padł na ulicę przy której, we wrześniu 1958 r., oddano do użytku nowoczesny kompleks laboratoriów Instytutu Naftowego, zajmującego się tematyką przerobu ropy naftowej³⁶. W połowie lat 60. XX w. Zarząd Krakowskiego Oddziału wystąpił również do Miejskiej Rady Narodowej w Szczawnicy z propozycją nadania dwóm tamtejszym ulicom nazwisk zasłużonych dla Szczawnicy farmaceutów: Teodora Torosiewicza i Adolfa Aleksandrowicza. Niestety ta cenna inicjatywa Zarządu nie znalazła wówczas zrozumienia władz miasta.

³⁵ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1962, nr 2, s. 42.

³⁶ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Krakowska” 1959, nr 20, s. 371.

Warto dodać, że Zarząd Oddziału aktywnie wspierał działalność Muzeum Farmacji. Gdy pod koniec lat 50. XX w. zrodziła się idea przyłączenia Muzeum do Wydziału Farmaceutycznego³⁷, z grona Zarządu wyłoniono komisję, która miała wspierać Muzeum w staraniach o zapewnienie kolekcji odpowiednich warunków funkcjonowania. Najistotniejszym problemem było pozyskanie odpowiedniego lokalu dla Muzeum. W tym celu odbyto kilka spotkań z przedstawicielami Wydziału Kultury Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie podczas których czyniono starania o uzyskanie jednej z kamienic w Rynku dla potrzeb Muzeum³⁸.

Jak już wcześniej wspomniano, Sekcja Historii Farmacji przy Krakowskim Oddziale PTFarm została utworzona dopiero w październiku 1975 r. Pierwsze organizacyjne zebranie odbyło się w Muzeum Farmacji przy blasku symbolicznie zapalanej lampy naftowej. W zebraniu tym udział wzięli dr Zbigniew Kubiak, dr. hab. Wojciech Roeske, mgr Jerzy Pertkiewicz, mgr Mirosława Pabis-Stachoń, mgr Aleksander Żurek, mgr Ewa Szelağ, mgr Maria Dymińska, mgr Maria Woźnicowa, mgr Krystyna Tylek, oraz student V roku farmacji Jerzy Sawicz. Przewodniczącym Sekcji wybrany został jednogłośnie, ówczesny dyrektor Muzeum Farmacji, dr hab. Wojciech Roeske, a jego zastępcą mgr Jerzy Pertkiewicz. Zebrania, na których referaty wygłaszali członkowie Sekcji, odbywały się w każdy drugi wtorek miesiąca. Zebrania odbywały się przy blasku lampy naftowej i zawsze rozpoczynał je dźwięk srebrnego dzwonka, który kiedyś należał do Ignacego i Honoraty Łukasiewiczów, a obecnie jest w zbiorach krakowskiego Muzeum Farmacji.

Sekcja prowadziła indywidualne i zespołowe prace naukowo-badawcze, popularyzowała wiedzę historyczną w Oddziałach PTFarm w Krakowie, Katowicach i Tarnowie³⁹. W kwietniu 1980 r. Oddział zorganizował wycieczkę o charakterze zawodowo-szkoleniowym i turystycznym „Szlakiem Ignacego Łukasiewicza”, na trasie Biecz – Dukla – Bóbrka – Krosno. Uczestnicy wycieczki obejrzelі także nowoczesną aptekę w szpitalu w Limanowie⁴⁰.

W 1982 r., w związku z obchodami „Roku Łukasiewiczowskiego”, w 100-lecie urodzin słynnego farmaceuty, zorganizowano uroczyste zebranie, na którym Wojciech Roeske wygłosił wykład pt. „Apteka źródłem sukcesów Ignacego Łukasiewicza”. Nastrojowa muzyka Fryderyka Chopina oraz recytacja wiersza poświęconego Ignacemu Łukasiewiczowi były wstępem do tej uroczystości, którą zakończyła emisja filmu nakręconego w oparciu o ekspozyty z krakowskiego Muzeum, obrazującego kulturę materialną polskiego aptekarstwa⁴¹.

Członkowie Oddziału Krakowskiego PTFarm wzięli również udział w Sympozjum zorganizowanym przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Krakowie, poświęconemu Ignacemu Łukasiewiczowi. Jednym z punktów tego Sympozjum było odsłonięcie pomnika Ignacego Łukasiewicza przed budynkiem „Nafty” przy ul. Lubicz.

---

³⁷ Zbiory zostały przyłączone do Katedry Farmacji Stosowanej Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej 1 stycznia 1961 roku pod ostateczną nazwą Muzeum Farmacji.

³⁸ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Krakowska” 1959, nr 7, s. 128.

³⁹ K. Tylek, *Z Sekcji Historii Farmacji Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1977, nr 5, s. 327.

⁴⁰ Z. Kubiak, *Z Krakowskiego Oddziału PTFarm*, „Farmacja Polska” 1980, nr 9, s. 566.

⁴¹ Z. Kubiak, *Z Krakowskiego Oddziału PTFarm*, „Farmacja Polska” 1983, nr 3, s. 182.

Delegacja Oddziału Krakowskiego PTFarm podczas uroczystości odsłonięcia pomnika Ignacego Łukasiewicza (1982 r.)

Ważnym wydarzeniem w życiu Krakowskiego Oddziału PTFarm była uroczystość przekazania, w lutym 1984 r., medalu z podobizną Jana Szastera, wydanego z okazji 200-lecia naukowej farmacji na Uniwersytecie Jagiellońskim, mgr Tadeuszowi Pankiewiczowi, autorowi książki pt. „Apteka w getcie krakowskim”. Działalność apteki w krakowskim getcie znana jest nie tylko w Polsce, ale też szeroko w świecie. Apteka wraz z jej pracownikami stała się symbolem bohatersko świadczonej pomocy dla ludności żydowskiej w ciężkich latach okupacji. Przekazując Tadeuszowi Pankiewiczowi medal wyrażono głębokie przekonanie, że w historii krakowskiej farmacji jego nazwisko zapisało się trwałymi zgłoskami. Przy okazji zwrócono uwagę na fakt, że apteki polskie stanowiły w latach okupacji hitlerowskiej bazę zaopatrzeniową dla ruchu oporu; zaopatrywano partyzantów w leki i środki opatrunkowe, udzielano rannym i chorym pierwszej pomocy⁴². By uczcić postać Tadeusza Pankiewicza, Sekcja Historii Farmacji wspierała, pod koniec lat 80. XX w., starania o to by przywrócić lokalowi, w którym mieściła się apteka „Pod Orłem” jego dawny wystrój i urządzić w nim muzeum upamiętniające jego bohaterską działalność.

Sekcja podjęła również akcję rejestracji grobów zasłużonych farmaceutów znajdujących się na krakowskich cmentarzach. Pierwsze opracowanie poświęcone temu tematowi powstało pod kierunkiem dr Mirosławy Pabis-Braunstein.

Po odejściu, w 1986 r., profesora Wojciecha Roeske na emeryturę, działalność Sekcji osłabła. Rok później, działając z upoważnienia Zarządu Oddziału Krakowskiego PTFarm prof. Leszek Krówczyński podjął próbę jej reaktywowania. W maju 1987 r. odbyło się pierwsze zebranie Sekcji, na któ-

⁴² Z. Kubiak, *Z krakowskiego Oddziału PTFarm*, „Farmacja Polska” 1984, nr 7, s. 441.

rym dr Jerzy Pertkiewicz wygłosił odczyt pt. „Apteki tarnowskie w walce z okupantem”. Po części naukowej dokonano wyboru nowych władz. Przewodniczącym Sekcji został wybrany dr Zbigniew Kubiak, zastępcą dr Mirosława Pabis-Braunstein, a na stanowisko sekretarza została powołana mgr Anna Badzińska⁴³.

Sekcją Historii Farmacji kierowali kolejno: Wojciech Roeske 1976–1986, Zbigniew Kubiak 1987–1992, Leszek Ekiert 1992–1998, Iwona Dymarczyk 1998–2004 oraz Zbigniew Bela od 2004–2018. Aktywnie pracowali w Sekcji, pełniąc ważne funkcje w zarządzie, dr Jerzy Pertkiewicz, mgr Krystyna Tylek, mgr Anna Badzińska, mgr Włodzimiera Wawrykowicz-Lewandowska, dr Krystyna Kuszlik-Jochym, dr Monika Urbanik, mgr Katarzyna Jaworska.

Koła Terenowe

W 1952 r. Zarząd Oddziału zainicjował akcję odczytową prowadzoną poza Krakowem. Pierwsze tego rodzaju zebranie odbyło się w marcu 1952 r. w Tarnowie, na którym dr Leszek Krówczyński wygłosił referat pt. „Penicylina w praktyce farmaceutycznej”⁴⁴. Organizatorem pierwszych prelekcji w Tarnowie był dr Jan Zapała. Uczestniczyli w nich nie tylko farmaceuci pracujący w Tarnowie i okolicach ale również lekarze, ponieważ ośrodek tarnowski od początku swego istnienia aktywnie współpracował z tamtejszym Kołem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego. Ośrodek terenowy w Tarnowie prowadził początkowo dr Jan Zapała, po nim w 1955 r., obowiązki przejął mgr Jerzy Pertkiewicz (1920–2018)⁴⁵. W 1965 r. ośrodek odczytowy w Tarnowie, zgodnie ze statutem PTFarm., przekształcony został w Koło Terenowe. Na pierwszym zebraniu organizacyjnym, które odbyło się 8 listopada 1965 r. ukonstytuował się zarząd Koła, na czele którego stanął mgr Jerzy Pertkiewicz, jeden z najaktywniejszych członków Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Oprócz niego w zarządzie pracowali także mgr A. Filozof, mgr K. Dąbrowska, mgr Z. Kowalewski, mgr Janina Skalska. W 1986 r. przewodniczącą koła została mgr Franciszka Reczek. Koło tarnowskie, liczące około pięćdziesięciu członków, współpracowało z domem kultury Fabryki Silników Elektrycznych „Tamel”, który nieodpłatnie udostępniał wyposażone w sprzęt audiowizualny pomieszczenia, gdzie mogły odbywać się zebrania naukowe. Pomimo tego, że w Tarnowie pracował stosunkowo niewielki zespół farmaceutów, frekwencja na odczytach była duża, udział brało średnio 35 osób⁴⁶. W 1977 r. Koło w Tarnowie zaczęło organizować również niedzielne wykłady przygotowujące magistrów farmacji do uzyskania specjalizacji I i II stopnia. Tematyka spotkań była różnorodna obejmowała m.in. podstawy biofarmacji, informacje na temat różnych grup leków i ich interakcji⁴⁷.

⁴³ A. Badzińska, *Z Sekcji Historii Farmacji PTFarm w Krakowie*, „Farmacja Polska” 1987, nr 9, s. 544

⁴⁴ *Z Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego Oddział w Krakowie*, „Farmacja Polska 1952, nr 5, s. 199.

⁴⁵ Z. Kubiak, *20-lecie Koła PTFarm w Tarnowie*, „Farmacja Polska” 1973, nr 9, s. 830.

⁴⁶ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1966, nr 4, s. 314-315.

⁴⁷ Z. Zachwieja, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1978, nr 5, s. 332.

mgr Jerzy Pertkiewicz

W latach 50. XX w. Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego zainicjował również akcję odczytową w Chrzanowie. Podobnie jak to miało miejsce w Tarnowie również tam akcja trafiła na podatny grunt. Ośrodek chrzanowski należał do najaktywniejszych w województwie krakowskim. Pod koniec 1962 r. utworzono w Chrzanowie samodzielne Koło Terenowe. Organizatorem zebrań był tamtejszy aptekarz mgr Antoni Sopicki. Duży wkład w organizację ośrodka chrzanowskiego wnieśli także mgr Kazimierz Palka oraz mgr S. Gruszka i mgr S. Kowalska⁴⁸. Odczyty poświęcone były głównie farmakologii, chemii leków oraz zagadnieniom związanym z farmacją stosowaną, farmakognozą, ustawodawstwem farmaceutycznym, toksykologią, a także historią farmacji.

W marcu 1960 r. zainaugurowano akcję odczytową w Nowym Targu. Organizatorem spotkań była wówczas mgr M. Krzewińska⁴⁹. W grudniu 1972 r. powstało tam Koło Terenowe prowadzone przez mgr Zofię Mikiewicz. Od lat 60. XX w. odczyty odbywały się także w Żywcu, Jaworznie, Muszynie i w Nowym Sączu gdzie organizatorem spotkań była mgr Barbara Scheuer. W latach 70. w Nowym Sączu powstało Koło Terenowe kierowane przez mgr K. Czader. Później w latach 80. kołem kierowała mgr Bożena Cetnarowska. Koło nowosądeckie miało w pierwszych latach istnienia trudności z organizowaniem odczytów ze względu na problemy z dojazdem prelegentów z uwagi na to, że Nowy Sącz był wówczas bardzo źle skomunikowany z Krakowem. W 1969 r. akcją odczytową objęto także Dąbrowę Tarnowską i Wadowice⁵⁰. Koło Terenowe istniało również w Zakopanem, prowadzone w chwili powstania przez mgr Edwardę Władysińską, a później niezwykle prężnie przez mgr Romualdę Mitan. Koło terenowe w Dębicy przez wiele lat prowadzone było przez mgr Zygryda Kumora. Koła te jeszcze działały aktywnie w latach 80. XX w.

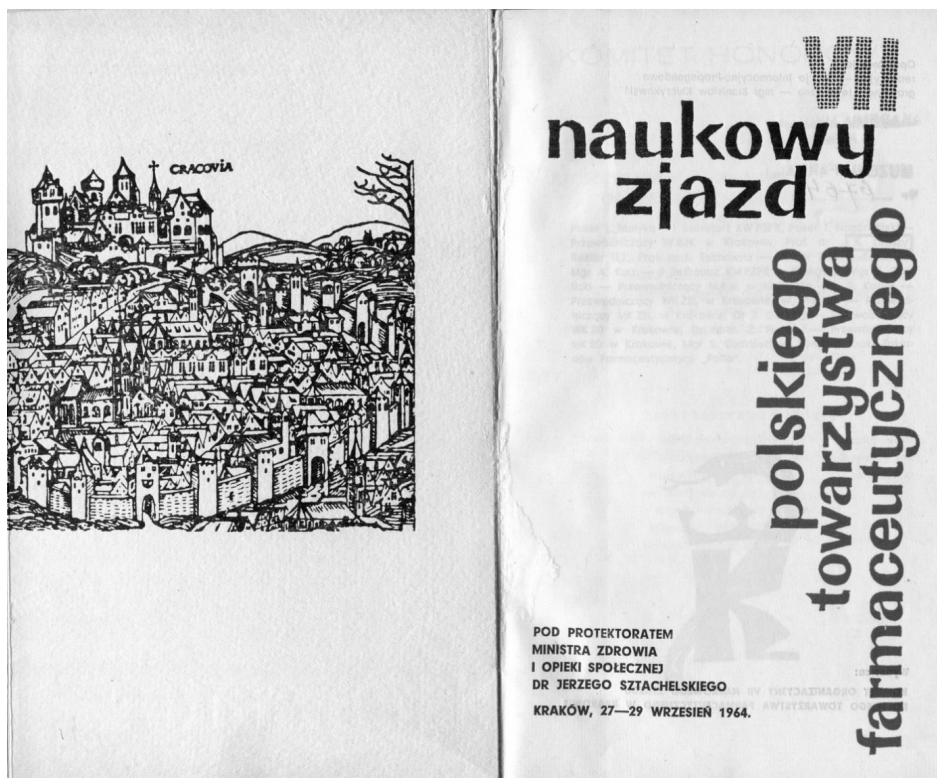
⁴⁸ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1963, nr 17-18, s. 384.

⁴⁹ *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1960, nr 13-14, s. 271.

⁵⁰ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTF*, „Farmacja Polska” 1970, nr 2, s. 167.

VII Naukowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

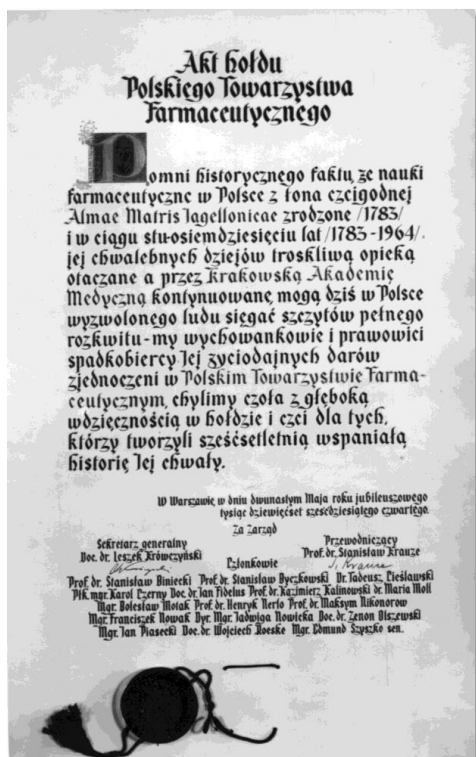
Szczególnie ważny dla Krakowskiego Oddziału PTFarm był rok 1964 z uwagi na fakt obchodów Jubileuszu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego i odbywającego się w Krakowie, w dniach 27–29 września, VII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Trud organizacji Zjazdu wziął na siebie Komitet Organizacyjny na czele którego stanął Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, dr hab. Jan Fidelus, wiceprzewodniczącymi komitetu byli dr Wojciech Roeske i mgr Tadeusz Szewczyk, sekretarzem dr Jerzy Porębski, a skarbnikiem mgr Zbigniew Zamojski. Organizowane przez Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne zjazdy naukowe są niezwykle ważnym elementem jego działalności. Umożliwiają naukowcom prezentację swych prac, zapoznanie się z postęпами nauki i praktyki w swojej dziedzinie, a także twórczą wymianę poglądów na temat rozwoju farmacji naukowej.

Program VII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Kraków 1964

Otwarcie Zjazdu przebiegało w sposób niezwykle uroczysty. Otwierający obrady, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, dr hab. Jan Fidelus, podkreślił, że Zjazd odbywa się w Krakowie w roku szczególnym dla narodu i nauki polskiej – w roku jubileuszowym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podczas uroczystości otwarcia Zjazdu, w imieniu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, z inicjatywy Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm, na ręce Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, został złożony wyraz hołdu dla najstarszego uniwersytetu w Polsce, kolebki farmacji naukowej. Akt hołdowniczy opracowany przez dr hab. Wojciecha Roeske, głosił:

„Pomni historycznego faktu, że nauki farmaceutyczne w Polsce z łona czcigodnej Almae Matris Jagiellonicae zrodzone (1783) i w ciągu 180 lat (1783–1964) jej chwalebnych dziejów troskliwą opieką otoczone, a przez Krakowską Akademię Medyczną kontynuowane, mają dziś w Polsce wyzwolonego ludu sięgać szczytu pełnego rozkwitu – my wychowankowie i prawowici spadkobiercy Jej życiodajnych darów, zjednoczeni w PTF, chylimy czoła z głęboką wdzięcznością w hołdzie i czci dla tych, którzy tworzyli sześćsetletnią historię Jej chwały”.

Akt hołdowniczy z okolicznościową pieczęcią

Wykład plenarny otwierający obrady Zjazdu zatytułowany „Nauki farmaceutyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim” wygłosił dr hab. Wojciech Roeske. Dwa dni obrad wypełnione były referatami i owocnymi dyskusjami na temat działalności naukowej prowadzonej na wydziałach farmaceutycznych i w instytucjach naukowych w zakresie farmacji stosowanej, leku syntetycznego, analizy farmaceutycznej i historii farmacji. W Zjeździe udział wzięło ok. 750 osób reprezentujących różne grupy zawodowe farmaceutów. Wśród uczestników było także kilkudziesięciu przedstawicieli zagranicznych m.in. z Bułgarii, Czechosłowacji, NRD, USA i Wietnamu. W hali klubu sportowego „Korona”, gdzie odbywały się obrady, czynna była wystawa obrazująca dotychczasowy dorobek polskiego przemysłu farmaceutycznego. Swoje wyroby prezentowały Zakłady Przemysłu Farmaceutycznego „Polfa” oraz Zakłady Zielarskie „Herbapol”. Uczestnicy w wolnych chwilach mieli możliwość zwiedzania Muzeum Farmacji, po którym do późnych godzin wieczornych oprowadzał, jego twórca i kustosz, dr Stanisław Proń⁵¹.

Uroczystość otwarcia VII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w 1964 r. od lewej: prof. dr hab. Marek Gatty-Kostyal (honorowy przewodniczący obrad), Prezes Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego prof. dr hab. Stanisław Krauze (przewodniczący Zjazdu) oraz dr hab. Jan Fidelus (przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu)

⁵¹ J. Szewczyński, H. Plata, *op. cit.* s. 102-105.

Uroczystość otwarcia VII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w hali „Korony” (1964 r.)

***

W wyniku wyborów, przeprowadzonych w 1965 r., na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm stanął dr hab. Leszek Krówczyński. W trakcie nowej kadencji Zarząd koncentrował swoją pracę w kierunku rozwinięcia działalności sekcji naukowych, dalszego rozszerzenia akcji odczytowej i tworzenia zgodnie z nowym statutem kół terenowych. Owocnie przebiegała współpraca z Oddziałem Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego. Delegowano prelegentów na zebrania, które odbywały się w sąsiadujących z Krakowem oddziałach w Rzeszowie, Częstochowie i Katowicach. Zebrania odbywały się także w Rabce, Makowie Podhalańskim i w Muszynie.

Z inicjatywy dr hab. Leszka Krówczyńskiego i za jego staraniem zorganizowano dwa kursy doszkalania podyplomowego, w których udział wzięło ok. 200 osób. Rozwinęła się również współpraca z zagranicą. Na zaproszenie Oddziału gościli w Krakowie naukowcy m.in. z USA, ZSRR, Czechosłowacji i Węgier.

Zarząd Oddziału okazywał pomoc studentom. Fundowano nagrody na Konkursy Prac Magisterskich, które odbywały się na Wydziale Farmacji AM w Krakowie, ale również na Konkursy Ogólnopolskie, także dla uczestników Uczelnianej Konferencji Studenckiego Towarzystwa Naukowego. Popierano także inne formy działalności studenckiej m.in. Quizy Farmaceutyczne oraz Rajdy Farmacji.

Przewodniczący Krakowskiego Oddziału PTFarm dr Zbigniew Kubiak w Jury Konkursu Prac Magisterskich w 1975 r. (od lewej siedzą Stanisław Kohmünzer, Zdzisław Mach, Alfred Zejc, Leszek Krówczyński, Zbigniew Kubiak, Jacek Bojarski)

W dalszym ciągu organizowano cieszące się dużym powodzeniem "Dni Aptek Szpitalnych". Sekcja Analityczna pod przewodnictwem dr Tadeusza Borkowskiego, wspólnie z Podkomisją Analizy Farmaceutycznej PAN zorganizowała ogólnopolskie seminarium pod hasłem „Postępy w analizie chemiczno-toksykologicznej”. W związku z ukazaniem się w 1965 r. nowego wydania Farmakopei Polskiej IV, Sekcja Organizacji Odczytów Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego rozpoczęła cykl wykładów poświęconych tej edycji Farmakopei. Na wykładach omawiano i komentowano całość zagadnień związanych z nowym lekospisem, przedstawiano zmiany, uzupełnienia, nowe preparaty i nowe metody analityczne jakie zostały wprowadzone w nowym wydaniu Farmakopei. Pierwszy odczyt tego cyklu, pt. „Zmiany nomenklatury i nowe leki”, odbył się w marcu 1966 r. Wygłosił go prof. Wojciech Dymek. Celem wykładów było nie tylko przekazanie uczestnikom informacji na temat nowej Farmakopei ale również zaproszenie ich do dzielenia się swoimi uwagami i obserwacjami, które stanowić miały cenny wkład do opracowania materiałów uzupełniających przepisy farmakopealne⁵².

W 1968 r. zorganizowano cykl odczytów na temat: „Jak powstaje nowy lek”, w którym przedstawiono w zarysie całość zagadnień związanych z opracowaniem nowego leku począwszy od jego syntezy aż do wprowadzenia do powszechnego leczenia⁵³

⁵² Z. K., *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska 1966, nr 6, s. 464–465.

⁵³ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska”, 1988, nr 9, s. 730.

Sekcja Aptek Otwartych

Jesienią 1967 r. z inicjatywy Zarządu Oddziału, a w szczególności dr hab. Leszka Krówczyńskiego, został powołany Zespół Aptek Otwartych, którego zadaniem miała być praca nad zagadnieniami dotyczącymi aptek otwartych. W pierwszej kolejności Zespół zainteresował się sprawami związanymi z organizacją pracy w aptekach, wyposażeniem apteki w sprzęty i meble apteczne oraz zagadnieniami recepturowymi i prawnymi⁵⁴. Pierwsze zebranie Zespołu odbyło się 22 stycznia 1968 r., na którym dr hab. Leszek Krówczyński wygłosił odczyt na temat aseptycznego wytwarzania kropli ocznych w aptekach. Na spotkaniu prelegent zademonstrował i opisał skrzynkę do sporządzania jałowych leków ocznych, którą zaprojektowano w Zakładzie Farmacji Stosowanej AM w Krakowie⁵⁵. Zespół, prowadzony przez dr Halinę Horecką, w 1970 r., decyzją Zarządu Głównego, przemianowany został w Sekcję Aptek Otwartych. Sekcją, po ustąpieniu mgr Haliny Horeckiej, kierowała mgr Maria Maj, następnie mgr Janina Marynowska, a potem mgr Krystyna Konieczna. Poza nimi, w zarządzie Sekcji aktywnie pracowały m.in. Krystyna Pokorny, Zofia Skórczyńska, Wacława Sowińska i Maria Mitschke⁵⁶.

Dr hab. Leszek Krówczyński przemawia na otwarciu pierwszego ogólnopolskiego „Dnia Aptek Otwartych” w październiku 1975 r.

⁵⁴ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1988, nr 3, s. 235.

⁵⁵ T. Fłasza *Z Sekcji Aptek Szpitalnych przy Oddziale Krakowskim PTFarm*, „Farmacja Polska” 1988, nr 3, s. 238.

⁵⁶ E. Chabowska, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1973, nr 7, s. 633.

W październiku 1975 r. Sekcja Aptek Otwartych zorganizowała pierwszy ogólnopolski „Dzień Aptek Otwartych” pod hasłem „Model apteki szkoleniowej”. Tematyka referatów obejmowała zagadnienia związane ze szkoleniem podyplomowym (staże i szkolenia specjalizacyjne), nowoczesnym wyposażeniem apteki oraz kontrolą jakości leku w aptece otwartej. W latach późniejszych Sekcja organizowała ogólnopolskie konferencje naukowe Zespołu Aptek Otwartych. Tematem zebrań była także kwestia ujednoczenia i sposobu prowadzenia, przeznaczonych dla studentów V roku farmacji ćwiczeń w aptekach, a także sprawy dyżurów nocnych. Sekcja aktywnie działała jeszcze pod koniec lat 80. XX w.

***

Lata 60. i 70. XX w. były okresem aktywnej działalności. Krakowski Oddział był najliczniejszy w Polsce. W kwietniu 1970 r. liczba członków przekroczyła 1000. Dla upamiętnienia tego faktu w „Farmacji Polskiej” podano nazwiska osób, które na liście przyjętych do Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego uzyskały „magiczne numery”, a były to, wpisana pod numerem 999 mgr Małgorzata Panas, pod nr 1000 mgr M. Setmayer (obie z apteki nr 23 w Krakowie), a pod nr 1001 dr Andrzej Roszkowski z Akademii Medycznej⁵⁷. Osiągnięcie tak dużej liczby członków było sporą zasługą Krakowskiego Zarządu Aptek, który aktywnie uczestniczył w pracach Towarzystwa, udzielał stałej pomocy administracyjnej i organizacyjnej, a jego pracownicy chętnie wstępowali w jego szeregi. Pod koniec lat 70. XX w. liczba członków jeszcze się zwiększyła. Dopiero na początku lat 80., na co niewątpliwie wpływ miała sytuacja społeczno-polityczna w Polsce, zainteresowanie działalnością Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego spadło. Jak wynika ze sprawozdań z działalności Krakowskiego Oddziału liczba członków PTFarm znacznie się zmniejszyła (do 843), z listy skreślono bowiem osoby nie płacące składek członkowskich. Zmniejszyła się też frekwencja na zebraniach naukowych⁵⁸.

***

W dniach 29–30 maja 1970 r. odbyło się sympozjum naukowe pod hasłem „Lek syntetyczny”. Sympozjum, pod przewodnictwem prof. Mariana Ecksteina, zorganizowane zostało przez Krakowski Oddział PTFarm wspólnie z Sekcją Badań nad Nowym Lekiem Komitetu Terapii Doświadczalnej PAN. W komitecie organizacyjnym pracowali także dr hab. Jerzy Maj, mgr Stanisław Paradowski, dr hab. Alfred Zejc oraz dr Edward Rybacki. W sympozjum udział wzięło ok. 200 osób, farmaceutów, farmakologów, chemików klinicystów, przedstawiciele przemysłu farmaceutycznego oraz Ministerstwa Zdrowia. Obecny był również przewodniczący Zarządu Głównego PTFarm dr Maksym Nikorow. Doniesienia naukowe dotyczyły związków działających na ośrodkowy układ nerwowy i związków działających na układ krążenia.

---

⁵⁷ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1970, nr 11, s. 960.

⁵⁸ Z. Kubiak, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1983, nr 2, s. 108.

POLSKIE TOWARZYSTWO FARMACEUTYCZNE
ODDZIAŁ W KRAKOWIE
oraz
SEKCJA BADAŃ NAD NOWYM LEKIEM
KOMITETU TERAPII DOŚWIADCZALNEJ P. A. N.

SYMPOZJUM NAUKOWE
LEK SYNTETYCZNY

PROGRAM

Kraków 29 — 30 maja 1970

Program i uczestnicy Sympozjum Naukowego „Lek Syntetyczny” (1970)

Jak przystało ówczesnym czasom, Oddział włączył się w ogólnonarodowe przygotowania do VI Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR). Jesienią 1971 r., w porozumieniu z Sekcją Farmaceutyczną Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia, zainicjowano dyskusję dotyczącą roli farmaceuty w służbie zdrowia. Na naradach roboczych, w których brało udział liczne grono farmaceutów oraz przedstawiciele Wydziału Zdrowia Wojewódzkiej Rady Narodowej, PZPR, Związków Zawodowych i Wydziału Farmaceutycznego, omawiano całokształt zagadnień nurtujących środowisko farmaceutyczne i wybrano trzy zespoły, którym powierzono opracowanie wniosków w zakresie spraw socjalno-bytowych i wynagrodzeń, organizacji pracy i zaopatrzenia farmaceutycznego. Zarząd Oddziału opracował zebrane w trakcie narady materiały w postaci wniosków, które wraz z protokołem z narady przesłano do zainteresowanych stron⁵⁹.

Uczestnicy zorganizowanego przez Krakowski Oddział PTFarm spotkania w Międzynarodowym Roku Kobiet (1975)

Uroczyscie obchodzono również Dzień Pracownika Służby Zdrowia i Międzynarodowy Dzień Kobiet. Szczególnie uroczyscie obchodzono go w Międzynarodowym Roku Kobiet, który przypadał na rok 1975. Uczestniczki spotkania otrzymały wówczas dyplomy i charakterystycznego goździka. W 1985 r. przypadała rocznica 40-lecia Służby Zdrowia w PRL. Z tej okazji Krakowski Oddział PTFarm wspólnie z Wydziałem Farmaceutycznym i PZF Cefarm zorganizował uroczyste zebranie, w którym udział wzięli Rektor Akademii Medycznej, Lekarz Wojewódzki, Wiceprezydent Krakowa oraz przedstawiciele władz politycznych. Na zebraniu zasłużeni pracownicy służby

⁵⁹ Z. Kubiak, *Konferencja w Oddziale Krakowskim PTFarm*, „Farmacja Polska” 1972, nr 5, s. 542-544.

zdrowia otrzymali medale 40-lecia PRL, odznaki za wzorową pracę w służbie zdrowia i dyplomy uznania.

***

W 1970 r., prof. dr hab. Leszek Krówczyński, w związku z wyborem na stanowisko przewodniczącego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, poprosił o zwolnienie go z funkcji przewodniczącego Krakowskiego Oddziału. Na jego wniosek, jednogłośnie nowym przewodniczącym Krakowskiego Oddziału PTFarm został wybrany dr Jerzy Porębski, dotychczasowy sekretarz Zarządu. Dr Porębski pracując aktywnie, od wielu lat, na stanowisku sekretarza przyczyniał się w znacznym stopniu do rozwoju Oddziału Krakowskiego, który był wówczas najliczniejszym i jednym z najprężniej działających oddziałów Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Jego pracowitość, a przede wszystkim zdolności organizacyjne znane były szerokiemu ogółowi farmaceutów. Jednomyślny wybór dr Porębskiego był potwierdzeniem uznania, jakim cieszył się w środowisku farmaceutycznym na terenie Krakowa. Kadencja Jerzego Porębskiego, w związku z wyjazdem za granicę (w latach 1974–1980 pełnił funkcję Kierownika Katedry Farmacji w Ahmadu Bello University w Nigerii), została skrócona. Funkcję przewodniczącego Zarządu w 1974 r. objął dr Zbigniew Kubiak.

***

W 1973 r. Oddział Krakowski PTFarm obchodził 25-lecie swojej działalności. Obchody uczczono uroczystym zebraniem, które odbyło się w Auli Akademii Medycznej przy ul. św. Anny 12. W trakcie zebrania, okolicznościowy referat wygłosił dr Jerzy Porębski, głos zabrał także Przewodniczący Zarządu Głównego PTFarm – prof. dr hab. Leszek Krówczyński, a dr hab. Alfred Zejc wygłosił wykład pt. Aktualny stan i perspektywy rozwoju farmacji". Część artystyczną zapewnił Kwartet Krakowski wykonując utwory Stanisława Moniuszki i Karola Szymanowskiego.

„Rzeczy godne pochwały dożywają przeważnie pięknych jubileuszy”, takimi słowami rozpoczęła się notatka prasowa, która ukazała się z okazji 25-lecia Oddziału w „Dzienniku Polskim”. W artykule podkreślono, że za sukces działalności Krakowskiego Oddziału PTFarm odpowiada, przede wszystkim „społeczna pasja, umiłowanie zawodu, ludzie do końca przekonani o celowości i wadze swej pracy, nie przeliczający swego czasu na stracony, ani na pensję”⁶⁰. Przewodniczący, dr Jerzy Porębski, zapytany przez autorke o plany na najbliższą przyszłość Oddziału odpowiedział: „Musimy teraz opracować materiały dotyczące zmiany struktury organizacyjnej i funkcjonalnej aptek społecznych (otwartych). Farmaceuci muszą się stale dokształcać. Wykształcenie nowoczesnego pracownika farmacji – to jest nasze zadanie. I dalej modernizacja aptek, wyposażenia i usprawnienia obsługi. Bo większy lokal, ładne mebelki i kwiaty – to jeszcze nie czyni nowoczesnej apteki...”⁶¹.

---

⁶⁰ Wycinek prasowy z „Dziennika Polskiego” z artykułem B. Natkaniec, *25 lat z węzłem w herbie* wklejony jest do Kroniki Krakowskiego Oddziału PTFarm, T. II.

⁶¹ Ibidem.

Uroczystość 25-lecia Krakowskiego Oddziału PTFarm.
Siedzą od lewej: M. Eckstein, L. Krówczyński, A. Zejc.

W artykule zwrócono także uwagę na fakt, że Oddział nie ma własnego lokalu i od lat „waletuje” w Katedrze Farmacji Stosowanej przy ul. Krupniczej. Istotnie, kamienica przy ul. Krupniczej 16, przez wiele lat była niepisana siedzibą Krakowskiego Oddziału PTFarm. W mieszczących się tam zakładach pracowali najaktywniejsi jego członkowie: prof. Leszek Krówczyński, prof. Stanisław Kohlmünzer, prof. Jan Grzybek, dr hab. Jerzy Porębski, dr Tadeusz Kubiak i dr Edward Rybacki, który przez lata odpowiadał za finanse Oddziału. „Wielu pamięta jak podczas rozmów na ich temat wyciągał z kieszeni kamizelki ogromną „cebulę” – wspomina dra Rybackiego,

Małgorzata Schleger-Zawadzka – „Kto nie znał tego zegarka zawsze zadawał kilka pytań na jego temat, a i rozmowa na temat pieniędzy stawała się lżejsza. Ten chwyt nie skutkował już w przypadku mgr Hanny Rybackiej, żony pana doktora, która przez wiele lat pełniła funkcję skarbnika. Jej zwyczaj był nieco inny – od razu sięgała po kartotekę i sprawdzała stan konta składkowego”.⁶² Plusem odbywania zebrań w kamienicy przy ul. Krupniczej była bliskość wspaniałej cukierni "Michałek", mieszczącej się nieopodal. Uczestnicy zebrań Zarządu mogli raczyć się najlepszymi w Krakowie pączkami, co zresztą jest uwidocznione na załączonych poniżej fotografiach.

Gabinet profesora Krówczyńskiego w Zakładzie Farmacji Stosowanej, mieszczący się na drugim piętrze kamienicy przy ul. Krupniczej, ze swoim długim stołem nakrytym zielonym sukniem, przez wiele lat był miejscem narad Zarządu. Kolejną siedzibą Towarzystwa był przez pewien czas pokój w Zakładzie Biologii, mieszczącym się przy ul. Floriańskiej nr 8, gdzie wśród typowego naukowego rozgardiaszu, królował niepodzielnie ówczesny przewodniczący Oddziału – prof. dr hab. Józef Niweliński. „Wejście do siedziby Oddziału można było przypłacić życiem – schody były drewniane, nierówne, kręte i na dodatek co któryś z nich niebezpiecznie trzeszczał”⁶³. Kolejną siedzibą Oddziału była Katedra Toksykologii mieszcząca się w pałacu w Łobzowie – dawnej Podchorążówce. W roku akademickim 1993/1994 oddano do użytku nowy kompleks budynków przy ul. Medycznej 9. Przeniosły się tam wszystkie, rozproszone po Krakowie jednostki Wydziału Farmaceutycznego. Dzięki przychylności władz Wydziału, w 1998 r. Zarząd Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego otrzymał w nowej siedzibie Wydziału samodzielne pomieszczenie.

Zebranie Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm w 1974 r.
(Od lewej mgr Maria Maj, dr Zbigniew Kubiak, dr Jan Grzybek)

⁶² J. Szewczyński, H. Plata, *op. cit.* s. 225.

⁶³ *Ibidem.*

Zebranie Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm w 1974 r.
(od lewej: dr Helena Pazdro, dr Edward Rybacki)

Zebranie Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm w 1974 r.,
(od lewej: prof. dr hab. Marian Eckstein, mgr Ewa Lenczowska, dr. hab. Maria Gorczyca)

Sekcja Organizacji Odczytów

Głównym celem działalności Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego było przygotowywanie odczytów i wykładów naukowych. Działalnością odczytową, przez lata, kierowała Sekcja Organizacji Odczytów na czele której stał dr hab. Alfred Zejc, a później, przez wiele lat, prof. dr hab. Maria Gorczykowa. W Sekcji pracowali także dr Zbigniew Kubiak i prof. Marian Eckstein. W pracach organizacyjnych pomocą służyli również mgr Jan Knapczyk i mgr Wojciech Piekoszewski⁶⁴.

prof. dr hab. Maria Gorczykowa

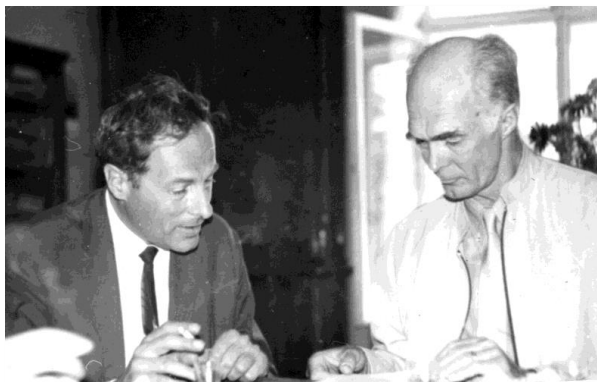

prof. dr hab. Alfred Zejc

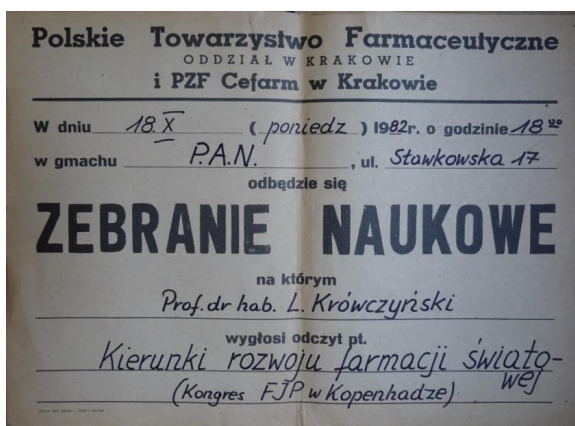
Prelegentami podczas zebrań byli nie tylko polscy naukowcy, ale także licznie odwiedzający Kraków naukowcy zagraniczni. Byli wśród nich m.in. prof. I. A. Murawiew z Piatigorska, prof. Karel Kačl z Uniwersytetu Karola w Pradze, prof. E. Sandell z Instytutu Farmaceutycznego w Sztokholmie, prof. E. R. Garrett z Uniwersytetu Florida (USA), prof. G. Kedvessy kierownik Katedry Farmacji Stosowanej w Szeged (Węgry), prof. C.F. van Sumere z Uniwersytetu w Gandawie (Belgia), prof. K. Stainer z Uniwersytetu w Liege (Belgia), prof. Klaus Führer, kierownik Zakładu Technologii Postaci Leku na Wydziale Farmaceutycznym w Braunschweigu, prof. Z. Suschitzky z Uniwersytetu Salford, prof. Oleg Jardetsky z Stanford University California, prof. Robert Notari z Ohio State University, prof. Luzuis Dettl z Bazylei, prof. Bernard Unterhalt z Niemiec, prof. Carl Lund Jensen (Dania), prof. Dale Wurster (USA), prof. H. Wütney (USA), prof. Goro Chiara (Japonia), prof. K. Thoma (Niemcy), prof. W.A. Ritschel z Uniwersytetu Cincinnati (USA) oraz Alejandro Trejos Sanches z Uppsala University (Szwecja).

---

⁶⁴ J. Grzybek, *Z Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1973, nr 10, 911–912.

Prof. E. Sandell z Instytutu Farmaceutycznego w Sztokholmie w rozmowie z prof. Leszkiem Krówczyńskim (1961)

Plakat reklamujący zebranie naukowe organizowane przez Krakowski Oddział PTFarm

***

Przy współudziale Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, we wrześniu 1973 r., uruchomiony został Ośrodek Szkoleniowy w Rabce. Apteka szkoleniowa, w której mogli się kształcić specjaliści z dziedziny farmacji szpitalnej mieściła się w lokalu apteki Dziecięcego Ośrodka Chorób Płucnych. Jedno piętro apteki wyodrębniono i zaadaptowano dla potrzeb szkolenia. W uroczystym otwarciu pierwszego kursu udział wzięli przedstawiciele Akademii Medycznej w Krakowie z prorektorem prof. Leszkiem Krówczyńskim i dziekanem Wydziału Farmaceutycznego prof. Alfredem Zejcem na czele. Obecny był również przewodniczący Krakowskiego Oddziału PTFarm dr Jerzy Porębski oraz członkowie Zarządu dr Zbigniew Kubiak, dr Edward Rybacki i mgr Ewa Lenczowska. Wykłady i ćwiczenia w trakcie kursów prowadzili pracownicy naukowcy Katedry Farma-

cji Stosowanej AM, Instytutu Mikrobiologii AM i Pracowni Biologicznej Dziecięcego Ośrodka Chorób Płuc⁶⁵.

Uczestnicy kursu zorganizowanego w Ośrodku Szkoleniowym w Rabce
(pierwszy z lewej dr Zbigniew Kubiak)

***

W latach 70. Oddział Krakowski prowadził szeroko zakrojoną akcję, której celem było propagowanie specjalizacji II stopnia, szczególnie w zakresie farmacji aptecznej. W trzech ośrodkach – w Nowym Sączu, Zakopanem i w Chrzanowie zorganizowano szkolenia przygotowujące do egzaminu specjalizacyjnego. Wykłady i seminaria z farmacji stosowanej, chemii leków, farmakologii oraz ekonomiki i zarządzania apteką prowadzili pracownicy naukowcy Akademii Medycznej m.in. dr Ryszard Czarnecki, dr Maria Kostołowska, dr Jan Knapczyk, mgr Maria Majowa, dr Zbigniew Ryznerski, dr Edward Rybacki, dr Andrzej Cygankiewicz i dr Adam Danek. Ponadto Oddział Krakowski, na prośbę Oddziału Rzeszowskiego, zorganizował podobne szkolenie dla aptekarzy w Rzeszowie. Oddział aktywnie pomagał również farmaceutom w przygotowywaniu się do egzaminu na I stopień specjalizacji. Organizowane były kursy przygotowawcze. Szkolenia składały się z cyklu wykładów i seminariów. Staraniem Oddziału zorganizowano trzy kursy atestacyjno-przygotowawcze do egzaminu na I stopień specjalizacji.

---

⁶⁵ Z. Kubiak, *Szpitalna Apteka Szkoleniowa w Rabce*, „Farmacja Polska” 1974, nr 1, s. 80–81.

Sekcja Akademicka

20 marca 1978 r. staraniem prof. Leszka Krówczyńskiego, który wówczas pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Akademickiej Międzynarodowej Federacji Farmaceutycznej (FIP), przy Oddziale Krakowskim PTFarm, powołano do życia pierwszą w Polsce Sekcję Akademicką. Przewodniczącym Sekcji został prof. Adam Danek, zastępcą dr Jan Grzybek, sekretarzem dr Jerzy Brandys, a członkiem zarządu Sekcji mgr Maja Gubernat.

Już w pierwszych latach działalności Sekcja wypracowała własny program działania, który spotkał się z uznaniem zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm. Program ten realizowany był w kilku równoległych kierunkach, obejmując organizowanie odczytów, posiedzeń naukowych, spotkań z młodzieżą akademicką oraz dyskusji na temat sposobu realizacji programu dydaktycznego na Wydziale Farmaceutycznym AM w Krakowie.

prof. Adam Danek
przewodniczący Sekcji Akademickiej

Celami jakie sobie postawiła Sekcja były m.in. studia nad zagadnieniami nauczania studentów farmacji oraz szkolenia podyplomowego farmaceutów, dyskusja nad metodyką kształcenia, opracowanie projektów zintegrowanych programów nauczania, analiza pomocy naukowych, wymiana doświadczeń pomiędzy nauczycielami akademickimi z różnych ośrodków naukowych kraju i zagranicy czy poszukiwanie nowych atrakcyjnych metod nauczania. W pierwszych latach działalności Sekcji, wiele miejsca poświęcono konieczności „umedycznienia” nauczania studentów farmacji oraz potrzebie zorganizowania szkolenia podyplomowego z farmacji klinicznej dla magistrów farmacji pracujących w aptekach szpitalnych. Na jednym z pierwszych zebrań prof. Krówczyński zapoznał zebranych z zagadnieniem nauczania farmacji klinicznej i dokonał przeglądu wybranych programów nauczania na

uniwersytetach w USA, Wielkiej Brytanii, Holandii, Hiszpanii i Czechosłowacji⁶⁶.

Wychodząc naprzeciw życzeniom Zarządu Oddziału Krakowskiego oraz postulatом pracowników naukowych Wydziału, Sekcja Akademicka zorganizowała cykl posiedzeń naukowych, podczas których referaty i dyskusje prowadzono w języku angielskim. Jak wykazała praktyka, w zebraniach tych brali udział szczególnie młodzi pracownicy naukowci, dla których była to wspaniała okazja do podszlifowania języka angielskiego. Będąc we własnym gronie, posługiwali się nim bez stresu jaki zwykle towarzyszył im w obecności gości zagranicznych. Inny kierunek działalności Sekcji stanowiły spotkania z młodzieżą akademicką. Były one organizowane w domach studenckich co gwarantowało półoficjalny charakter i zapewniało dużą frekwencję. Na zebraniach tych zapoznawano studentów ze strukturą organizacyjną Oddziału Krakowskiego PTFarm, oraz z tematyką odczytów wygłaszanych w ramach poszczególnych sekcji. Zachęcano studentów do uczestnictwa w zebraniach, zwłaszcza poprzez prezentowanie własnych prac przygotowywanych w ramach Studenckich Kół Naukowych. Ciekawą inicjatywą Sekcji Akademickiej było zainicjowanie cyklu posiedzeń, na których poszczególne Zakłady Wydziału Farmaceutycznego prezentowały własne osiągnięcia, doświadczenia i uwagi dotyczące modernizacji procesu dydaktycznego⁶⁷.

Sekcja Akademicka, we współpracy z Sekcją Aptek Otwartych, zorganizowała w 1979 r. Ogólnopolską Konferencję na temat „Cele i zadania farmacji społecznej”. W konferencji tej udział wzięły osoby wykładające organizację, ekonomikę i informatykę farmaceutyczną⁶⁸.

Działalność Sekcji Akademickiej uzyskała wysoką ocenę ze strony władz Towarzystwa Farmaceutycznego, a sugestie dotyczące rozszerzenia jej działalności na inne wydziały farmaceutyczne w Polsce znalazły wyraz w decyzji zarządu Głównego PTFarm, o podniesieniu rangi Sekcji Akademickiej Krakowskiego Oddziału PTFarm do rangi sekcji ogólnopolskiej. W związku ze znacznym rozszerzeniem zadań organizacyjnych, na zebraniu Zarządu, które odbyło się w maju 1983 r. opracowany został ramowy program uwzględniający również działalność ogólnopolską Sekcji. Efektem było m.in. zorganizowanie cyklu konferencji dydaktycznych dla pracowników prowadzących zajęcia dla studentów z tych samych dyscyplin naukowych, w celu szerokiej wymiany doświadczeń między ośrodkami akademickimi. Zorganizowano także konferencje dydaktyczno-szkoleniowe dotyczące nowych dyscyplin naukowych, które wprowadzano do programów nauczania oraz pośredniczono w organizowaniu odczytów związanych z działalnością dydaktyczną przed i podyplomową. Pierwsze takie spotkanie odbyło się już w 1983 r. w Łodzi, a tematem było nauczanie bromatologii. Spotkanie, które odbyło się w Bydgoszczy w 1984 r. dotyczyło z kolei nauczania biofarmacji i farmakokinetyki⁶⁹.

Zebrania Sekcji odbywały się w Zakładzie Chemii Fizycznej przy ul. Lubicz. Od 1979 r. Sekcją kierował dr hab. Jerzy Brandys, a od 1989 r.

---

⁶⁶ Z. Zachwieja, *Z Krakowskiego Oddziału PTFarm*, „Farmacja Polska” 1978, nr 7, s. 436.

⁶⁷ J. Witek, *Działalność Sekcji Akademickiej Oddziału Krakowskiego PTFarm w okresie III. 1978–IX. 1982*, „Farmacja Polska” 1983, nr 2, s. 114.

⁶⁸ J. Grzybek, *Z Krakowskiego Oddziału PTFarm*, „Farmacja Polska” 1979, nr. 9, s. 569.

⁶⁹ J. Witek, *Działalność Sekcji Akademickiej Oddziału Krakowskiego PTFarm w okresie 1982–1983*, „Farmacja Polska” nr 4, s. 251.

dr Jerzy Witek. Aktywnie pracowali w Sekcji, pełniąc ważne funkcje, Małgorzata Panas, Zbigniew Janeczko, Andrzej Ździebło, Renata Jachowicz, Małgorzata Schlegel-Zawadzka⁷⁰.

XII Naukowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

W dniach 16–18 września 1983 r. Kraków był gospodarzem XII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Zjazd odbywał się w 200. rocznicę utworzenia w Krakowie, na Uniwersytecie Jagiellońskim, zwanym wówczas Szkołą Główną Koronna, pierwszej w Polsce Katedry Farmacji i Materii Medycznej. Zjazd zgromadził około 1200 uczestników i wszyscy z tej okazji otrzymali pamiątkowy medal z podobizną pierwszego profesora farmacji Jana Szastera. Pracami przygotowującymi Zjazd kierował komitet organizacyjny, którego przewodniczącym był prof. dr hab. Józef Niweliński.

Okolicznościowy medal z wizerunkiem Jana Szastera wybitny w 1983 r. z okazji 200. rocznicy utworzenia w Krakowie pierwszej w Polsce Katedry Farmacji i Materii Medycznej.

Uroczyste otwarcie Zjazdu odbyło się w kinie „Kijów”. Sesję plenarną otworzył referat prof. Wojciecha Roeske, którego tematem były dzieje nauczania farmacji w krakowskiej uczelni od 1783 r., czyli od samych jej początków, do czasów współczesnych. Obszerne omówienie całokształtu osiągnięć farmacji w dziedzinie badań nad lekiem naturalnym było tematem referatu prof. Stanisława Kohlmünzera, natomiast referat prof. Alfreda Zejca umożliwił wgląd w kierunki rozwojowe i wieńczące je zdobycze w zakresie chemii farmaceutycznej i postępów w dziedzinie leku syntetycznego. Referat

⁷⁰ M. Schlegel-Zawadzka, *Z Sekcji Akademickiej Oddziału Krakowskiego PTFarm*, „Farmacja Polska” 1989, nr 7, s. 489–490.

prof. Leszka Krówczyńskiego zobrazował słuchaczom pełnię programu prac badawczych i wdrożeń praktycznych w zakresie technologii postaci leku, dyscypliny o zasadniczym znaczeniu dla farmakoterapii, decydującej o optymalnej adaptacji leku dla potrzeb chorego. Sesję plenarną zamknął referat dr hab. Janiny Tytczyńskiej na temat osiągnięć analityki farmaceutycznej.

Treścią obrad specjalistycznych, które prowadzone były w siedmiu sekcjach poświęconych różnym gałęziom nauk farmaceutycznych były doniesienia z zakresu analizy farmaceutycznej i bromatologicznej, biofarmacji, farmakokinetyki i analityki klinicznej, farmacji społecznej, farmakodynamiki i toksykologii, leku naturalnego, syntetycznego oraz technologii postaci leku. Zaprezentowano około 300 doniesień w formie prelekcji lub plakatów. Równolegle wyświetlane były filmy o tematyce farmaceutycznej⁷¹. Jedną z towarzyszących Zjazdowi imprez była I. Ogólnopolska Wystawa i Konkurs pt.: „Opracowania dokumentujące współczesność farmacji polskiej”. W kategorii „Jednodniówek, Druków Ulotnych i innych wydawnictw” Sekcja Aptek Otwartych Oddziału Krakowskiego PTFarm otrzymała dyplom uznania za opracowanie pt. „Racjonalizacja pracy apteki” wydane przy okazji II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Zespołu Sekcji Aptek Otwartych PTFarm, Kraków 1978. W tej samej kategorii Oddział Krakowski PTFarm otrzymał dyplom uznania za „Biuletyn Informacyjny”, natomiast w kategorii „Kroniki Oddziałów Sekcji i Kół PTFarm” Krakowski Oddział PTFarm otrzymał nagrodę za zaprezentowaną na wystawie Kronikę Oddziału (1948-1982).

Wykład prof. Alfreda Zejca na otwarciu XII Naukowego Zjazdu PTFarm

⁷¹ Obszerną informację o Zjeździe zamieszczono w „Farmacji Polskiej” 1984, nr 1, s. 1-8, s. 33-35.

POLSKIE TOWARZYSTWO
FARMACEUTYCZNE

**XII
NAUKOWY
ZJAZD
POLSKIEGO
TOWARZYSTWA
FARMACEUTYCZNEGO**

KRAKÓW 16—18 IX 1983 R.

Program ramowy

PIĄTEK 16 IX 1983 R.

- 9.00—10.15 Otwarcie Zjazdu
Nadanie członkostwa honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego
Wręczenie medali im. I. Łukasiewicza
Wręczenie nagród
Przemówienia powitalne
- 10.20—11.00 Referat prof. dr hab. W. Roeske „200-lecie Nauk Farmaceutycznych w Krakowie” (1783—1983)
- 11.00—11.15 Przerwa
- 11.15—14.30 Referaty plenary: Rozwój badań naukowych w głównych dziedzinach Farmacji (1972—1982)
1. Lek naturalny prof. dr hab. S. Kohlmünzer
  2. Lek syntetyczny prof. dr hab. A. Zajc
  3. Technologia Postaci Leku prof. dr hab. L. Króczyński
  4. Analiza farmaceutyczna prof. dr hab. E. Szyska
- 13.30—16.00 Przerwa
- 16.00—19.00 Doniesienia naukowe w sekcjach

SOBOTA 17 IX 1983 R.

- 9.00—13.00 Doniesienia naukowe w sekcjach
- 13.00—15.00 Przerwa
- 15.00—18.15 Doniesienia naukowe w sekcjach
- 18.30 Zakończenie Zjazdu

NIEDZIELA 18 IX 1983 R.

Imprezy towarzyszące

Komitet Organizacyjny
ma zaszczyt zaprosić

Ob. ....

do uczestnictwa w XII NAUKOWYM ZJEZDZIE POLSKIEGO TOWARZYSTWA FARMACEUTYCZNEGO, który odbędzie się w dniach 16—18 IX 1983 r. w Krakowie.

Otwarcie obrad nastąpi w sali kina „Kijów”, Al. Krasieńskiego 34. Prosimy o zajmowanie miejsc przed godziną 9.00.

Obrady w sekcjach odbywać się będą w Instytucie Chemii UJ, Kraków, ul. M. Karasia 3 oraz w Collegium Zoologicum, Kraków, ul. M. Karasia 6.

Niniejsze zaproszenie jest jednocześnie kartą uczestnictwa Nr i upoważnia do odbioru materiałów zjazdowych.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu:
prof. dr hab. Józef Niweliński
Sekretarz:
doc. dr hab. Jerzy Porębski

Adres Komitetu Organizacyjnego:
31-123 Kraków, ul. Krupnicza 16,
tel. 22-87-59

Program XII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Kraków 1983

W przeddzień Zjazdu we wszystkich aptekach polskich zapłonęły lampy naftowe, a zanim zainaugurowano obrady, przed krakowskim pomnikiem Ignacego Łukasiewicza i na grobach zasłużonych krakowskich farmaceutów zapalono znicze i złożono kwiaty. Nie spełniło się marzenie przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Zjazdu, prof. Józefa Niwelińskiego, by uroczyste otwarcie i tzw. „lampka wina” odbyły się w salach Muzeum Narodowego, usytuowanego obok kina „Kijów”. Nieprzewzyciężoną przeszkodą okazały się, nie biurokracja czy dostojność muzealnych wnętrz, lecz problem zdobycia 1200 kieliszków oraz obsługi do ich serwowania⁷². Rzecz dziś na szczęście nie do pomyślenia. Zarówno część naukowa Zjazdu jak i towarzyszące Zjazdowi imprezy zostały zorganizowane wzorowo, a sukces organizatorów był tym większy, że prace przygotowawcze postępowały w wyjątkowo trudnym okresie stanu wojennego. Jako podsumowanie całości dorobku zjazdowego w styczniu 1984 r. ukazał się specjalny numer „Farmacji Polskiej”.

⁷² Z. K. Migawki zjazdowe, „Farmacja Polska” 1984, nr 1, s. 35.

***

Lata 80. XX w. były trudne dla działalności Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Przypadające na ten okres ogólny kryzys gospodarczy i stan wojenny, nie sprzyjały frekwencji na organizowanych spotkaniach. Wytężona działalność w okresie przygotowań do XII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w 1984 r. rzutowała niewątpliwie na pewne „zmęczenie środowiska farmaceutycznego”, ale pomimo trudności Zarząd robił wszystko by Oddział dobrze funkcjonował. Starano się ustalać godziny zebrań tak aby jak największa liczba osób mogła w nich uczestniczyć, dobierano tematykę wykładów by zainteresowała większość uczestników. Pełniący wówczas funkcję przewodniczącego Oddziału, dr Zbigniew Kubiak, w 1986 r., podczas Walnego Zebrania, podsumowujące czteroletnią kadencję, scharakteryzował sytuację jaka panowała wówczas w środowisku farmaceutycznym Krakowa, która niewątpliwie miała wpływ na mniejszą niż w latach wcześniejszych frekwencję na odczytach i wykładach. „Większość członków Towarzystwa pracuje w aptekach otwartych. Praca w nich jest trudna, ze względu na brak leków. Na farmaceutów spada złość pacjentów za brak leków. Brak podstawowego wyposażenia – moździerzy i pistli. Kłopoty są z wykonywaniem leków ocznych. Uposażenie farmaceutów oscyluje wokół minimum socjalnego. (...) Większość farmaceutów to kobiety, przeciążone pracą. Brak chętnych do pracy w aptekach, następuje ucieczka z zawodu”. Dr Kubiak stwierdził dalej „głównie członkowie Towarzystwa rekrutują się z Akademii Medycznej, grupa osób pracujących w przemyśle skupiona jest w Sekcji Analitycznej. W tak dużym zakładzie o profilu farmaceutycznym jak Herbapol nie ma farmaceutów należących do Towarzystwa. W stacji Sanepid jest bardzo mało członków, w stosunku do liczby zatrudnionych tam farmaceutów”⁷³.

By „rozkreć” działalność, w 1984 r. Zarząd Krakowskiego Oddziału PTFarm nawiązał współpracę z krakowskimi oddziałami Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Polskiego Towarzystwa Biochemicznego, Komisją Ochrony Zdrowia Społecznego PAN, Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego. Efektem tej współpracy były wspólnie organizowane posiedzenia naukowe⁷⁴.

***

Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego był współorganizatorem VI Międzynarodowej Medycznej Konferencji Esperanckiej, która odbyła się w Krakowie w dniach 20–24 lipca 1987 r. Zapoczątkowano tym samym współpracę z medycznym środowiskiem esperantystów, którą z powodzeniem kontynuowano w latach późniejszych. Podczas odbywającej się, w sierpniu 1988 r., w Pekinie II Międzynarodowej Konferencji Esperanckiej Nauki i Techniki (IAKSTE), dr Włodzimierz Opoka (ówczesny sekretarz Światowego Medycznego Związku Esperantystów) nawiązał współ-

⁷³ Protokół z Walnego Zebrania Członków Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w dniu 16.04.1986 r., Archiwum Muzeum Farmacji CM UJ, Teka 77.

⁷⁴ Z. Kubiak, *Z Krakowskiego Oddziału PTFarm*, „Farmacja Polska” 1985, nr 4, s. 228.

pracę z członkami szanghajskiej filii Chińskiego Związku Farmaceutów. Dr Opoka został zaproszony do Szanghaju i odbył rozmowy z Zarządem Związku, a działając z upoważnienia ówczesnego przewodniczącego Oddziału Krakowskiego PTFarm, prof. dr hab. Jerzego Brandysa przeprowadził wstępne uzgodnienia dotyczące współpracy, która w przyszłości mogłaby zaowocować m.in. wymianą farmaceutów pomiędzy Szanghajem i Krakowem. Te wstępne rozmowy dały podstawę do podpisania umowy o współpracy i wymianie pomiędzy Chińskim Związkiem Farmaceutów – Filią w Szanghaju, a Oddziałem Krakowskim PTFarm. Ze strony chińskiej umowę podpisała Bian Youzhen – sekretarz generalny tej filii, a ze strony polskiej prof. dr hab. Jerzy Brandys. Zgodnie z ustaleniami umowy, w październiku 1989 r. przybyła do Krakowa czteroosobowa delegacja farmaceutów z szanghajskich szpitali.

Chińscy farmaceuci wśród członków Oddziału Krakowskiego PTFarm
(„Farmacja Polska” 1987, s. 217)

W ramach wizyty goście byli przyjęci przez prodziekana dr hab. Jana Grzybka, zwiedzili niektóre katedry Wydziału, odwiedzili kilka aptek oraz Centralę Farmaceutyczną „Cefarm”. Zwiedzili również krakowski szpital wojсковy. W Sali PAN odbyło się posiedzenie naukowe Oddziału Krakowskiego PTFarm, na którym goście z Chin wygłosili referaty dotyczące zagadnień farmacji. Słuchaczy szczególnie zainteresowały omawiane przez prelegentów leki naturalne stosowane w medycynie chińskiej w skład, których wchodziły m.in. jad ropuchy, perły, piżmo i kamienie żółciowe wołu⁷⁵.

⁷⁵ K. Kmieć, *Chińscy farmaceuci w Krakowie*, Farmacja Polska 1990, nr 46, s. 216-217.

Działalność Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w latach 1989-2018

Przełom lat osiemdziesiątych XX w. był decydującym okresem dla kształtowania się systemu politycznego w naszym kraju. Pierwsze lata po 1989 r. obfitowały w wiele wydarzeń, które doprowadziły do radykalnych zmian w systemie społecznym, gospodarczym i instytucjonalnym Polski. Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, jako jedyna istniejąca wówczas organizacja skupiająca farmaceutów, musiała zająć stanowisko w zagadnieniach związanych z prywatyzacją i reprivatyzacją aptek oraz w sprawach prawnych i organizacyjnych związanych z restytucją zniesionego w 1951 r. samorządu farmaceutycznego. Ogólnopolska dyskusja o reaktywowaniu Izby Aptekarskiej rozpoczęła się już w latach 80. XX w., a Towarzystwo aktywnie w tej dyskusji brało udział. Był to temat ważny, gdyż Izba Aptekarska mogła w przyszłości odciążyć Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne od zajmowania się wieloma zagadnieniami zawodowymi⁷⁶. Krakowski Oddział opiniował różne projekty nowej ustawy o izbach aptekarskich i starał się, w porozumieniu z Zarządem Głównym PTFarm, wpłynąć na możliwie najlepsze jej ukształtowanie, zgodnie z interesem społecznym i zawodowym.

Działalność Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w tym przełomowym okresie, była przede wszystkim poświęcona tematyce prawno-organizacyjnej i legislacyjnej farmacji polskiej. Na różne sposoby starano się służyć informacją i radą farmaceutom starającym się o odzyskanie swoich uprawnień sprzed upaństwowienia aptek w 1951 r. Działalność prywatyzacyjna prowadzona przez krakowski „Cefarm” budziła wiele zastrzeżeń i wątpliwości, dlatego też konieczne było skonsolidowanie całego środowiska zawodowego. Krakowski Oddział współpracował z powstałym wówczas w Warszawie stowarzyszeniem „Aptekarze” oraz krakowskim „Stowarzyszeniem Właścicieli Aptek Prywatnych”. Efektem tej współpracy były wystąpienia Oddziału Krakowskiego PTFarm do władz terenowych w Krakowie w obronie praw i interesów właścicieli aptek oraz liczne, poświęcone temu tematowi publikacje⁷⁷.

W tym czasie prowadzono również działalność naukową. Średnio dwa razy w miesiącu odbywały się odczyty zarówno w Krakowie jak i w miastach, objętych działalnością Krakowskiego Oddziału PTFarm. Często prelegentami byli naukowcy zagraniczni m.in. z Austrii, Francji, Niemiec i Ukrainy.

Gdy w 1991 r. powstała w Krakowie Okręgowa Izba Aptekarska, Zarząd Oddziału PTFarm podjął z nią aktywną współpracę. Wspólnie odbywano konsultacje kandydatów na stanowisko inspektora nadzoru farmaceutyczne-

---

⁷⁶ Z. Kubiak, *Z Krakowskiego Oddziału PTFarm*, „Farmacja Polska” 1982, nr 8, s. 319.

⁷⁷ Szeroko problem reprivatyzacji aptek opisuje E. Rutkowska, *Działalność stowarzyszenia byłych właścicieli aptek i wytwórni farmaceutycznych oraz ich rodzin „Aptekarze” w latach 1990–2008*, „Farmacja Polska” 2009, nr 3, s. 198.

go w Krakowie, dyskutowano również nad projektami ustaw o prawie farmaceutycznym.

W latach 80. znacznemu osłabieniu uległa praca w sekcjach. Sekcja, która pracowała nieprzerwalnie była Sekcja Historii Farmacji. Działa ona do dziś w oparciu o Muzeum Farmacji, gdzie regularnie, co miesiąc spotyka się liczne grono miłośników historii farmacji. Miła, niemalże rodzinna atmosfera przyciąga nie tylko członków PTFarm. Na zebrania przychodzą również niezrzeszeni w PTFarm sympatycy historii. Zebrania odbywają się regularnie, raz w miesiącu, w okresie roku akademickiego. Sekcja organizuje także konferencje, sesje naukowe i wernisaże. W latach 90. XX w. odbyły się m. in.: sesja naukowa związana z 50-leciem powstania Armii Krajowej pod hasłem „Aptekarze w walce z okupantem hitlerowskim” oraz sesja z okazji 200-lecia śmierci Jana Szastera, pierwszego profesora farmacji i materii medycznej Szkoły Głównej Koronnej w Krakowie⁷⁸.

prof. dr hab. Zbigniew Bela
przewodniczący Sekcji Historii Farmacji

Sekcja Historii Farmacji wspólnie z Zarządem Krakowskiego Oddziału PTFarm oraz Wydziałem Farmaceutycznym organizowała spotkania z okazji jubileuszy pracy zasłużonych członków PTFarm: profesora Leszka Krówczyńskiego, profesora Stanisława Kohlmünzera i profesora Wojciecha Roeske. Członkowie Sekcji biorą aktywny udział w zjazdach, konferencjach poświęconych historii medycyny i farmacji oraz w organizowanych corocznie przez zespół Sekcji Historii Farmacji PTFarm, Sympozjach Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Trzy z tych Sympozjów były organizowane przez krakowską Sekcję: VI Sympozjum Historii Farmacji w Dobczycach (1996), XII Sympozjum Historii Farmacji w Niedzicy (2003) oraz XX Sympozjum Historii Farmacji w Zakopanem (2011). Obecnie Sekcja prowadzi aktywną działalność. Regularnie odbywają się zebrania naukowe, na których wygłaszane są referaty związane z historią farmacji. Sekcja orga-

⁷⁸ I. Dymarczyk, *Sprawozdanie z działalności Sekcji Historii Farmacji*, „Farmacja Polska” 1994, nr 7, s. 308–309.

nizuje również wernisaże i wystawy malarstwa, które odbywają się w gościnnych murach Muzeum Farmacji. W latach 2004-2018 przewodniczącym Sekcji był prof. Zbigniew Bela.

W marcu 2012 r. została reaktywowana Sekcja Aptek Szpitalnych (pracowała do 1995 r.). Przewodniczącą Sekcji została mgr Halina Krzystek-Malecka. W 2013 r. ukonstytuował się nowy Zarząd Sekcji z przewodniczącym mgr Witoldem Juchą na czele, wiceprzewodniczącą Sekcji została mgr Halina Krzystek-Malecka, sekretarzem mgr Dorota Rzepka, członkiem Zarządu mgr Bożena Świętek. Jedną z pierwszych inicjatyw nowo powstałej Sekcji było zorganizowanie, w maju 2012 r., Pierwszych Galicyjskich Warsztatów Farmacji Szpitalnej po hasłem „Terapia żywieniowa i bezpieczeństwo farmakoterapii onkologicznej”. W ramach warsztatów prof. Barbara Filipek wygłosiła wykład pt. „Leki nowej generacji w terapii chorób onkologicznych”. Warsztaty odbywają się cyklicznie. W 2016 r. odbyły się już po raz trzeci. Zostały zorganizowane we współpracy z firmą Fresenius Kabi oraz pod patronatem naukowym Studium Kształcenia Podyplomowego Wydziału Farmaceutycznego UJ CM. W ramach warsztatów odbył się kurs pt. „Metody zwiększania skuteczności i bezpieczeństwa leczenia farmakologicznego”.

mgr farm. Witold Jucha
przewodniczący Sekcji Aptek Szpitalnych

W styczniu 2013 r., przy współudziale Sekcji, zorganizowano kurs naukowy poświęcony zagadnieniom farmacji szpitalnej i onkologicznej⁷⁹. Pracownicy apteki Szpitala Uniwersyteckiego wygłosili wówczas następujące wykłady: „Żywienie dojelitowe i pozajelitowe pacjentów onkologicznych” (mgr Monika Augustyn), „Radiofarmaceutyki - charakterystyka, zastosowanie, uregulowania prawne” (mgr Barbara Parcz), „Współczesne metody leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych” (mgr Anita Molenda), „Badania kliniczne” (mgr Nogala) oraz „Leki stosowane w leczeniu osteoporozy” (mgr Michał Bałasz).

⁷⁹ Sprawozdanie z działalności Krakowskiego Oddziału PTFarm za lata 2010–2013.

W 2014 r. odbyły się kursy zorganizowane wspólnie z apteką Szpitala Uniwersyteckiego i firmą Fagron pod hasłem „Postępy farmakoterapii chorób skóry”, (taki kurs odbył się również w 2015 r.), a także szkolenie zorganizowane wspólnie z firmą Fresenius Kabi p.t. „Bezpieczeństwo farmakoterapii onkologicznej”. Podobnie w 2015 r. zorganizowano kurs p.t. „Terapia żywieniowa” we współpracy z firmą Baxter.

Sekcja organizuje sympozja naukowe skierowane do kierowników aptek szpitalnych i działów farmacji szpitalnej. Odbyło się kilka takich sympozjów o różnorodnej tematyce: „Akredytacja szpitala, rola i zadania farmaceuty szpitalnego” (2015), „Nowe doustne antykoagulanty” (2015), „Wypalenie zawodowe” (2016), „Dobra praktyka dystrybucyjna” (2016), „Zamówienia Publiczne” (2016), „Wdrożenie i ocena systemu uwierzytelniania leków w specjalistycznej opiece zdrowotnej” (2017), „Wybrane zagadnienia dotyczące zamówień publicznych w sektorze farmaceutycznym, ze szczególnym uwzględnieniem leków biologicznych” (2017), „Jałowy lek recepturowy w aptece. Zasady przygotowywania” (2017), „Amfoterycyna i jej rola w leczeniu przeciwgrzybiczym na oddziałach szpitalnych” (2017).

Sekcja Aptek Szpitalnych organizuje także kursy w ramach szkolenia podyplomowego, m.in. kurs pt. „Farmakoterapia wybranych chorób skóry” (2016), „Terapia żywieniowa” (2017), „Choroby polekowe” (2017).

W marcu 2015 r. Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego wyraziło zgodę na utworzenie, w ramach Oddziału PTFarm, Sekcji Farmacji Klinicznej. Inicjatorem powstania Sekcji była prof. dr hab. Anna Wesołowska, która na pierwszym zebraniu została wybrana jej przewodniczącą, zastępcą dr hab. Bożena Muszyńska, a sekretarzem dr Anna Partyka.

Celem działalności Sekcji jest podnoszenie naukowego i zawodowego poziomu wiedzy osób pracujących lub chcących pracować w aptekach szpitalnych albo na oddziałach klinicznych, dążenie do rozwoju nauk związanych z farmacją kliniczną, popularyzowanie metod badawczych oraz osiągnięć naukowych w zakresie nauk związanych z farmacją kliniczną, zachęcanie i wdrażanie farmaceutów do pracy naukowej, wsparcie dla farmaceutów w ich doskonaleniu zawodowym i naukowym, a także opracowanie i rozwiązywanie zagadnień związanych z farmacją kliniczną. W 2016 r. Sekcja zorganizowała seminarium podczas, którego mgr Anita Molenda wygłosiła wykład pt. „Rola farmaceuty w opiece nad pacjentem onkologicznym”. W tym samym roku odbył się również wykład mgr Dariusza Zielińskiego na temat zasad żywienia pozajelitowego u pacjentów pediatrycznych. W 2017 r. w ramach kursów specjalizacyjnych farmaceutów odbyła się prelekcja mgr Agnieszki Datoń-Stala pt. „Farmakoterapia zakażeń grzybiczych u dzieci ze schorzeniami onkohematologicznymi” oraz spotkanie szkoleniowe współorganizowane z Okręgową Izbą Aptekarską w Krakowie, na którym wygłoszono wykłady: „Immunoonkologia – tak się dzisiaj leczy raka” (dr n. med. Paweł Różanowski), „Immunoterapia w leczeniu nowotworów u dzieci” (mgr farm. Anna Giżycka) oraz „Funkcje farmaceuty w interdyscyplinarnej opiece medycznej nad pacjentem z chorobą nowotworową” (mgr farm. Anita Molenda). W 2018 r. Sekcja Farmacji Klinicznej oraz PTFarm Oddział Kraków zaprosili na prelekcję pt. „Inhibitory szlaku mTOR i ich zastosowanie przeciwnowotworowe”, którą wygłosił mgr Paweł Belczyk.

prof. dr hab. Anna Wesołowska
Przewodnicząca Sekcji Farmacji Klinicznej

Z inicjatywy prof. UJ, dr hab. Elżbiety Pękali w 2016 r. rozpoczęła działalność Sekcja Kosmetologiczna. Przewodniczącą Sekcji została prof. Pękala, zastępcą dr n. farm. Agnieszka Gunia-Krzyżak, a sekretarzem dr Dorota Żelaszczyk.

prof. dr hab. Elżbieta Pękala
Przewodnicząca Sekcji Kosmetologicznej

Celem działalności Sekcji Kosmetologicznej jest dążenie do rozwoju nauk związanych z kosmetologią, zachęcanie do poszerzania wiedzy farmaceutów i studentów farmacji na tematy związane z kosmetykami, kosmetykami i zabiegami kosmetycznymi. Zachęcanie i wsparcie dla kosmetologów w ich doskonaleniu naukowym. Rozwijanie współpracy na linii farmacja-kosmetologia oraz promowanie komercjalizacji wyników badań naukowych związanych z kosmetologią. Sekcja była współorganizatorem konferencji

„Nowoczesna Kosmetologia – od nauki do biznesu”, która odbyła się w maju 2016 r.

W czerwcu 2015 r., członkowie Krakowskiego Oddziału PTFarm: prof. UJ, dr hab. Włodzimierz Opoka, prof. UJ, dr hab. Bożena Muszyńska, dr hab. Urszula Hubicka, dr Monika Dąbrowska, dr Małgorzata Starek, mgr Barbara Żuromska-Witek brali udział w odbywającym się w siedzibie PTFarm w Warszawie zebraniu założycielskim Ogólnopolskiej Sekcji Naukowej ds. Sfałszowanych Leków, działającej przy Polskim Towarzystwie Farmaceutycznym. Przewodniczącym Sekcji został wybrany prof. dr hab. Zbigniew Fijałek, zastępcą dr hab. Włodzimierz Opoka, prof. UJ.

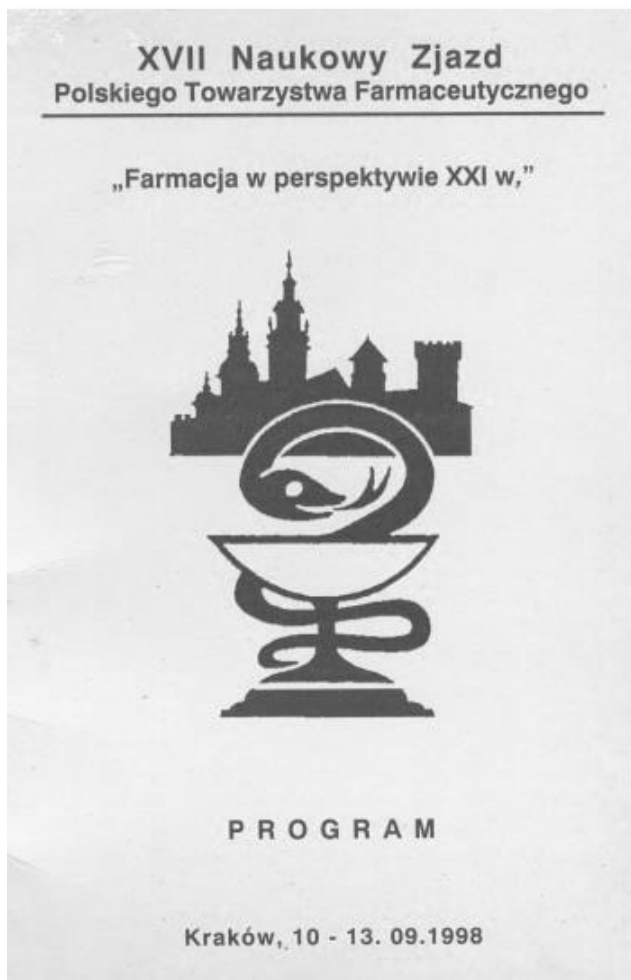
Ważniejsze wydarzenia, zebrania, kursy i konferencje naukowe organizowane i współorganizowane przez Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w latach 1989–2018

O wszechstronnej i aktywnej działalności Krakowskiego Oddziału PTFarm w omawianych latach świadczy długa lista organizowanych lub współorganizowanych przez Zarząd przedsięwzięć naukowych. Zebrania, kursy, konferencje i sympozja naukowe przygotowywane były samodzielnie lub we współpracy z różnymi towarzystwami naukowymi i firmami farmaceutycznymi, Izbą Aptekarską oraz Wydziałem Farmaceutycznym UJ CM. Zarząd wspomagał te wydarzenia nie tylko organizacyjnie ale także finansowo. Warto w tym miejscu, w porządku chronologicznym, wspomnieć o tych najważniejszych.

W dniach 10–13 września 1998 r. Krakowski Oddział PTFarm był współorganizatorem XVII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Zjazd przebiegał pod hasłem „Farmacja w perspektywie XXI wieku”. Pomysłodawcą zorganizowania w Krakowie tej, ważnej dla środowiska farmaceutów, imprezy był prof. Jan Grzybek. Niestety jego przedwczesna śmierć sprawiła, że nie mógł uczestniczyć w przygotowaniach do Zjazdu. Pracami organizacyjnymi kierował 22-osobowy Komitet Organizacyjny, któremu przewodniczyła prof. dr hab. Zofia Zachwieja. Program naukowy Zjazdu przygotował Komitet Naukowy, pracujący pod kierunkiem prof. dr hab. Alfreda Zejca.

Uroczyste otwarcie Zjazdu odbyło się w sali kina „Kijów”, którą wypełniło ok. 800 uczestników, zaproszeni goście, członkowie honorowi PTFarm, przedstawiciele władz państwowych. Po raz pierwszy w Zjeździe udział wzięła grupa farmaceutów, Polaków, zamieszkujących poza granicami Polski. Pierwszy dzień Zjazdu zakończyło spotkanie towarzyskie, które odbyło się wieczorem na terenie, nowego wówczas, kompleksu budynków Wydziału Farmaceutycznego UJ CM, przy ul. Medycznej 9. Wielką atrakcją wieczoru był pokaz sztucznych ogni. W następnych dniach obrady Zjazdu toczyły się

w obiektach Wydziału Farmaceutycznego. Referaty plenarne, naukowe doniesienia ustne i plakatowe zgrupowane były w dziewięciu sekcjach: analizy i kontroli jakości leku, bromatologii, farmakologii i toksykologii, farmacji klinicznej i biofarmacji, leku naturalnego i biotechnologii, leku syntetycznego, technologii postaci leku, historii farmacji oraz zarządzania i ekonomiki farmacji. W ramach tych sekcji wygłoszono około 25 referatów prezentujących aktualny stan wiedzy w danej dziedzinie, około 50 naukowych doniesień ustnych oraz przedstawiono 430 plakatów ilustrujących dorobek naukowy uczestników Zjazdu⁸⁰.

Program XVII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

⁸⁰ J. Łazowski, *XVII Naukowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego*, „Farmacja Polska” 1998, nr 20, 915–922.

Prezydium uroczystości otwarcia XVII Naukowego Zjazdu PTFam.
Od lewej: prof. dr hab. Zofia Zachwieja, dr hab. Barbara Filipek, prof. dr hab. Alfred Zejc,
dr hab. Maciej Pawłowski, dr hab. Michał Umbreit, oraz dr Gabriel Nowak.
(„Farmacja Polska” 1986, nr 20)

W październiku 1999 r. odbyło się sympozjum pt. „Immunoendokrynne efekty leków psychotropowych”. W 2000 r. Oddział współorganizował odbywającą się w lutym, w Przegorzałach, Szkołę Zimową pod hasłem „Pobudzające aminokwasy 2000”, a także odbywające się w grudniu sympozjum pt. „Cynk w fizjologii oraz patofizjologii terapii depresji”. W 2001 r., odbyło się sympozjum „Nowe kierunki w badaniach leków przeciwdepresyjnych”. Rok 2002 szczególnie obfitował w różnego rodzaju odczyty i sympozja, w które zaangażowany był Krakowski Oddział PTFarm. W marcu dr hab. Jerzy Vetulani wygłosił wykład pt. „Uzależnienia lekowe”, a w czerwcu odbył się wykład prof. Toma J. Mabry (USA) pt. „Anti-cancer natural products: flavonoids and anti-viral proteins; neurotoxic non-protein amino acids”. Przy współpracy z krakowskimi Oddziałami Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego i Farmakologicznego, w grudniu, zorganizowano zebranie naukowe na którym wygłoszono dwa wykłady: „Depresja i samobójstwo” (D. Dudek) i „Homeostaza cynku w depresji i samobójstwie” (G. Nowak). 17 grudnia 2002 r. Oddział Krakowski PTFarm wraz z Instytutem Farmakologii PAN w Krakowie, Wydziałem Farmaceutycznym UJ CM oraz Polskim Towarzystwem Farmakologicznym zorganizował sympozjum na temat „Neurobiologia i terapia zaburzeń psychicznych”.

W ramach corocznego spotkania Europejskiego Stowarzyszenia Wydziałów Farmaceutycznych, w dniach 25–27 kwietnia 2002 r., na Wydziale Farmaceutycznym Collegium Medicum UJ odbyła się Ogólnoeuropejska Konferencja Integracji Dydaktyki w Farmacji. W skład komitetu organizacyjnego konferencji wchodziło m.in. członkowie Zarządu Oddziału: prof. dr hab. Barbara Filipek i dr Małgorzata Schlegel-Zawadzka. Celem konferencji była wymiana informacji i doświadczeń z zakresu dydaktyki, realizowanych programów nauczania oraz spraw organizacyjnych, związanych z nauczaniem

przedmiotów ogólnych, podstawowych i zawodowych na wydziałach farmaceutycznych. Rok 2002 zakończono spotkaniem w Izbie Aptekarskiej. Prezentowane wykłady przeznaczone były przede wszystkim dla farmaceutów pracujących w aptekach i dotyczyły patogenezy bólu i zastosowania leków przeciwbólowych.

Członkowie Oddziału byli organizatorami „Polish-Austrian-German-Hungarian-Italian Joint Meeting on Medicinal Chemistry”, które odbywało się w dniach 15–18 października 2003 r. Spotkaniu przewodniczyła prof. dr hab. Katarzyna Kieć-Kononowicz.

W grudniu 2004 r. odbyła się konferencja szkoleniowa pod hasłem „Współczesne poglądy na diagnostykę i leczenie przewlekłej niewydolności żylniej” prowadzona przez prof. dr hab. Gabriela Nowaka.

W kwietniu 2005 r. odbyło się kilka imprez naukowych. Symposium „Magnez w patologii i terapii zaburzeń depresyjnych i lekowych”, zebranie naukowe z udziałem delegacji Związku Farmaceutów Duńskich, któremu przewodniczył prof. dr hab. Gabriel Nowak, a także zorganizowane wraz z Europejską Edukacją Farmaceutów symposium, w ramach którego prof. dr hab. Krzysztof Wędzony przedstawił wykład pt. „Patologia i terapia schizofrenii. Problem uzależnień”, a prof. dr hab. Andrzej Pilc wykład pt. „Farmakologia lęku i depresji”. Pod koniec 2005 r. Oddział był współorganizatorem wraz ze Studium Kształcenia Podyplomowego Wydziału Farmaceutycznego UJ CM, Okręgową Izbą Aptekarską oraz firmą farmaceutyczną Servier Polska, konferencji szkoleniowej pt. „Farmakologiczne i nefarmakologiczne metody nasilania plastyczności mózgu”.

W dniach 8–11 października 2006 r. w Krakowie odbyła się II Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Farmaceutów, w której przygotowanie aktywnie włączyli się członkowie Oddziału. Prof. dr hab. Barbara Filipek przygotowała i kierowała kursem „Farmakoterapia chorób krwi i układu krwiotwórczego”, natomiast prof. dr hab. Gabriel Nowak przygotował i prowadził kurs „Postępy w terapii chorób psychicznych – zaburzenia lękowe, depresyjne, uzależnienia”.

W lipcu 2008 r., przy współpracy z Krakowskim Oddziałem, został zorganizowany w Krakowie 16 Międzynarodowy Medyczny Kongres Esperancki. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Włodzimierz Opoka, a w skład komitetu wchodziło wielu członków Krakowskiego Oddziału PTFarm. Kongres odbywał się w 100-lecie Światowego Medycznego Związku Esperantystów. Udział w Kongresie wzięli medycy z różnych kontynentów posługujący się językiem esperanto. Tematem wiodącym były najnowsze osiągnięcia nauk medycznych i farmaceutycznych.

W dniach 17–19 października 2008 r. odbyła się „IV Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Farmaceutów” w przygotowanie której aktywnie włączyli się członkowie Krakowskiego Oddziału PTFarm. Prof. dr hab. Barbara Filipek zorganizowała i kierowała kursem „Interakcje i działania niepożądane leków stosowanych w chorobach ośrodkowego układu nerwowego” natomiast prof. dr hab. Gabriel Nowak przygotował i prowadził kurs „Postępy w farmakoterapii chorób ośrodkowego układu nerwowego”.

15 maja 2009 r. odbyło się sympozjum pt. „Dziś i jutro leków przeciwdepresyjnych. Teoria i praktyka”, a w październiku 2010 r. sympozjum dotyczące możliwości homeopatycznego leczenia wybranych schorzeń.

W czerwcu 2011 r. odbyła się sesja „MDR-a serious problem in the therapy of bacterial infections” poświęcona zagadnieniu oporności bakteryjnej, w listopadzie natomiast konferencja naukowo-szkoleniowa na której przedstawiono wykłady: „Zastosowanie probiotyków w chorobach przewodu pokarmowego ze szczególnym uwzględnieniem *Lactobacillus plantarum* 299v”, „Rola wodorowęglanu sodu w profilaktyce i leczeniu kwasicy metabolicznej oraz „Program odchudzania Cambrige”.

14 czerwca 2012 r. odbyło się sympozjum poświęcone zagadnieniom chorób skóry, a we wrześniu 2013 r. konferencja i kurs: „Interakcje i działania niepożądane leków”, którego kierownikiem naukowym była prof. dr hab. Barbara Filipek. W 2013 r. odbyło się również kilka zebrań naukowych, na których wygłoszono szereg ciekawych referatów: „Oznaczenie substancji uzależniających dla potrzeb bezpiecznego miejsca pracy” (Prof. dr hab. Antoni Negrusz *College of Pharmacy, University of Illinois at Chicago*), „Program TOP 500 Innovators z perspektywy stażu na University of California in Berkeley, USA” (dr Agnieszka Gunia) oraz „Wstępna ocena działania mutagennego i antymutagennego wybranych związków o zdefiniowanej aktywności biologicznej” (dr Karolina Słoczyńska).

W sierpniu 2014 r. odbył się 19th International Medical Esperanto Congress & 1st Central European Biomedical Congress w Budapeszcie. Z tej okazji PTFarm Oddział Kraków, ogłosił konkurs na prezentację, która miała być wygłoszona podczas trwania kongresu. Członkowie Krakowskiego Oddziału PTFarm aktywnie i licznie uczestniczyli w tym kongresie. W 2014 r. zorganizowano również zebrania naukowe, na których wykłady wygłosili: dr Anna Sadakierska-Chudy (PAN) „Epigenom: tam, gdzie geny spotykają środowisko” oraz wykładowcy z uniwersytetów zagranicznych, dr Alejandro Trejos Sanches (Uppsala University) - „From Pd chemistry to industrial research a short overview of a journey just starting” oraz dr Meryem Köse (University Of Bonn) - „Biology and characterization of receptors targeted by drugs in clinical use”.

W 2015 r. odbyło się wiele ciekawych zebrań naukowych, na których wystąpili prelegenci z naukowych jednostek zarówno polskich jak i zagranicznych: prof. Kjella Fuxe (Karolinska Institutet, Stockholm), prof. Kathryn A. Cunningham (University of Texas Medical Branch, Galveston, USA), prof. Zbigniew Fijałek (Narodowy Instytut Leków), prof. David Shiuan (Dong Hwa University, Hualien, Tajwan), dr Danil Camiletti Moiron (University of Granada), prof. Oliver Kayser (Technical University of Dortmund), mgr Anna Prokop (Szpital Specjalistyczny im. Józefa Dietla w Krakowie) oraz dr hab. Marek Cegielski (Katedra i Zakład Histologii i Embriologii, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu).

W 2016 r. Krakowski Oddział współorganizował 1. International Conference on Pharmaceutical and Medical Sciences w Popradzie, na Słowacji, odbyły się również dwa zebrania naukowe. Na jednym z nich prof. Gabriele M. König (Institut für Pharmazeutische Biologie, Universität Bonn) wygłosił wykład pt. „Non-ribosomal peptides – a gift from nature for pharmacy” na drugim prof. dr Kenneth A. Jacobson (National Institute of Diabetes and Di-

gestive and Kidney Diseases, National Institutes of Health) wygłosił wykład pt. „Structure-Based Design and Therapeutic Potential of A3 Adenosine Receptor Agonists”,

W dniach 19-22 września 2017 r. obradował XXIII Naukowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, współorganizowany przez Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Wydział Farmaceutyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum oraz Okręgową Izbę Aptekarską w Krakowie. Patronat nad Zjazdem objęli IM Rektor UJ prof. dr hab. Wojciech Nowak oraz minister zdrowia Konstanty Radziwiłł. Zjazd odbywał się w roku jubileuszowym, roku 70-lecia działalności Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Warto w tym miejscu przypomnieć również o jeszcze jednej ważnej dla środowiska farmaceutycznego rocznicy, w 2017 r. minęło bowiem 200 lat od opublikowania w Warszawie pierwszej polskiej farmakopei „Farmacopoea Regni Poloniae” (1817).

Zjazd odbywał się pod hasłem „Farmacja w Polsce – perspektywy nauki i zawodu”. Na czele Komitetu Organizacyjnego XXIII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego stał prof. UJ, dr hab. Włodzimierz Opoka, przewodniczącą Komitetu Naukowego była prof. dr hab. Barbara Malawska. W skład komitetu organizacyjnego wchodził: prof. UJ dr hab. Bożena Muszyńska, dr hab. Agnieszka Zagórska – skarbnik, dr Anna Apola – sekretarz, dr hab. Przemysław Dorożyński, dr Mariusz Stolarczyk, dr hab. Krzysztof Kamiński, dr Monika Dąbrowska, dr hab. Małgorzata Starek, dr Anna Maślanka, dr hab. Grażyna Chłoń-Rzepa, dr Anna Czopek, dr Anna Więckowska, dr Marek Bajda, mgr Joanna Piątkowska-Kowalik, mgr farm. Halina Krzystek-Małecka.

Z okazji Zjazdu ogłoszono konkurs przeznaczony dla studentów i doktorantów oraz farmaceutów pracujących w aptekach otwartych na najlepszą prezentację ustną. Nagrodami w konkursie były opłaty zjazdowe na XXIII Naukowy Zjazd PTFarm. Współorganizatorem konkursu było Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „Hygieia” Sp. J.

Ceremonii otwarcia Zjazdu, której dokonali prof. dr hab. Edmund Grześkowiak - wiceprezes Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, prof. dr hab. Włodzimierz Opoka - przewodniczący Komitetu Organizacyjnego i prof. dr hab. Barbara Malawska - przewodnicząca Komitetu Naukowego towarzyszyło wręczenie ufundowanych przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego nagród za prace habilitacyjne siedmiu pracownikom nauki. Firmie Farmaceutycznej "Gedeon Richter" wręczono, nadany przez Zarząd Główny PTFarm medal honorowy "Przyjaciel Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego". Wykład inauguracyjny na otwarcie Zjazdu wygłosił profesor Uniwersytetu Montpellier, doctor honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego - prof. dr hab. Jean Martinez. Ceremonię otwarcia zakończył występ Zespołu Pieśni i tańca Uniwersytetu Jagiellońskiego "Słowianki".

Obrady, które odbywały się w Auditorium Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego, prowadzono w kilku sekcjach tematycznych:

- lek syntetyczny - projektowanie i otrzymywanie nowych substancji bioaktywnych
- analiza farmaceutyczna i biomedyczna
- innowacje technologiczne i analiza postaci leku

- praktyka farmaceutyczna
- toksykologia - bezpieczeństwo lekowe i środowiskowe
- lek pochodzenia naturalnego - postępy fitochemii i fitoterapii
- molekularne mechanizmy działania leków i nowych substancji bioaktywnych
- praktyczne aspekty zastosowań farmakokinetyki w terapii i badania nad lekiem - farmacja kliniczna
- biotechnologia farmaceutyczna z biotechnologią roślin i grzybów wyższych
- historia farmacji
- opieka farmaceutyczna i prawo farmaceutyczne
- bromatologia - żywność i żywienie podstawą zdrowia

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XXIII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego prof. UJ, dr hab. Włodzimierz Opoka i przewodnicząca Komitetu Naukowego prof. dr hab. Barbara Malawska, podczas uroczystego otwarcia Zjazdu.
(fot. J. Sawicz)

Dla studentów przeznaczona była sesja „Forum młodych”. W ramach sesji przedstawiono wyniki badań naukowych wykonywanych przez studentów w trakcie realizacji pracy magisterskiej lub pracujących w Kołach Naukowych. Warto wspomnieć, że pierwsze miejsce zdobyła praca przygotowana przez studentów Wydziału Farmaceutycznego UJ CM. Obradom Zjazdu towarzyszyły wystawy leków i sprzętu medycznego. Organizatorzy zadbali również o imprezy towarzyszące. Można było odwiedzić Muzeum Farmacji UJ CM oraz wziąć udział w wieczornym spotkaniu zorganizowanym w Folwarku Zalesie.

***

Cenną inicjatywą Zarządu Krakowskiego Oddziału było zacieśnienie współpracy z Okręgową Izbą Aptekarską w Krakowie. Informacje o zebraniach są umieszczane na stronie internetowej OIA dzięki czemu większa liczba farmaceutów pracujących w aptekach może w nich uczestniczyć. Efektem tej współpracy była m.in. wspólnie zorganizowana w 2017 r. konferencja naukowo-szkoleniowa na której wygłoszono wykłady: „Zioła i spersonalizowana dieta w profilaktyce i leczeniu Reumatoidalnego Zapalenia Stawów RZS” (lek. med. Tadeusz Liczko), „Przestrzeganie granicy pomiędzy lekiem a żywnością - regulacje prawne i inicjatywy legislacyjne” (mgr Monika Bartwicka). Okręgowa Izba Aptekarska jest także współorganizatorem Wydziałowego Konkursu Prac Magisterskich.

***

Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego wraz "Młoda Farmacja" - Sekcją Studencką PTFarm Oddział Kraków, każdego roku organizują Wydziałowy Konkurs Prac Magisterskich. Konkurs odbywa się pod patronatem Władz Wydziału Farmaceutycznego UJ CM oraz Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie. Celem Konkursu jest wybór i wyróżnienie najlepszych prac magisterskich do dalszych etapów Ogólnopolskiego Konkursu Prac Magisterskich organizowanego przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Udział w konkursie biorą osoby, które obroniły pracę magisterską na jednym z kierunków na Wydziale Farmaceutycznym UJ CM.

Wydziałowy Konkursu Prac Magisterskich Wydziału Farmaceutycznego UJ CM 2018 r.

***

W 2015 r. Krakowski Oddział PTFarm został jednym z partnerów Biegu o Puchar Dziekana Wydziału Farmaceutycznego „5 na dobry początek”, odbywającego się pod patronatem Prorektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. Collegium Medicum. W 2018 r. bieg miał już swoją czwartą edycję. Celem imprezy jest propagowanie zdrowego stylu życia oraz promocja biegania jako najprostszej formy aktywności sportowej. W biegu uczestniczą studenci i pracownicy UJ CM, a także liczne grono przyjaciół uczelni i wielbicieli biegania. przeważającą liczbę stanowili Polacy, ale wśród biegaczy są również przedstawiciele innych krajów. Studenci pierwszego roku będą na dobry początek studiów, społeczność akademicka – na dobry początek roku akademickiego, a wszyscy miłośnicy biegania – na dobry początek jesienno-sezonu biegowego.

***

W maju 2018 r. odbyło się spotkanie w ramach, zainicjowanego przez Oddział Krakowski Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, cyklu pod hasłem „Zasługi dla farmacji krakowskiej”. Pierwsze spotkanie poświęcone było działalności naukowo-dydaktycznej prof. dr hab. Jacka Bojarskiego. Współorganizatorem spotkania był Dziekan Wydziału Farmaceutycznego UJ CM. Udział w spotkaniu wziął również Dyrektor Biura Zarządu Głównego PTFarm dr Jerzy Szewczyński.

Spotkanie poświęcone działalności naukowo-dydaktycznej prof. dr hab. Jacka Bojarskiego
(od lewej: dr Jerzy Szewczyński, prof. Włodzimierz Opoka,
prof. Jacek Sapa, prof. Jacek Bojarski)

Spotkanie poświęcone działalności naukowo-dydaktycznej prof. dr hab. Jacka Bojarskiego
(od lewej: prof. Jacek Sapa, dr Jerzy Szewczyński, prof. Jacek Bojarski)

Oddział Studenckiej Sekcji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego „Młoda Farmacja”

Z inicjatywy Ogólnopolskiej Sekcji Akademickiej Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w 2000 r. wystąpiono do Zarządu Głównego PTFarm z inicjatywą powołania Sekcji Studenckiej przy Polskim Towarzystwie Farmaceutycznym. W skład komitetu koordynacyjnego, złożonego ze studentów farmacji, wszedł wówczas student Piotr Hebda z Wydziału Farmaceutycznego w Krakowie. 25 października 2000 r. Zarząd Główny PTFarm podjął uchwałę o powołaniu Kół Studenckich przy oddziałach PTFarm i Zespole Kół przy Zarządzie Głównym, które w 2001 r. przekształcono w Sekcje Studenckie „Młoda Farmacja”⁸¹.

Pod koniec 2005 r. Oddział Studenckiej Sekcji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego „Młoda Farmacja” powstał przy Krakowskim Oddziale PTFarm. Organizacja zrzesza najbardziej aktywnych studentów i absolwentów Wydziału Farmaceutycznego UJ CM. Jej działalność ma na celu poszerzenie perspektyw i zainteresowań studentów farmacji. Jednym z priorytetów organizacji jest kształtowanie odpowiednich postaw wśród studentów farmacji mających na celu podnoszenie rangi i znaczenia zawodu farmaceuty. W ramach współpracy z IPSF (International Pharmaceutical Students' Federation) studenci uczestniczą w zagranicznych praktykach wakacyjnych odbywanych w aptekach, firmach farmaceutycznych i na wydziałach farmaceutycznych zagranicznych uczelni. „Młoda Farmacja” jest też członkiem EPSA (European Pharmaceutical Students' Association). Organizacja ta podobnie jak IPSF, zajmuje się praktykami studenckimi i organizowaniem corocznych kongresów i tzw. letnich uniwersytetów, podczas których studenci kierunków farmaceutycznych całej Europy spotykają się, wymieniają doświadczenia i wspólnie zastanawiają się nad przyszłością i możliwością rozwoju w zawo-

⁸¹ J. Szewczyński, H. Plata (red.), *Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne*, Warszawa 2007, s. 202.

dzie. Młodzi ludzie podczas takich imprez mają również okazję do wysłuchania wykładów na temat najnowszych osiągnięć w dziedzinie nauk farmaceutycznych, prowadzonych przez zapraszanych z tej okazji wybitnych specjalistów.

Krakowska Sekcja, od początku swego istnienia działała bardzo aktywnie, była obecna na polskich i międzynarodowych konferencjach studenckich takich jak m.in. Dni Farmacji Polskiej, Ogólnopolski Kongres Naukowy Młodej Farmacji, Międzynarodowa Konferencja Naukowa Studentów Uczelni Medycznych, w Zjazdach "Młodej Farmacji", w Letnim Uniwersytecie EPSA (2007), 33rd European Pharmaceutical Students' Association Annual Congress, (Kraków 2010). Członkowie „Młodej Farmacji”, uczestniczą w wyjazdach edukacyjnych i goszczą w Krakowie studentów zagranicznych, w ramach organizowanej przez w IPSF wymiany studenckiej.

W 2008 r. "Młoda Farmacja" zorganizowała I Weekend Krakowski – zjazd członków Młodej Farmacji z innych wydziałów farmaceutycznych w Polsce, a także VII Ogólnopolski Kongres Młodej Farmacji, który odbył się w Krakowie w 2014 r. Jest współorganizatorem Wydziałowego Konkursu Prac Magisterskich. Od wielu lat ściśle współpracuje z Muzeum Farmacji służąc nieocenioną pomocą w trakcie organizowanych corocznie „Nocy Muzeów Krakowskich”.

Krakowska "Młoda Farmacja", jako najlepsza sekcja lokalna w Polsce w 2013 r. otrzymała tytuł „Miasto na fali”, przyznawany przez Ogólnopolski Zarząd Zespołu Sekcji Studenckich PTFarm dla najaktywniejszego oddziału "Młodej Farmacji" w Polsce.

W 2016 r. część członków zrezygnowała z działalności w „Młodej Farmacji” i utworzyła niezależne stowarzyszenie. Pozostali nadal kontynuują działalność w ramach Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, odbudowując swoje struktury organizacyjne w poszczególnych Oddziałach PTFarm, w których działają studenci wydziałów farmaceutycznych.

We wrześniu 2017 r., w trakcie XXIII Naukowego Zjazdu PTFarm w Krakowie z inicjatywy studentów II roku Wydziału Farmaceutycznego UJ CM oraz Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm reaktywowano Sekcję „Młoda Farmacja”. Przewodniczącym Sekcji został Jan Lazur (student II roku Wydziału Farmaceutycznego UJ CM), wiceprzewodniczącym Konrad Dobosz (student IV roku Wydziału Farmaceutycznego UJ CM), a sekretarzem Oliwia Sara Siomak (studentka II roku Wydziału Farmaceutycznego UJ CM). Studenci zaproponowali by opiekunem Sekcji została prof. UJ dr hab. Bożena Muszyńska do czego przychylił się Zarząd PTFarm O/Kraków.

W trakcie pierwszego roku działalności 2017/2018 studenci Sekcji „Młoda Farmacja” Oddział Kraków organizowali i brali udział w:

- przygotowaniu i przeprowadzeniu Wydziałowego Konkursu Prac Magisterskich na Wydziale Farmaceutycznym UJ CM
- Festiwalu Nauki Collegium Medicum 2018
- organizacji Międzynarodowej Konferencji zagranicznej w Popradzie, Słowacja – 2nd International Conference on Pharmaceutical and Medical Sciences – 21-23.09.2018 r. (Komitet Organizacyjny)
- organizacji: III Ogólnopolska Konferencja Kół Naukowych i Doktorantów W kręgu myśli Paracelsusa, Kraków, 18–19.05.2018

- organizacji wydarzenia „Zielono mi! Poznaj z nami Ogród Botaniczny UJ” w ramach działania w stowarzyszeniu „All in UJ” dział „Nauka – All in UJ”.

Studenci Sekcji „Młoda Farmacja” PTFarm Oddział Kraków byli laureatami dwóch konkursów. Konkursu zorganizowanego podczas XXIII Naukowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Krakowie we wrześniu 2017 r., przez Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne wspólnie z firmą Hygieia Sp. J, a także konkursu zorganizowanego przez PTFarm Oddział Kraków, 19 czerwca 2018 r., przeznaczonego dla doktorantów i studentów Wydziału Farmaceutycznego UJ CM. Komisja Konkursowa tego konkursu zdecydowała, że zwycięzcami wśród studentów za najlepszą prezentację ustną zostali studenci Koła Naukowego przy Katedrze Botaniki Farmaceutycznej Wydziału Farmaceutycznego UJ CM Jan Lazor, Oliwia Siomak oraz Ernest Misiak. Wygraną była opłata *Fee* na Międzynarodową Konferencję 2-nd ICPMS, która odbywała się w dniach 21-23 września 2018 r. w Popradzie.

Studenci Sekcji Młoda Farmacja PTFarm Oddział Kraków wraz z opiekunką Sekcji prof. UJ dr hab. Bożeną Muszyńską

Należy podkreślić fakt, że studenci Sekcji „Młoda Farmacja” Krakowskiego Oddziału PTFarm mają znaczące osiągnięcia naukowe w postaci publikacji w czasopismach z list A i B MNiSW oraz licznych doniesień na konferencjach zagranicznych oraz krajowych o zasięgu międzynarodowym. Przewodniczący sekcji Jan Lazor jest współautorem trzech prac z listy A (IF=3,463), dwóch z listy B, rozdziału wydawnictwa Springer oraz ok. 30. doniesień zjazdowych na temat biologicznego znaczenia alg i grzybów jadalnych. Jan Lazor jest również administratorem strony internetowej czasopiśma „Med. Inter. Rev.” z listy B MNiSW (8 pkt.)

Inni wyróżniający się studenci – Oliwia Sara Siomak – oprócz licznych doniesień prowadzi ważną naukowo-popularyzatorską działalność odnośnie grzybów jadalnych publikując prace w czasopiśmie „Echo Lasu”.

Prezesa Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

Marek Gatty-Kostyal

Prezes w latach (1948–1953)

Urodził się 20 sierpnia 1886 r. w Bochni. Studia farmaceutyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim ukończył w 1909 r. W latach 1910–1911 studiował chemię w Lipsku. Stopień doktora z zakresu chemii organicznej uzyskał na Wydziale Filozoficznym UJ w 1918 r., a habilitację na podstawie wykładu i pracy w zakresie farmacji stosowanej w 1928 r. W 1930 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym farmacji stosowanej, a w 1946 r. profesorem zwyczajnym. Od kwietnia 1921 r. pracował jako starszy asystent w Zakładzie Chemii Lekarskiej. W roku 1923 został mianowany zastępcą profesora w Katedrze Farmacji Stosowanej na Oddziale Farmaceutycznym UJ, a w 1930 r. jej kierownikiem.

W 1939 r. wraz z innymi profesorami UJ został aresztowany przez Niemców i wywieziony do obozu w Sachsenhausen. W 1940 r. powrócił do Krakowa i pracował jako doradca naukowy w fabryce Chemiczno-Farmaceutycznej A. Wander S. A. Po zakończeniu wojny, w latach 1945–1962 nadal kierował Katedrą Farmacji Stosowanej. W roku akademickim

1947/1948 został pierwszym dziekanem utworzonego wówczas na Uniwersytecie Jagiellońskim Wydziału Farmaceutycznego. W latach 1959–1962 pełnił funkcję prorektora krakowskiej Akademii Medycznej. W 1929 r. został powołany na członka Państwowej Komisji Farmakopei Polskiej. Profesor Gatty-Kostyal był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. Pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Nauk Farmaceutycznych, która powstała z jego inicjatywy w PAU w 1947 r. Zainicjował wydawanie periodyku „Prace Komisji Nauk Farmaceutycznych PAU”. W 1953 r. został powołany na członka Komitetu Nauk Medycznych PAN. W latach 1953–1955 był kierownikiem Stacji Badania Roślin PAN w Bronowicach, a po jej połączeniu z Zakładem Farmakologii PAN, w latach 1955–1962 był profesorem w tym zakładzie.

Prof. Gatty-Kostyal od 1920 r. był prezesem Towarzystwa Farmaceutycznego „Unitas”. Był założycielem, a w latach 1948–1953 prezesem Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. W 1954 r. otrzymał godność członka honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Za działalność naukową i dydaktyczną został uhonorowany dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi (1939 i 1952), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1954) oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1956). Zmarł w 1965 r.⁸².

Tadeusz Szewczyk

Prezes w latach (1953–1954)

Urodził się 29 marca 1914 r. w Sędziszowie Małopolskim. W 1937 r. ukończył krakowski Oddział Farmaceutyczny. W czasie II Wojny Światowej był więźniem obozu koncentracyjnego w Auschwitz. W 1945 r. został ewakuowany do obozu koncentracyjnego Mauthausen w Austrii. Po powrocie do

---

⁸² 225 lat s. 438-439.

kraju pracował w krakowskiej hurtowni okręgowej Centrali Handlowej Farmaceutyczno-Sanitarnej „Centrosan”. W latach 1948–1951 pełnił funkcję prezesa Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie, w lutym 1949 r. został także członkiem Naczelnej Izby Aptekarskiej. Po likwidacji izb aptekarskich przez wiele lat sprawował funkcję dyrektora Centrali Aptek Społecznych, Krakowskiego Przedsiębiorstwa Aptek i Krakowskiego Zarządu Aptek. Z racji swojej funkcji brał udział w licznych konferencjach, naradach i szkoleniach personelu aptecznego. Zaslugą Tadeusza Szewczyka było uruchomienie nowej siedziby Krakowskiego Zarządu Aptek przy ul. Pilotów 2, a także wsparcie starań o utworzenie w Krakowie szkoły kształcącej techników farmaceutycznych. W latach 60. XX w. wykładał na Akademii Medycznej przedmiot „Organizacja i zasady służby farmaceutycznej”, był także wykładowcą w szkole techników farmaceutycznych. Był autorem wielu publikacji jakie ukazywały się na łamach prasy farmaceutycznej. Opublikował m.in. wspomnienia z pobytu w obozie koncentracyjnym. W 1953 r. wyjechał do Korei gdzie pracował w aptece w szpitalu Polskiego Czerwonego Krzyża⁸³. W latach 1953–1954 stał na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Ze względu na służbowy wyjazd jego kadencja trwała krótko, nie cały rok na przełomie lat 1953–1954.

Alfred Krzyżanowski

Prezes w latach (1954–1956)

Urodził się w 1898 r. w Tarnopolu w rodzinie aptekarskiej. Od początku pracy zawodowej był związany z farmacją, nie ograniczał się jednak tylko

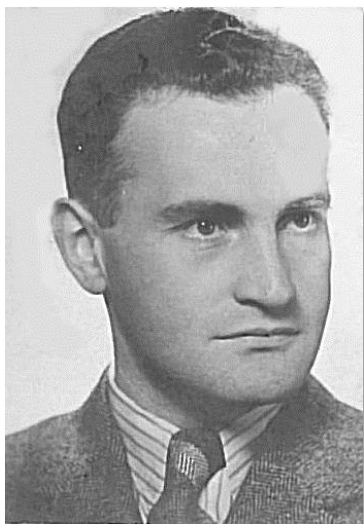
---

⁸³ Biogram opracowany na podstawie M. Billek, *Krakowskie Izby Aptekarskie*, Kraków 2011, s. 163-165.

do pracy w aptece. Powierzono mu prowadzenie wykładów z receptury farmaceutycznej na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, a także funkcję kierownika Zakładu Farmacji Stosowanej na Oddziale Farmaceutycznym UJK oraz w Katedrze Technologii Lekarskich Form i Galenowych Preparatów przy państwowym Instytucie Medycznym we Lwowie. Piastując w latach 1918–1939 wymienione funkcje zasłużył się dla zawodu, szkoląc i wychowując młode kadry farmaceutów. W okresie powojennym prowadził wykłady na Uniwersytecie we Wrocławiu. Zajmował kierownicze stanowiska w wytwórni „Galena” we Wrocławiu, a następnie w latach 1948–1949 w wytwórni „Farma” w Krakowie. W latach 1950–1952 był kierownikiem magazynu trucizn w „Centrofarmie” oraz kierownikiem laboratorium analitycznego. W latach 1954–1956 stał na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Zmarł w 1982 r⁸⁴.

Artur Jurand

Prezes (luty–grudzień 1956)

Urodził się 30 marca 1914 r. w Krakowie. W 1937 r. ukończył krakowski Oddział Farmaceutyczny. Po odbyciu służby wojskowej rozpoczął pracę w aptece „Pod Słońcem” w Krakowie. Wraz z wybuchem wojny został powołany do służby wojskowej i po kilku dniach wzięty do niewoli, z której udało mu się zbiec i powrócić do Krakowa. Do 1940 r. pracował nadal w aptece. Zwolniony z pracy z powodu pochodzenia rozpoczął pracę w żydowskich instytucjach społecznych. W 1943 r. trafił do obozu koncentracyjnego. Po wojnie powrócił do Krakowa. W 1947 r. uzyskał tytuł doktora farmacji, a w 1952 r. habilitację. Od 1947 r. pracował w Katedrze Biologii UJ (potem AM). W 1959 r. wyjechał na stypendium do Instytut of Animal Genetics na Wydziale Biologicznym Uniwersytetu w Edynburgu, gdzie pozostał i pracował do

⁸⁴ Nekrolog, „Farmacja Polska” 1982, s. 508.

emerytury. Od lutego do grudnia 1956 r. stał na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego⁸⁵. Zmarł w 2000 r.

Wojciech Roeske

Prezes w latach (1957–1965)

Urodził się w 1916 r. w Trzemesznie. Studia farmaceutyczne rozpoczął w 1936 r. na Uniwersytecie w Poznaniu, a ukończył w 1945 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. Stopień doktora z dziedziny leku roślinnego uzyskał na Wydziale Farmaceutycznym AM w Krakowie w 1949 r. Stopień doktora habilitowanego na podstawie pracy pt. „Ignacy Łukasiewicz 1822–1882” w 1964 r., a tytuł profesora w listopadzie 1982 r. W latach 1946–1949 pracował jako asystent w Ogrodzie Botanicznym UJ. W latach 1949–1961 pełnił służbę w randze pułkownika w korpusie sanitarnym. Był kierownikiem apteki Okręgowego Szpitala Wojskowego w Krakowie. W latach 1961–1965 wykładał historię farmacji i deontologię na Akademii Medycznej we Wrocławiu. W kwietniu 1965 r. powrócił do Krakowa obejmując funkcję dyrektora Muzeum Farmacji. Prof. Roeske pozostawił po sobie bogaty dorobek naukowy z dziedziny historii farmacji i muzeologii farmaceutycznej. W latach 1971–1996 wykładał historię farmacji na krakowskim Wydziale Farmaceutycznym.

Prof. Roeske był członkiem wielu polskich i zagranicznych towarzystw naukowych skupiających w swym gronie historyków medycyny i farmacji. Aktywnie uczestniczył w pracach Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, pełniąc w latach 1947–1949 funkcję sekretarza Oddziału, a w latach 1957–1965 przewodniczącego. Zmarł 25 kwietnia 2001 r.⁸⁶.

---

⁸⁵ Teka personalna Archiwum UJ, oddział Collegium Medicum.

⁸⁶ 225 lat s. 533-634.

Leszek Krówczyński

Prezes w latach (1965–1970)

Urodził się w 1925 r. w Krakowie. Dyplom magistra farmacji otrzymał na Wydziale Farmaceutycznym UJ w 1949 r. Stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych uzyskał w 1950 r., a stopień doktora habilitowanego, na podstawie rozprawy pt. „Czas całkowitej deformacji czopka oraz zdolność uwalniania substancji leczniczej jako kryteria oceny współczesnych podłoży” w 1962 r. na AM w Krakowie. W 1969 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1975 r. profesorem zwyczajnym.

W latach 1945–1952 pracował w Katedrze Farmacji Stosowanej. W 1952 r. przeniósł się do Warszawy i tam w latach 1952–1964 pracował w Instytucie Farmaceutycznym na stanowisku adiunkta, początkowo w oddziale Instytutu w Tarchominie, a od 1957 r. w Zakładzie Farmacji Stosowanej tego Instytutu w Warszawie. W latach 1964–1995 był kierownikiem Katedry i Zakładu Farmacji Stosowanej AM w Krakowie (która od 1980 r. została przemianowana w Katedrę i Zakład Technologii Postaci Leku i Biofarmacji).

Prof. Krówczyński zajmował się badaniami z zakresu technologii postaci leku oraz badaniami nad ich trwałością. Wspólnie z prof. Adamem Dankiem wprowadził interdyscyplinarną gałąź wiedzy o nazwie biofarmacja. Uzyskał 10 patentów wykorzystywanych w większości w Zakładach Farmaceutycznych „Polfa”. Jest autorem podręczników dla farmaceutów z dziedziny technologii, receptury, biofarmacji, etyki, propedeutyki. W związku z reformą studiów w roku akademickim 1970/1971 opracował odrębny program wykładów i ćwiczeń z farmacji stosowanej dla studentów kierunku aptecznego, analityki farmaceutycznej i analityki klinicznej. Współtworzył także program szkolenia podyplomowego I i II stopnia specjalizacji aptecznej i technologii postaci leku. W latach 1970–1972 pełnił funkcję Dziekana, a w latach 1972–1981, przez trzy kadencje, Prorektora ds. Nauki Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Krakowie.

Prof. Krówczyński uczestniczył w pracach wielu towarzystw naukowych, m.in. Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w którym pełnił różne funkcje: był sekretarzem Oddziału Krakowskiego PTFarm (1949–1952), przewodniczącym Oddziału Krakowskiego PTFarm (1954–1957), sekretarzem generalnym Zarządu Głównego w Warszawie (1960–1964), prezesem Zarządu Głównego (1970–1976). Z ramienia PTFarm w latach 1968–1972 brał udział w pracach Międzynarodowej Federacji Farmaceutycznej (FIP), która w następnych latach powierzała mu kolejno funkcje: wiceprzewodniczącego (1972–1976) i przewodniczącego sekcji akademickiej (1974–1984), członka Rady Nauk Farmaceutycznych (1974–1984), wiceprezesa FIP (1984–1992). Zmarł w 1996 r.

Jerzy Porębski

Prezes w latach (1970–1974)

Urodził się w 1927 r. w Bielsku-Białej. Po wybuchu II wojny światowej pracował w fabryce śrub w Bielsku-Białej oraz w hucie Florian w Świętochłowicach, później został wywieziony do Salzburga, gdzie w latach 1942–1943 pracował jako introligator w drukarni, a następnie aż do maja 1945 r. w fabryce soków owocowych i wódek w Pernegy (Styria). Studia na Wydziale Farmaceutycznym ukończył w 1953 r. Jeszcze podczas studiów rozpoczął pracę jako zastępca asystenta w Laboratorium nr 7 Komisji Farmakopei Polskiej, mieszczącym się w Katedrze Farmacji Stosowanej. Pracując do 1961 r. w Komisji opracował 83 monografie farmakopealne. W 1961 r. obronił pracę doktorską. Przedmiotem badań naukowych dr Porębskiego były zagadnienia związane z technologią stałych postaci leku, ze szczególnym uwzględnieniem preparatów o przedłużonym działaniu. Jerzy Porębski był autorem wielu prac naukowych i opracowań technologicznych dla przemysłu farmaceutycznego. Był współautorem skryptu z technologii postaci leku dla studentów farmacji oraz ćwiczeń z receptury. W 1974 r. Rada Wydziału Farmaceutycznego AM w Krakowie nadała mu stopień doktora habilitowanego na podstawie roz-

prawy pt. „Tabletki o przedłużonym działaniu sporządzone przy użyciu służu roślinnego”. W latach 1974–1980 Jerzy Porebski pełnił funkcję Kierownika Katedry Farmacji w Ahmadu Bello University w Zarii (Nigeria). W 1980 r. powrócił do pracy w Katedrze Technologii Postaci Leku i Biofarmacji. Pełnił szereg funkcji administracyjnych na uczelni, m. in. w 1981 r. został członkiem senackiej komisji ds. inwestycji, remontów, aparatury i gospodarki finansowej. Tym samym aktywnie uczestniczył w pracach związanych z budową nowej siedziby dla Wydziału Farmaceutycznego. W 1984 r. został wybrany dziekanem Wydziału Farmaceutycznego. Funkcję tę pełnił przez dwie kadencje do roku 1990. Jako dziekan swoją pracą i autorytetem przyczynił się do utrzymania w realizacji wielokrotnie zagrożonej z powodu braku funduszy budowy nowych obiektów dla Wydziału Farmaceutycznego. Dr hab. Jerzy Porebski aktywnie uczestniczył w pracach różnych organizacji poczynając od studenckich aż po Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, w którym przez 17 lat, pełnił funkcję sekretarza Krakowskiego Oddziału PTFarm, a od 1970 r., przez 4 lata funkcję przewodniczącego. Zmarł w 1996 r⁸⁷.

Zbigniew Kubiak

Prezes w latach (1974–1986)

Urodził się 7 czerwca 1922 r. w Inowrocławiu. W latach 1941–1949 studiował farmację na Uniwersytecie Jagiellońskim. Dyplom magistra otrzymał w 1949 r. i w tym samym roku rozpoczął pracę w Katedrze Farmacji Stosowanej gdzie pozostał do końca swojej zawodowej kariery. Stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych uzyskał w 1957 r. na podstawie pracy pt. „Udoskonalenie metodyki sporządzania wyciągów z pokrzywy wilczej jagody”. Był autorem wielu prac naukowych, współautorem podręcznika pt. „Ćwiczenia z receptury”, „Farmacja kliniczna”, oraz autorem skryptu dla studentów

---

⁸⁷ Opracowano na podstawie nekrologu zamieszczonego w „Farmacji Polskiej” 1996, nr 8, s. 380-382.

pt. „Cwiczenia z technologii leków pozajelitowych”. Oprócz pracy naukowej i dydaktycznej aktywnie uczestniczył we wszelkich pracach na rzecz Uniwersytetu, Wydziału Farmaceutycznego i środowiska zawodowego farmaceutów. Przez wiele lat przewodniczył pracom Komisji ds. Kształcenia Podyplomowego. Organizował i prowadził kursy w ramach szkolenia podyplomowego m.in. w Krakowie, Kielcach i Rzeszowie. Przez kilka kadencji był przedstawicielem pracowników naukowych do Rady Wydziału Farmaceutycznego i Senatu Akademii Medycznej. Pełnił funkcję wojewódzkiego specjalisty w zakresie farmacji przy Wydziale Zdrowia w województwach krakowskim, kieleckim i rzeszowskim. Aktywnie uczestniczył w pracy Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Od 1950 r. był członkiem Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm, a następnie przez dwie kadencje sekretarzem Oddziału. W latach 1974–1986 pełnił funkcję przewodniczącego Krakowskiego Oddziału PTFarm. Interesował się historią farmacji, był autorem wielu artykułów naukowych poświęconych tej tematyce. Przez wiele lat przewodniczył Sekcji Historii Farmacji. Zmarł 23 lipca 1995 r.⁸⁸

Jerzy Brandys

Prezes w latach (1986–1989)

Urodził się 11 czerwca 1939 r. w Krakowie. Kolejne stopnie naukowe uzyskiwał na Wydziale Farmaceutycznym AM w Krakowie: dyplom magistra farmacji w 1961 r., stopień doktora farmacji w 1968 r., a stopień doktora habilitowanego w zakresie biofarmacji w 1977 r. W 1985 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym. W latach 1961–1963 pracował w Katedrze Chemii Nieorganicznej Wydziału Farmaceutycznego AM, później w latach 1963–1979 w Zakładzie Chemii Fizycznej (należącym do Międzywydziałowej Katedry Fizyki), początkowo jako asystent, następnie jako starszy asystent i jako adiunkt. W 1979 r. został mianowany docentem, a w 1980 r. został powołany

---

⁸⁸ Opracowano na podstawie nekrologu zamieszczonego w „Farmacji polskiej” 1995, nr 22, s 1007-1008.

na kierownika Katedry i Zakładu Chemii Toksykologicznej Wydziału Farmaceutycznego AM w Krakowie (od 1987 roku Katedra Toksykologii).

W latach 1979–1991 pełnił funkcję Prodziekana Wydziału Farmaceutycznego. Był członkiem wielu komisji wydziałowych i uczelnianych. Prof. Brandys był wieloletnim członkiem Komitetu Nauk o Leku PAN, oraz w latach 1986–1992, przewodniczącym Komisji Dostępności Biologicznej Leków i Farmacji Klinicznej Komitetu Nauk o Leku PAN. Uczestniczył także w pracach Rady Naukowej Instytutu Ekspertyz Sądowych.

Prof. Jerzy Brandys jest wieloletnim członkiem Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego, a także Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, gdzie w latach 1986–1989 pełnił funkcję przewodniczącego Krakowskiego Oddziału, członka Prezydium Zarządu Głównego PTFarm, a także członka Sądu Koleżeńskiego PTFarm. W latach 1980–1986 był przewodniczącym Sekcji Akademickiej Oddziału Krakowskiego PTFarm, a po rozszerzeniu zakresu jej działalności i podniesieniu do rangi Ogólnopolskiej Sekcji Akademickiej, w latach 1983–1986 był współorganizatorem kilkunastu ogólnokrajowych konferencji dydaktycznych, mających na celu wymianę doświadczeń, usprawnienie procesu dydaktycznego i dyskusję nad nowymi programami nauczania. Za działalność w Polskim Towarzystwie Farmaceutycznym został uhonorowany Medalem im. Ignacego Łukasiewicza, a w 2004 r. otrzymał członkostwo honorowe tego Towarzystwa. Za działalność naukową i dydaktyczną prof. Brandys został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i prestiżową nagrodą Uniwersytetu Jagiellońskiego *Pro Arte Docenti* (2005).

Józef Niweliński

Prezes w latach (1989–1992)

Urodził się w 1920 r. w Zakopanem. Dyplom magistra farmacji otrzymał w 1947 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1952 r. na tej samej uczelni otrzymał stopień magistra biologii. Stopień doktora nauk farmaceutycznych uzyskał w 1954 r. na Wydziale Farmaceutycznym AM w Krakowie. W 1974 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym. W latach 1947–1951 pracował w Zakładzie Biologii i Embriologii UJ na stanowisku starszego adiunkta,

a w latach 1953–1962 w Zakładzie Zoologii Doświadczalnej Polskiej Akademii Nauk, do 1955 roku jako adiunkt, a następnie jako etatowy docent (tytuł docenta otrzymał w 1954 r. w PAN). W latach 1962–1968 r. był docentem w Katedrze Biologii Wydziału Farmaceutycznego AM w Krakowie, a w latach 1968–1991 kierownikiem Pracowni Biologii przy Katedrze Mikrobiologii na Wydziale Farmaceutycznym, która to pracownia kolejno zmieniała swoją strukturę i związane z tym nazwy: w latach 1968–1970 była to Pracownia Biologii przy Katedrze Mikrobiologii Wydziału Farmaceutycznego AM, w latach 1970–1985 Pracownia Histochemii przy Katedrze Chemii Toksykologicznej i Sądowej AM, a w latach 1986–1991 Zakład Cytobiologii i Histochemii AM w Krakowie.

W 1958 r. profesor Niweliński, w ramach stypendium Fundacji Rockefellera, odbył studia histochemiczne w Zakładzie Histochemii Royal Postgraduate Medical School w Londynie. W tym czasie zajmował się tematyką czysto biologiczną i prowadził badania w zakresie medycyny i weterynarii. Opublikował około 150 artykułów, był współautorem trzech podręczników z dziedziny histochemii i cytologii. W latach 1952–1962 był współredaktorem kwartalnika PAN „Folia Biologica”, a w latach 1962–1976 był redaktorem naukowym kwartalnika PAN „Folia Histochemica et Cytochemica”. Za swoje osiągnięcia został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem im. Ignacego Łukasiewicza oraz godnością *Bene Meritus* Polskiego Towarzystwa Lekarskiego i Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików. Profesor Niweliński był członkiem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w latach 1989–1992 stał na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm. Zmarł w 2010 r.

Ryszard Czarnecki

Prezes w latach (1992–1995)

Urodził się 19 listopada 1934 r. w Świdnikach na Wołyniu. Kolejne stopnie naukowe uzyskiwał w AM w Krakowie: magistra farmacji w 1963 r., doktora nauk farmaceutycznych w 1969 r. doktora habilitowanego, w zakre-

sie farmakodynamiki, na podstawie rozprawy pt. „Farmakologia nowych pochodnych dwumetyloksantyn ze szczególnym uwzględnieniem własności przeciwhistaminowych”, w 1979 r. W 1994 r. został mianowany profesorem. W latach 1963–2005 pracował w Katedrze Farmakodynamiki AM w Krakowie, początkowo na stanowisku naukowo-technicznym, a od 1964 r. na stanowisku asystenta. W 1989 r. został powołany na stanowisko p.o. kierownika, a w 1991 r. kierownika Katedry Farmakodynamiki. W 1995 r. został profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Równocześnie w latach 1981–1995 pełnił funkcję kierownika nowo utworzonej Pracowni Wstępnych Badań Farmakologicznych w Katedrze Farmakodynamiki AM w Krakowie.

W latach 1981–1984 pełnił funkcję Dziekana Wydziału Farmaceutycznego AM w Krakowie. Tematy prac naukowo-badawczych prowadzonych przez prof. Czarneckiego pokrywały się z tematem jego pracy doktorskiej, a następnie pracy habilitacyjnej. Prowadził także badania nad farmakologią leku roślinnego w zakresie naczyń obwodowych, ze szczególnym uwzględnieniem niewydolności układu żylnego oraz przepuszczalności naczyń i wpływu nowych substancji pochodzenia naturalnego na proces gojenia rany oparzeniowej. Prof. Czarnecki prowadził także wielośrodkowe badania nad oceną farmakologiczną aminoeterów, aminoestrów i hydroksyamin pochodnych naturalnych monoterpenu. Do szczególnych osiągnięć prof. Czarneckiego należą prace badawcze i wdrożeniowe nad lekiem pochodzenia naturalnego (patent na lek o nazwie Rutoven). Dorobek naukowy prof. Czarneckiego obejmuje wiele oryginalnych prac publikowanych w czasopiśmie polskich i zagranicznych. Jest autorem książki „Wpływ leków na wyniki klinicznych badań laboratoryjnych” oraz współautorem podręcznika akademickiego *Podstawy cytofizjologii*.

Prof. Czarnecki w latach 1974–1977 był kierownikiem ds. Szkoleń Podyplomowych na Wydziale Farmaceutycznym AM w Krakowie, pełnił także, w latach 1987–1990, funkcję Pełnomocnika Rektora AM w Krakowie ds. Apiterapii. Od 1991 r. jest członkiem Rady Naukowej Środowiskowego Laboratorium Analiz Fizykochemicznych i Badań Strukturalnych UJ. W latach 1992–1995 prof. Czarnecki był Prezesem Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

Wojciech Piekoszewski

Prezes w latach (1995–1998)

Urodził się w 1954 r. w Wieliczce. Po ukończeniu w 1979 r. studiów na Wydziale Farmaceutycznym AM w Krakowie podjął pracę w Zakładzie Biochemii, Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Krakowie. W latach 1981–1996 pracował jako asystent i starszy asystent w Katedrze Toksykologii na Wydziale Farmaceutycznym AM. Kolejne stopnie naukowe uzyskiwał w AM w Krakowie: stopień doktora nauk farmaceutycznych, na podstawie pracy pt. „Wpływ niektórych chemicznych zanieczyszczeń środowiska na eliminację teofiliny u szczurów” w 1987 r., stopień doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych w zakresie farmakokinetyki, na podstawie rozprawy pt. „Farmakokinetyczne badania nowego leku immunosupresyjnego – Tacrolimus (FK 506)”, uzyskał na tejże uczelni w 1995 r.

W 2013 r. uzyskał tytuł profesora nauk medycznych. Równocześnie zdobył I. i II. stopień specjalizacji z Toksykologii. W latach późniejszych pracował w wielu placówkach zajmujących się zagadnieniami toksykologii m.in. w Pracowni Metabolizmu Leków Katedry Toksykologii UJ CM, Pracowni Toksykologii i Farmakokinetyki Klinicznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera w Krakowie. W latach 1997–2007 był zastępcą dyrektora ds. Naukowych Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie. Odbił staże zagraniczne w Institute für Pharmakologie und Toxikologie der Universität Würzburg, Deutschland i Department of Pharmaceutics, State University of New York at Buffalo, USA. Obecnie jest kierownikiem Zespołu Analiz Toksykologicznych i Farmaceutycznych Zakładu Chemii Analitycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego i Pracowni Wysokorozdzielczej Spektrometrii Masowej, Wydziału Chemii, Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Prof. Piekoszewski aktywnie uczestniczył w pracach Zarządu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. W latach 1982–1986 i 1998–2001 był członkiem Zarządu, w latach 1986–1989 pełnił funkcję sekretarza Zarządu, a w latach 1995–1998 funkcję przewodniczącego Oddziału Krakowskiego. Był także Delegatem na walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w trakcie trwania kadencji (1995–1998).

Prof. dr hab. n. med. Wojciech Piekoszewski jest członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, m.in. Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego, Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii, The International Association of Forensic Toxicologist, International Council on Alcohol, Drug and Traffic Safety, European Association of Poisoning Centres and Clinical Toxicology. Jest autorem wielu publikacji naukowych, monografii, a także kierownikiem wielu projektów badawczych.

Gabriel Nowak

Prezes w latach (1998–2010)

Urodził się 29 czerwca 1955 w Radłowie. Dyplom magistra farmacji na Wydziale Farmaceutycznym AM w Krakowie otrzymał w 1979 r. Stopień doktora nauk przyrodniczych, na podstawie pracy pt. „Wpływ leków przeciwdepresyjnych i elektrowstrząsów, stosowanych wielokrotnie na mózgowe receptory α_1 -adrenergiczne”, uzyskał w 1987 roku w Instytucie Farmakologii PAN w Krakowie. Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie biologii medycznej – farmakologii, na podstawie rozprawy pt. „Udział adaptacyjnych zmian kompleksu receptora NMDA w mechanizmie działania leków przeciwdepresyjnych”, uzyskał na tejże uczelni w 1998 r. Profesorem nauk farmaceutycznych został mianowany w 2005 r.

Od 1980 r. do chwili obecnej pracuje w Instytucie Farmakologii PAN w Krakowie. W 1998 r. rozpoczął pracę na Wydziale Farmaceutycznym UJ CM, w Samodzielnej Pracowni Radioligandów. W 2002 r. został kierownikiem Zakładu Farmakobiologii Wydziału Farmaceutycznego UJ CM (w 2004 r. Zakład został przekształcony w Pracownię Farmakobiologii), działającym w strukturze Zakładu Cytobiologii i Histochemii. W 2004 r. prof. Nowak został powołany na stanowisko kierownika Zakładu Cytobiologii i Histochemii Wydziału Farmaceutycznego UJ CM. Od 2007 r. jest także kierownikiem Pracowni Neurobiologii Pierwiastków Śladowych w Zakładzie Neurobiologii Instytutu Farmakologii PAN. W latach 1984–1989 pełnił funkcję inspektora ochrony radiologicznej w Instytucie Farmakologii PAN i Instytucie Biochemii Akademii Medycznej w Krakowie.

Za działalność naukową prof. G. Nowak otrzymał wiele nagród, m.in. Nagrodę Sekretarza Naukowego PAN (1985), stypendium fundacji Fogarty NIH Bethesda, MD, USA (1990), nagrodę fundacji „Anna Monika” w Norymberdze (otrzymaną wspólnie z pięcioma farmakologami z zespołu prof. Skolnicka – NIH Bethesda MD, USA) za wykazanie udziału receptorów glutamatergicznych typu NMDA w mechanizmie działania leków przeciwdepresyjnych (1995) i nagrodę Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego za pracę habilitacyjną (2000). Za działalność naukową i dydaktyczną został uhonorowany Złotym Krzyżem Zasługi (2004).

Prof. Gabriel Nowak jest członkiem wielu towarzystw naukowych, m.in. Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego, gdzie pełni funkcję wiceprzewodniczącego Oddziału Krakowskiego, Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, gdzie w latach 1996–1998 był wiceprezesem Oddziału Krakowskiego, a w latach 1998–2010 jego przewodniczącym. W latach 1998–2001 był też członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Jest też członkiem Society for Neuroscience, Society for Zinc Biology oraz International Society for the Development of Research on Magnesium.

Barbara Filipek

Prezes w latach (2010–2013)

Urodziła się 6 kwietnia 1950 r. w Bielawie. Dyplom magistra farmacji na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Krakowie uzyskała 29 sierpnia 1973 r. Stopień doktora nauk farmaceutycznych, na podstawie rozprawy pt. „Właściwości farmakologiczne niektórych fenoksy pochodnych kwasu antranilowego”, uzyskała 12 marca 1977 r. na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Krakowie. Stopień doktora habilitowanego w zakresie farmakodynamiki, na podstawie rozprawy pt. „Właściwości elektrofizjologiczne, przeciwartmyczne i hipotensyjne nowych pochodnych piroolidynonu-2”, uzyskała 28 czerwca 1994 r. na Wydziale Farmaceutycznym Collegium Medicum UJ. Profesorem nauk farmaceutycznych została mianowana 18 listopada 2002 r.

W 1973 r. rozpoczęła pracę w Katedrze Farmakodynamiki Wydziału Farmaceutycznego AM w Krakowie, początkowo na etacie farmaceuty, od

1975 r. na etacie starszego asystenta, a od 1980 roku na etacie adiunkta. W roku 1995 objęła kierownictwo Pracowni Wstępnych Badań Farmakologicznych w Katedrze Farmakodynamiki UJ CM. W 2003 r. otrzymała etat profesora w Katedrze Farmakodynamiki Wydziału Farmaceutycznego UJ CM, a w 2005 r. objęła kierownictwo tej Katedry. Funkcję tę sprawuje do chwili obecnej. W 2002 r. została powołana na kierownika Studium Kształcenia Podyplomowego Wydziału Farmaceutycznego. Również tę funkcję pełni do chwili obecnej.

Prof. Filipek jest autorem lub współautorem wielu oryginalnych prac doświadczalnych, prac monograficzno-poglądowych, patentów, komunikatów zjazdowych polskich i zagranicznych oraz kilku rozdziałów w książkach z dziedziny farmakologii. Jest współredaktorem polskiego wydania „Poradnika dla farmaceutów – Samoleczenie” oraz członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Farmacja po Dyplomie”, wydawanego przez „Farmację Polską”. Prof. Barbara Filipek prowadzi wykłady z farmakologii i farmakodynamiki dla studentów farmacji i analityki medycznej. Aktywnie uczestniczy w szkoleniu podyplomowym farmaceutów w ramach specjalizacji w zakresie farmacji aptecznej oraz w ramach kształcenia ciągłego. W 2007 r. powołana została przez Dyrektora Centrum Egzaminów Medycznych na członka Państwowej Komisji Egzaminacyjnej ds. Farmacji Aptecznej. Jest też członkiem I Lokalnej Komisji Etycznej ds. Doświadczeń na Zwierzętach. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w którym od 1998 r. pełniła funkcję wiceprzewodniczącej Oddziału Krakowskiego PTFarm, a w latach 2010–2013 przewodniczącej. Za działalność naukową i dydaktyczną została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem im. prof. Bronisława Koskowskiego za zasługi dla aptekarstwa, Medalem za Zasługi dla Aptekarstwa Podkarpacia. Wyróżniona została także Laurem Aptekarskim za zasługi dla Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie.

Włodzimierz Opoka

Prezes w latach (2013–nadal)

Urodził się 2 stycznia 1953 r. w Busku-Zdroju. W latach 1973–1978 studiował kierunek Analityki Klinicznej na Wydziale Farmaceutycznym Aka-

demii Medycznej im. Mikołaja Kopernika w Krakowie. Po ukończeniu studiów podjął pracę w Zakładzie Chemii Nieorganicznej Wydziału Farmaceutycznego. Stopień doktora nauk farmaceutycznych, na podstawie rozprawy pt. „Badania nad możliwościami pośredniego oznaczania wybranych metali w reakcji rugowania pierwiastkami o niższych potencjałach redoks” uzyskał w 1987 r. na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Krakowie. Stopień doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych w zakresie chemii analitycznej uzyskał 17 października 2011 r. na podstawie pracy pt. „Zastosowanie anodowej voltamperometrii strippingowej do oznaczania cynku w materiale biologicznym w aspekcie badania wybranych stanów patofizjologicznych” na Wydziale Farmaceutycznym Collegium Medicum UJ. 1 kwietnia 2014 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym (Prof. UJ). Posiada specjalizację w zakresie analityki klinicznej.

Pracuje, pełniąc obowiązki Kierownika Katedry Chemii Nieorganicznej i Analitycznej oraz Kierownika Zakładu Chemii Nieorganicznej Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie. Jest członkiem Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie oraz stałym członkiem Zespołu Elektroanalizy przy Komitecie Chemii Analitycznej Polskiej Akademii Nauk. Od 2015 r. pełni funkcję Konsultanta Krajowego w dziedzinie analityki farmaceutycznej oraz członka Zespołów Eksperymentalnych, powołanych przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie. Organizator i współorganizator konferencji i kongresów naukowych w kraju i za granicą, tłumacz książek o tematyce medycznej oraz Redaktor Naczelny "Medicina Internacia Revuo" – czasopisma istniejącego od 1923 r.

W latach 1987–2014 pełnił funkcję Sekretarza Generalnego Uniwersala Medicina Esperanto-Asocio z siedzibą w Japonii. Recenzent publikacji w czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Autor i współautor podręczników akademickich oraz książek. Wielokrotnie nagradzany: Złoty i Brązowy Krzyż Zasługi przyznany przez Prezydenta RP oraz nagrody indywidualne, zespołowe i dydaktyczne przyznane przez Rektora AM w Krakowie oraz Dziekana Wydziału Farmaceutycznego UJ CM. Uzyskał nagrodę Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego za najlepszą rozprawę habilitacyjną w 2013 r. W 2018 r. otrzymał wyróżnienie „LAUR APTEKARSKI” nadany przez OIA Kraków. Promotor kilkudziesięciu prac magisterskich i rozpraw doktorskich oraz współautor wielu prac badawczych. Współtwórca zgłoszenia patentowego. Od 2013 r. pełni funkcję Prezesa Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

Członkowie Honorowi Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

Wśród członków Krakowskiego Oddziału PTFarm znajduje się liczne grono osób, którym nadano godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Godność ta nadawana jest zgodnie ze statutem PTFarm osobom szczególnie zasłużonym dla nauk farmaceutycznych, dla Towarzystwa lub dla zawodu farmaceutycznego. Uchwałę w sprawie nadania członkostwa honorowego podejmuje Walne Zgromadzenie Delegatów. Wręczenie dyplomu o nadaniu tytułu Członka Honorowego ma charakter uroczysty, publiczny i odbywa się w trakcie zjazdów naukowych PTFarm bądź z okazji innych ważnych uroczystości Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

***

Tadeusz Estreicher (1871–1952), studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim chemię – był uczniem Karola Olszewskiego i Zygmunta Wróblewskiego. W 1919 r. objął kierownictwo I Zakładu Chemicznego na Uniwersytecie Jagiellońskim jako profesor zwyczajny chemii nieorganicznej i analitycznej. Wykładał również chemię malarską na Akademii Sztuk Pięknych (do 1922 r.). W roku akademickim 1923/24 był dziekanem Wydziału Filozoficznego UJ. W 1926 r. zreorganizował Oddział Farmaceutyczny UJ i był jego dyrektorem aż do 1947 r., gdy stał się on samodzielnym Wydziałem Farmaceutycznym. Oredownik reformy studiów farmaceutycznych, wykładowca i organizator tajnego nauczania farmacji w czasie II wojny światowej. Współzałożyciel i prezes Towarzystwa Popierania Nauk Farmaceutycznych w Krakowie w latach 1930–1948. Zasłużony działacz Krakowskiego Oddziału PTFarm. Członek Honorowy PTFarm od 1949 r.

Marek Gatty-Kostyal (1886–1965), farmaceuta, doktor filozofii, profesor farmacji stosowanej, wieloletni kierownik Katedry i Zakładu farmacji stosowanej AM w Krakowie. Pierwszy dziekan Wydziału Farmaceutycznego oraz prorektor AM w Krakowie. W 1929 r. został powołany na członka Państwowej Komisji Farmakopei Polskiej, był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. Pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Nauk Farmaceutycznych, która powstała z jego inicjatywy w PAU w 1947 r. Zainicjował wydawanie periodyku „Prace Komisji Nauk Farmaceutycznych PAU”. W 1953 r. został powołany na członka Komitetu Nauk Medycznych PAN. Członek PAU, organizator i przewodniczący Komisji Nauk Farmaceutycznych PAU. Autor wielu publikacji oraz podręczników z zakresu farmacji stosowanej. Był założycielem, a w latach 1948–1953 prezesem Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Zasłużony działacz PTFarm, Członek Honorowy PTFarm od 1956 r.

Stanisław Proń (1892–1971), prawnik, pomysłodawca, organizator i pierwszy dyrektor krakowskiego Muzeum Farmacji. Autor książki poświęconej muzealnictwu farmaceutycznemu pt. "Musaeum Poloniae Pharmaceuticum", autor wielu publikacji naukowych z dziedziny historii farmacji i muzealnictwa farmaceutycznego. Zasłużony działacz Krakowskiego Oddziału PTFarm. Członek Honorowy PTFarm od 1956 r.

Leszek Krówczyński (1925–1996), farmaceuta, prof. dr hab. n. farm. Pracownik naukowy Instytutu Farmaceutycznego, Instytutu Leków oraz lubelskiego Wydziału Farmaceutycznego. W latach 1964–1995 kierownik Katedry i Zakładu Farmacji Stosowanej Akademii Medycznej w Krakowie (od 1980 r. przemianowana została w Katedrę i Zakład Technologii Postaci Leku i Biofarmacji). Dziekan Wydziału Farmaceutycznego. Prezes Polskiego Towarzystwa farmaceutycznego w latach 1970-1976. Członek Honorowy PTFarm od 1980 r.

Wojciech Roeske (1916–2001), farmaceuta, prof. dr hab. n. farm. Wieloletni dyrektor Muzeum Farmacji AM w Krakowie, znawca historii zawodu, autor ponad 200 monografii, rozpraw, podręczników biografii i prac poglądowych. Działacz Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Członek Honorowy PTFarm od 1989 r.

Maria Gorczykowa (1924–2015), farmaceuta, prof. dr hab. n. farm. Pracownik naukowy w Katedrze Chemii Farmaceutycznej. Członek Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm, szczególnie dużo czasu poświęciła pracy w Sekcji Odczytowej Oddziału. Członek Honorowy PTFarm od 1998 r.

Anna Stabrawa (1926–2012), doktor nauk farmaceutycznych, historyk sztuki, wieloletni niezwykle zasłużony pracownik krakowskiego Muzeum Farmacji (1946-2001), badacz historii krakowskiego aptekarstwa, sięgającego swymi początkami XIV wieku. Członek Honorowy PTFarm od 2001 r.

Alfred Zejc (1929–2009), specjalista z zakresu chemii i analizy leków, prof. dr hab. n. farm. Wieloletni kierownik Katedry i Zakładu Chemii Farmaceutycznej Wydziału Farmaceutycznego UJ CM, prorektor Akademii Medycznej w Krakowie, dziekan Wydziału Farmaceutycznego, członek Zarządu Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego, przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Farmakologii Polskiej Akademii Nauk. Członek Honorowy PTFarm od 2001 r.

Jerzy Brandys (ur. 1939), farmaceuta, prof. dr hab. n. farm., specjalista z zakresu toksykologii oraz organizacji i ekonomiki farmacji. Wieloletni kierownik Katedry i Zakładu Toksykologii UJ CM, były członek Prezydium oraz Ogólnopolskiej Sekcji Akademickiej ZG PTFarm, członek Sądu Koleżeńskiego PTFarm. Członek Honorowy PTFarm od 2004 r.

Zofia Zachwieja (ur. 1935), farmaceuta, prof. dr hab. n. farm., specjalista z zakresu bromatologii. W latach 1957–1985 pracowała w Katedrze Chemii Organicznej AM w Krakowie, początkowo jako asystent, potem starszy asystent, a od 1968 roku jako adiunkt. W 1985 r. objęła stanowisko kierownika

Zakładu Bromatologii Wydziału Farmaceutycznego w Krakowie. Członek Honorowy PTFarm od 2007 r.

Jacek Bojarski (ur. 1937), prof. dr hab. n. farm. Od 1959 r. związany z Katedrą Chemii Organicznej Wydziału Farmaceutycznego w Krakowie, gdzie pracował początkowo jako asystent, w latach 1965–1977 jako adiunkt, a od 1 października 1977 r. jako docent etatowy. W latach 1977–2007 pełnił funkcję kierownika Katedry Chemii Organicznej. Członek Honorowy PTFarm od 2013 roku.

Odznaczeni medalem im. Ignacego Łukasiewicza

Medal im. Ignacego Łukasiewicza jest honorową odznaką Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Został ustanowiony Uchwałą Walnego Zgromadzenia Delegatów Towarzystwa, podjętą w Lublinie w 1967 r. Wykonany z brązu medal po raz pierwszy wręczono w 1970 r. Wręczenie medalu ma charakter uroczysty, publiczny i odbywa się zwykle w trakcie zjazdów naukowych PTFarm bądź w czasie innych ważnych imprez organizowanych przez Towarzystwo. Wśród odznaczonych medalem im. Ignacego Łukasiewicza znajdują się następujący członkowie Krakowskiego Oddziału PTFarm:

***

Wojciech Roeske (1970)

Wieloletni dyrektor Muzeum Farmacji AM w Krakowie, znawca historii zawodu, autor ponad 200 monografii, rozpraw, podręczników biografii i prac pogładowych. Działacz Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Członek Honorowy PTFarm od 1989 r. Zmarł w 2001 r.

Stanisława Jurkowa (1972)

Dyplom magistra farmacji uzyskała w 1939 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. W okresie okupacji pracowała w aptekach na terenie Krakowa i Bochni. W latach 1953–1971 pracowała w Oddziale Farmacji Zaopatrzenia Wydziału Zdrowia Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie. W okresie swej działalności w nadzorze farmaceutycznym dążyła do polepszenia warunków pracy aptek szpitalnych. Dzięki jej wytrwałości i wysokim umiejętnościom fachowym zostało w tym okresie zorganizowanych wiele aptek szpitalnych. Za swoją działalność dla służby zdrowia została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi.

Antoni Sopicki (1972)

Dyplom magistra farmacji uzyskał w 1935 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. W okresie okupacji był receptariuszem w aptece „Pod Gwiazdą” w Chrzanowie, współpracował z organizacjami ruchu oporu działającymi na rzecz więźniów z pobliskich obozów koncentracyjnych w Auschwitz i Brzezince. Zaopatrzał również w leki i materiały opatrunkowe grupy partyzantów z okolic Miechowa. Od 1945 r. kierował apteką w Chrzanowie. Aktywnie uczestniczył w pracach Oddziału PTFarm przez wiele lat prowadził Koło Terenowe Krakowskiego Oddziału PTFarm w Chrzanowie.

Alfred Krzyżanowski (1974)

Urodził się w 1898 r. w Tarnopolu w rodzinie aptekarskiej. Wykładał na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu we Lwowie, a także pełnił funkcję kierownika Zakładu Farmacji Stosowanej na Oddziale Farmaceutycznym UJK oraz w Katedrze Technologii Lekarskich Form i Galenowych Preparatów przy Państwowym Instytucie Medycznym we Lwowie. W okresie powojennym prowadził wykłady na Uniwersytecie we Wrocławiu. Pracował w wytwórni „Galena” we Wrocławiu, a następnie w wytwórni „Farma” w Krakowie. W latach 1954–1956 stał na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Zmarł w 1982 r.

Jerzy Pertkiewicz (1974)

Urodził się w 1920 r. w Czortkowie. W latach 1945–1948 studiował farmację na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po ukończeniu studiów pracował w aptece w Tarnowie. W 1979 r. obronił pracę doktorską w dziedzinie nauk farmaceutycznych. Żołnierz kampanii wrześniowej i Armii Krajowej, pułkownik w stanie spoczynku, harcmistrz i Harcerz Rzeczypospolitej, kawaler Krzyża Srebrnego Orderu Wojennego Virtuti Militari. Założył i przez wiele lat był przewodniczącym koła terenowego Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Tarnowie. Zmarł w 2018 r.

Maria Gorczykowa (1975)

Urodziła się w 1924 r. w Spytkowicach. W 1947 r. rozpoczęła pracę, początkowo jako wolontariusz i stypendysta Izby Aptekarskiej, a po ukończeniu studiów na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Krakowie w 1950 r., jako asystent w Katedrze Chemii Farmaceutycznej. W 1970 r. otrzymała etat docenta. W latach 1970–1975 pełniła funkcję kierownika Katedry Chemii Farmaceutycznej. W 1983 r. została mianowana profesorem

nadzwyczajnym nauk farmaceutycznych. Pracę w Polskim Towarzystwie Farmaceutycznym rozpoczęła w 1964 r. Była członkiem Zarządu Oddziału, szczególnie dużo czasu poświęciła pracy w Sekcji Odczytowej Oddziału. Zmarła w 2015 r.

Ewa Lenczowska (1975)

Urodziła się w 1924 r. w Końskiem. Studia na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej ukończyła w 1949 r. W latach 1949–1951 była pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Chemii Fizycznej AM, w latach 1951–1969 pracowała w aptekach województwa krakowskiego pełniąc m.in. funkcję kierownika apteki. Pełniła także funkcję Inspektora Nadzoru Farmaceutycznego Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Krakowa. Od początku pracy zawodowej była członkiem PTFarm, wchodziła w skład Zarządu Krakowskiego Oddziału. Zmarła w 2007 r.

Marian Eckstein (1977)

Urodził się w 1923 r. Chemik i farmaceuta, współorganizator i kierownik Zakładu Technologii Chemicznych Środków Leczniczych AM w Krakowie (1964–1984). Wieloletni doradca naukowy Krakowskich Zakładów Farmaceutycznych „Polfa” i ekspert ds. ochrony patentowej za granicą. Twórca oryginalnego leku krążeniowego Craviten. Zmarł w 1984 r.

Leszek Krówczyński (1977)

Pracownik naukowy Instytutu Farmaceutycznego, Instytutu Leków oraz lubelskiego Wydziału Farmaceutycznego. W latach 1964–1995 kierownik Katedry i Zakładu Farmacji Stosowanej Akademii Medycznej w Krakowie (od 1980 r. przemianowana została w Katedrę i Zakład Technologii Postaci Leku i Biofarmacji). Dziekan Wydziału Farmaceutycznego. Prezes Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w latach 1970–1976. Zmarł w 1996 r.

Zygfryd Kumor (1977)

Urodził się w 1924 r. w Czaplach małych koło Miechowa. Od 1952 r. pracował w aptekach na Rzeszowszczyźnie m. in. w Dębicy. Równocześnie z pracą zawodową aktywnie uczestniczył w działalności w PTFarm. Był aktywnym członkiem Zarządu Głównego. Przyczynił się do reaktywowania Oddziału Rzeszowskiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, któremu w latach 1961–1976 przewodniczył.⁸⁹

Krystyna Kuszlik-Jochym (1977)

Urodziła się w 1933 r. w Kołomyji. Studia farmaceutyczne ukończyła w 1955 r. W latach 1955–1990 była pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Chemii Organicznej Wydziale Farmacji AM w Krakowie. W 1964 r. uzyskała doktorat. W latach 1990–2005 pracowała w Muzeum Farmacji gdzie prowadziła bibliotekę i archiwum. Prowadziła równocześnie seminaria z etyki zawodowej dla studentów Wydziału Farmaceutycznego. Aktywnie uczestniczy w pracy Krakowskiego Oddziału PTFarm pełniąc od 1976 r. przez

---

⁸⁹ L. Samborska, *Aptekarska rodzina Kumorów z Dębicy*, „Thesaurus Apothecarii” Podkarpatie i jego aptekarze, 2012, 4, s. 23-30.

ok. 20 lat funkcję sekretarza Sekcji Analitycznej, od lat 90. jest członkiem Sekcji Historii Farmacji.

Wincenty Sawicki (1977)

Urodził się w 1907 r. w Koszycach. Studia farmaceutyczne ukończył w 1932 r. Pracował m.in. w aptekach w Skalbmierzu, Olkuszu, a od 1942 r. w Krakowie. W latach 1945–1948 piastował godność prezesa Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie. Był współorganizatorem Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego i jego aktywnym członkiem. Był też współzałożycielem Związku Zawodowego Farmaceutów, a następnie aktywnym członkiem Związku zawodowego Pracowników Służby Zdrowia. Zmarł w 1977 r.⁹⁰.

Stanisław Smoleński (1978)

Urodził się w 1908 r. Profesor farmakognozji Uniwersytetu w Chicago, autor licznych prac z dziedziny nauk farmakognostycznych. Propagator polskości i polskich osiągnięć naukowych. Darczyńca sprzętu naukowego dla zakładów naukowych Wydziału Farmaceutycznego. Zmarł w 1996 r.

Władysław Włoch (1978)

Urodził się w 1908 r. Inżynier zootechnik, żołnierz kampanii wrześniowej i II Korpusu. Pracownik Zakładu Biologii Uniwersytetu w York (Anglia). Pomimo to, że zawodowo nie był związany z farmacją dzięki szerokim kontaktom z muzeami historii naturalnej przyczynił się znacząco do wzbogacenia zbiorów muzealnych krakowskiego Muzeum Farmacji. Zmarł w 2001 r.

Alfred Reder (1979)

Od 1946 r. właściciel Apteki „Pod Opatrznością” w Krakowie. Długoletni kierownik apteki Państwowego Szpitala Klinicznego Akademii Medycznej. Współorganizator reaktywowania Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie, Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej I kadencji OIA w Krakowie. Aktywnie pracował w Zarządzie Oddziału Krakowskiego jak również w Zarządzie Głównym PTFarm, w Zespole Aptek Szpitalnych oraz w Sekcji Farmaceutów Szpitalnych FIP. W ramach swojej działalności zawodowej przekazywał głęboką wiedzę, doświadczenie i tradycje zawodowe młodym adeptom zawodu. Zmarł w 2012 r.

Romualda Mitan (1980)

Urodziła się 1931 r. Farmaceutka, związana z Podhalem. Kierowniczką apteki w Sanatorium "Warszawianka", w latach późniejszych kierowała zakopiańską apteką przy ul. Witkiewicza, a do 2001 r. prowadziła aptekę przy św. Trójcy. Przez wiele lat prowadziła Koło Terenowe Oddziału Krakowskiego PTFarm w Zakopanem. Koło działało bardzo aktywnie. Organizowało odczyty, szkolenia ale również skupiało środowisko farmaceutów Podhala na imprezach kulturalnych np. Balach Farmaceutów.

---

⁹⁰ Z. Kubiak, Mgr Wincenty Sawicki, „Farmacja Polska” 1977, nr 12, s. 751-752.

Stanisław Kohlmünzer (1983)

Urodził się w 1919 r., farmaceuta, fitochemik, inspirator badań chemiczno-biologicznych polisacharydów grzybów wielkoowocnikowych oraz biotechnologii roślin. Kierownik Katedry Botaniki Farmaceutycznej Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej, potem UJ CM. Zmarł w 2001 r.

Zbigniew Kubiak (1983)

Urodził się w 1922 r. w Inowrocławiu. Po studiach farmaceutycznych na UJ w 1946 r. został asystentem, potem adiunktem i starszym wykładowcą w Katedrze Technologii Postaci Leku i Biofarmacji Akademii Medycznej w Krakowie. Aktywnie pracował w Zarządzie Oddziału Krakowskiego PTFarm m. in. jako prezes w ciągu dwóch kadencji. Członek komitetu Redakcyjnego „Farmacji Polskiej”. Zmarł w 1995 r.

Jerzy Porębski (1983)

Urodził się w 1927 r. w Bielsku-Białej. Studia farmaceutyczne na UJ ukończył w 1953 r. Jeszcze podczas studiów rozpoczął pracę w Katedrze Farmacji Stosowanej. W 1961 r. obronił pracę doktorską, a w 1974 r. otrzymał stopień doktora habilitowanego. W latach 1974–1980 pełnił funkcję Kierownika Katedry Farmacji w Ahmadu Bello University w Zarii (Nigeria). W 1980 r. powrócił do pracy w Katedrze Technologii Postaci Leku i Biofarmacji. W 1984 r. został wybrany dziekanem Wydziału Farmaceutycznego. Aktywnie uczestniczył w pracach Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w którym przez 17 lat, pełnił funkcję sekretarza Krakowskiego Oddziału PTFarm, a od 1970 r. przez 4 lata funkcję przewodniczącego. Zmarł w 1996 roku.

Edward Rybacki (1983)

Urodził się w 1920 roku w Krakowie. Studia farmaceutyczne ukończył w 1947 r. W 1958 r. rozpoczął pracę w Katedrze Farmacji Stosowanej AM. Był aktywnym działaczem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Od 1962 r. był członkiem zarządu Oddziału Krakowskiego, pełniąc w latach 1964–1979 funkcję skarbnika. Był również bibliotekarzem i kronikarzem Oddziału, przez wiele lat redagował Biuletyn Informacyjny Oddziału. Zmarł w 1984 r.⁹¹

Tadeusz Pankiewicz (1986)

Urodził się w 1908 r. w Samborze, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, właściciel apteki „Pod Orłem” w Krakowie, jedynej apteki funkcjonującej w getcie krakowskim. Za działalność na rzecz pomocy i ratowania Żydów odznaczony w 1983 r. medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Swoje wojenne wspomnienia opisał w książce pt: „Apteka w getcie krakowskim”, która pierwsze wydanie miała w 1947 r.⁹² Zmarł w 1993 r.

---

⁹¹ Z. Kubiak, *Złota Księga Uniwersytetu Jagiellońskiego. Suplement*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2004, s. 179.

⁹² A. Pióro, *Magister Tadeusz Pankiewicz Biografia*, Kraków 2013.

Helena Pazdro (1986)

Urodziła się w 1909 r. w Porębie Radlnej. W 1935 r. uzyskała dyplom magistra chemii i rozpoczęła pracę w Zakładzie Chemii Farmaceutycznej UJ. Po wojnie ukończyła również studia farmaceutyczne uzyskując w 1948 r. dyplom magistra farmacji. W 1961 r. uzyskała tytuł doktora nauk farmaceutycznych. Oprócz pracy naukowej i dydaktycznej aktywnie uczestniczyła w pracach Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Od 1957 r. wchodziła w skład zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm. Od 1970 r. była przewodniczącą Komisji Rewizyjnej. Zmarła w 2002 r.⁹³.

Jan Grzybek (1989)

Urodził się w 1937 r. Botanik i farmaceuta, kierownik Katedry i Zakładu Botaniki Farmaceutycznej Akademii Medycznej w Krakowie (1962–1996), prodziekan i dziekan Wydziału Farmaceutycznego. Przedmiotem jego badań była analiza składu chemicznego grzybów i roślin naczyniowych oraz pobieranie biologicznie aktywnych substancji, a także ocena skażenia szaty roślinnej pierwiastkami toksycznymi. Autor lub współautor ponad 60 publikacji, w tym 2 wydań "Słownika farmakobotanicznego". Wybitny specjalista w zakresie testów fitobiologicznych. Zmarł w 1996 r.

Anna Stabrawa (1989)

Doktor nauk farmaceutycznych, historyk sztuki, wieloletni niezwykle zasłużony pracownik krakowskiego Muzeum Farmacji (1946–2001), badacz historii krakowskiego aptekarstwa, sięgającego swymi początkami XIV wieku. Zwieńczeniem jej wieloletnich badań w tym kierunku była rozprawa doktorska pt. „Dawne apteki miasta Krakowa od XIV do XVIII wieku”. Zmarła w 2012 r.⁹⁴.

Stanisława Krystynowicz (1992)

Od 1968 r. pracowała jako farmaceuta w aptece Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie. Kierownikiem apteki została w 1991 r. Była aktywnym działaczem odrodzonego, w 1991 r. samorządu aptekarskiego. Była pierwszym Prezesa Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie, wieloletnim członkiem Okręgowej Rady Aptekarskiej i przewodniczącą Sekcji Aptek Szpitalnych przy OIA w Krakowie przez trzy kadencje. Zmarła w 2011 r.

Leszek Ekiert (1997)

Studia farmaceutyczne na AM w Krakowie ukończył w 1977 r. W latach 1977–1985 był asystentem w Katedrze Chemii Organicznej. Od 1988 r. pełnił obowiązki dyrektora Muzeum Farmacji w Krakowie. Był członkiem zarządu zespołu sekcji Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. W latach 1992–1998 pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Historii Farmacji Krakowskiego Oddziału PTFarm. Zmarł w 2002 r.⁹⁵

---

⁹³ Archiwum Muzeum Farmacji UJ, Teka

⁹⁴I. Dymarczyk, *Z żałobnej karty*, „Farmacja Krakowska” 2013, 1, s. 35-37

⁹⁵ A. Rzepiela, *Historia krakowskiego Muzeum farmacji: lata 1986-2002*, 60-lat krakowskiego Muzeum Farmacji, Kraków 2007.

Józef Niweliński (1997)

Biolog i farmaceuta, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 1962–1968 pracował w Katedrze Biologii Wydziału Farmaceutycznego AM w Krakowie. Od 1968 r. był kierownikiem Pracowni Biologii przy Katedrze Mikrobiologii na Wydziale Farmaceutycznym, która to pracownia kolejno zmieniała swoją strukturę i nazwy: od 1970 r. Pracownia Histochemii przy Katedrze Chemii Toksykologicznej i Sądowej AM, a od 1986 r. Zakład Cytobiologii i Histochemii AM w Krakowie. W latach 1989–1992 stał na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm. Zmarł w 2010 r.

Jerzy Brandys (1998)

Farmaceuta, prof. dr hab. n. farm., specjalista z zakresu toksykologii oraz organizacji i ekonomiki farmacji. Wieloletni kierownik Katedry i Zakładu Toksykologii UJ CM, były członek Prezydium oraz Ogólnopolskiej Sekcji Akademickiej ZG PTFarm, członek Sądu Koleżeńskiego PTFarm. Członek Honorowy PTFarm od 2004 roku. W latach 1986–1989 stał na czele Zarządu Krakowskiego Oddziału PTFarm

Małgorzata Schlegel-Zawadzka (2000)

Farmaceutka, prof. dr hab. n. farm. Kierownik Zakładu Żywienia Człowieka Instytutu Zdrowia Publicznego UJ CM, specjalistka w zakresie dietetyki, zachowań żywieniowych, biopierwiastków i ich udziału w zapobieganiu chorób. Prodziekan ds. stopni i rozwoju Wydziału Nauk o Zdrowiu UJ CM. Aktywnie pracowała w Krakowskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

Aleksandra Polak (2004)

Studia farmaceutyczne ukończyła w 1949 r. Pracowała w Zakładzie Farmakognozji UJ jako nauczyciel akademicki. Autorka wierszy i utworów prozatorskich, które ukazywały się drukiem m.in. w „Farmacji Polskiej”. W 2002 r. ukazał się zbiór opowiadań „Panie aptekarki i inne opowiadania”. Zmarła w 2009 r.

Barbara Filipek (2010)

Profesor nauk farmaceutycznych. W 1973 r. rozpoczęła pracę w Katedrze Farmakodynamiki Wydziału Farmaceutycznego AM w Krakowie. W 1995 r. objęła kierownictwo Pracowni Wstępnych Badań Farmakologicznych w Katedrze Farmakodynamiki Collegium UJ CM, a w 2005 r. objęła kierownictwo tej katedry. W 2002 r. została powołana na kierownika Studium Kształcenia Podyplomowego Wydziału Farmaceutycznego. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. W latach 2010–2013 pełniła funkcję przewodniczącej Oddziału Krakowskiego PTFarm.

Odznaczeni Odznaką Honorową Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

Odznaka Honorowa Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego została ustanowiona uchwałą podjętą, 26 czerwca 2003 r., przez Zarząd Główny PTFarm. Przyznawana jest członkom PTFarm, którzy cieszą się ogólnym zaufaniem w środowisku naukowym i zawodowym farmaceutów oraz wyróżnili się aktywną działalnością w ramach PTFarm bądź działaniem na rzecz rozwoju farmacji i nauk farmaceutycznych. Odznaka przyznawana jest również osobom nie będącym członkami PTFarm, które swą działalnością przyczyniły się do rozwoju farmacji i nauk farmaceutycznych. Wśród odznaczonych znaleźli się następujący członkowie Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego:

dr Krystyna Kuszlik-Jochym (2004),
prof. dr hab. Zbigniew Janeczko (2007),
mgr Hanna Rybacka (2007),
dr Anna Partyka (2013)

Zarządy Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

Zarząd I Kadencji (1948-1951)

Prezes: prof. dr hab. Marek Gatty-Kostyal, **członkowie:** mgr Wacław Makiello, mgr Wojciech Roeske, mgr Wincenty Sawicki, mgr Florian Jankowiak, mgr Ferdynand Lipczyński, (w czasie trwania kadencji dokooptowano do zarządu mgr Leszka Krówczyńskiego, dr Zygmunta Fuchsa, mgr Jana Macherskiego, mgr Jana Twardowskiego, mgr Edwarda Rachwałę, mgr Stanisława Opalę.

Zarząd II Kadencji (1951-1952)

Prezes: prof. dr hab. Marek Gatty-Kostyal, **członkowie:** mgr Henryk Dawid, dr Leszek Krówczyński, mgr Wincenty Sawicki, dr Franciszek Urbaczka, mgr Jerzy Maj, dr Zygmunt Fuchsa, dr Józef Niweliński, mgr A. Kowalski, mgr Michaluk, mgr Jarocki.

Zarząd III Kadencji (1952-1953)

Prezes: prof. dr hab. Marek Gatty-Kostyal, **członkowie:** mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Adam Kawski, mgr Wincenty Sawicki, dr Zygmunt Fuchsa, dr Janina Pagaczewska, dr Alfred Reder, dr Jerzy Maj.

Zarząd IV Kadencji (1953-1954)

Prezes: mgr Tadeusz Szewczyk, **członkowie:** mgr A. Kawski, mgr Wincenty Sawicki, dr Zygmunt Fuchsa, dr Janina Pagaczewska, dr Alfred Reder, dr Jerzy Maj, mgr Zbigniew Leśniak, dr Adolf Stawowczyk.

Zarząd V Kadencji (1954-1956)

Prezes: mgr Alfred Krzyżanowski, **członkowie:** mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Wincenty Sawicki, dr Zygmunt Fuchsa, dr Janina Pagaczewska, dr Alfred Reder, dr Jerzy Maj, doc. dr Artur Jurand, dr Maria Dominik.

Zarząd VI Kadencji (1956 luty-grudzień)

Prezes: doc. dr Artur Jurand, **członkowie:** dr Wojciech Roeske, dr Alfred Reder, mgr Tadeusz Szewczyk, dr Franciszek Urbaczka, dr Adam Michaluk,

doc. dr Adolf Stawowczyk, mgr Marian Eckstein, mgr Alfred Krzyżanowski, dr Janina Pagaczewska, doc. dr Józef Niweliński, mgr Stanisław Kohlümunzer, mgr Kamiński, mgr Wincenty Sawicki, mgr Edward Rybacki.

Zarząd VII Kadencji (1957-1958)

Prezes: dr Wojciech Roeske, **wiceprezes:** dr Maria Dominik, **sekretarz:** mgr Jerzy Porębski, **skarbnik:** mgr Kazimierz Stanuch, **kronikarz:** mgr Edward Rybacki, **Komisja Rewizyjna:** dr Jerzy Maj, dr Zygmunt Fuchsa, mgr Helena Pazdro, dr Janina Pagaczewska, mgr Janina Issepi, mgr Alfred Krzyżanowski, dr Zbigniew Kubiak, dr Alfred Reder.

Zarząd VIII Kadencji (1958-1960)

Prezes: dr Wojciech Roeske, **wiceprezes:** dr Maria Dominik, **sekretarz:** mgr Jerzy Porębski, **skarbnik:** mgr Kazimierz Stanuch, **sekcja analityczna:** dr Zbigniew Kubiak, **sekcja technologiczna:** mgr Tadeusz Materski, **kronikarz:** mgr Edward Rybacki, **członkowie:** mgr Stanisława Jurkowa, prof. Marian Koczwara, mgr Alfred Krzyżanowski, mgr Andrzej Mazur, dr Janina Pagaczewska, dr Alfred Reder, mgr Zbigniew Zamoyski, **Komisja Rewizyjna:** dr Zygmunt Fuchsa, mgr Helena Pazdro, dr Jerzy Maj.

Zarząd IX Kadencji (1960-1962)

Prezes: dr Wojciech Roeske, **wiceprezes:** mgr Zbigniew Zamoyski, **sekretarz:** mgr Jerzy Porębski, **skarbnik:** mgr Helena Domańska, **członkowie:** doc. dr Jan Fidelus, dr Zbigniew Kubiak, mgr Alfred Krzyżanowski, dr Alfred Reder, dr Maria Dominik-Strycharska, mgr Stanisława Jurkowa, mgr Andrzej Mazur, **kronikarz:** mgr Edward Rybacki, **Komisja Rewizyjna:** dr Zygmunt Fuchsa, mgr Helena Pazdro, dr Jerzy Maj.

Zarząd X Kadencji (1962-1965)

Prezes: dr Wojciech Roeske, **wiceprezes:** mgr Zbigniew Zamoyski, **sekretarz:** mgr Jerzy Porębski, **z-ca sekretarza:** mgr Kazimierz Kuśnierz, **skarbnik:** mgr A. Müllner, **z-ca skarbnika:** mgr Ludomił Norek, **członkowie zarządu** – mgr Helena Domańska, mgr Stanisława Jurkowa, dr Zbigniew Kubiak, mgr Andrzej Mazur, mgr Alfred Krzyżanowski, mgr Tadeusz Borkowski (przew. Sekcji Analitycznej), mgr Tadeusz Materski (Przew. Sekcji Technologicznej), dr Alfred Reder (przew. Sekcji Aptek Szpitalnych), mgr Edward Rybacki (redaktor „Biuletynu Informacyjnego”), **kronikarz:** mgr D. Borkowska, **Komisja Rewizyjna:** dr Zygmunt Fuchsa, mgr Helena Pazdro, dr Jerzy Maj

Zarząd XI Kadencji (1965-1967)

Prezes: doc. dr Leszek Krówczyński, **wiceprezes:** mgr Zbigniew Zamoyski, **sekretarz:** mgr Jerzy Porębski, **z-ca sekretarza:** mgr Maria Mokrzyć, **skarbnik:**

nik: dr Edward Rybacki, **członkowie zarządu:** mgr Helena Domańska, doc. dr Marian Eckstein, dr Maria Gorzycowa, doc dr. Bolesław Janik, mgr Stanisława Jurkowa, mgr Alfred Krzyżanowski, dr Zbigniew Kubiak, mgr Aniela Mazanowska, mgr Zofia Skórczyńska, mgr Tadeusz Borkowski (przew. Sekcji Analitycznej), dr Alfred Reder (przew. Sekcji Aptek Szpitalnych), mgr Wincenty Sawicki (redaktor „Biuletynu Informacyjnego”), **kronikarz:** dr Maria Kostołowska, **Komisja Rewizyjna:** dr Zygmunt Fuchsa, mgr Helena Pazdro, dr Krystyna Rogoyska.

Zarząd XII Kadencji (1967-1970)

Prezes: doc. dr Leszek Krówczyński, **wiceprezes:** mgr Zbigniew Zamoyski, **sekretarz:** dr Jerzy Porębski, **z-ca sekretarza:** mgr Jan Grzybek, **skarbnik:** dr Edward Rybacki, **członkowie zarządu:** mgr Helena Domańska, doc. dr Marian Eckstein, dr Maria Gorzycowa, mgr Stanisława Jurkowa, dr Zbigniew Kubiak, mgr Aniela Mazanowska, mgr Zofia Skórczyńska, dr Tadeusz Borkowski (przewodniczący Sekcji Analitycznej), dr Alfred Reder (przewodniczący Sekcji Aptek Szpitalnych), mgr Tadeusz Chudzicki (przewodniczący Sekcji Oświaty Sanitarnej), **kronikarz:** dr Maria Kostołowska, **Komisja Rewizyjna:** dr Zygmunt Fuchsa, mgr Helena Pazdro, dr Krystyna Rogoyska.

Zarząd XIII Kadencji (od kwietnia do listopada 1970)

Prezes: prof. dr hab. Leszek Krówczyński, **wiceprezes:** mgr Zbigniew Zamoyski, **sekretarz:** dr Jerzy Porębski, **z-ca sekretarza:** mgr Jan Grzybek, **skarbnik:** dr Edward Rybacki, **członkowie zarządu:** dr hab. Marian Eckstein, dr hab. Maria Gorzycowa, dr Zbigniew Kubiak, mgr Aniela Mazanowska, mgr Maria Materska, dr Tadeusz Borkowski (przew. Sekcji Analitycznej), dr Alfred Reder (przew. Sekcji Aptek Szpitalnych), mgr Tadeusz Chudzicki (przew. Sekcji Oświaty Sanitarnej), dr Halina Horecka (Przew. Sekcji Aptek Otwartych), **kronikarz:** dr Maria Kostołowska, **Komisja Rewizyjna:** dr Zygmunt Fuchsa, dr Helena Pazdro, mgr Helena Domańska, mgr Alfred Krzyżanowski, mgr Alicja Wołoszyńska.

Zarząd XIII Kadencji (od listopada 1970 – 1973)

Prezes: dr Jerzy Porębski, **wiceprezes:** dr Zbigniew Kubiak, **sekretarz:** dr Zbigniew Kubiak, **skarbnik:** dr Edward Rybacki, **członkowie zarządu:** dr hab. Marian Eckstein, dr hab. Maria Gorzycowa, dr Jan Grzybek, mgr A. Mazanowska, mgr Maria Materska, mgr Irena Owsianka, doc. dr Alfred Zejc, **Komisja Rewizyjna:** dr Helena Pazdro, mgr Helena Domańska, mgr Alfred Krzyżanowski.

Zarząd XIV Kadencji (1973-1976)

Prezes: dr Jerzy Porębski (od 1974 r. dr Zbigniew Kubiak), **wiceprezes:** dr Zbigniew Kubiak, dr Czesław Brodzicki, **sekretarz:** dr Jan Grzybek, **skarbnik:** dr Edward Rybacki, **członkowie zarządu:** prof. dr hab. Marian

Eckstein, dr hab. Maria Gorzycowa, mgr Elżbieta Lenczowska, mgr Jerzy Gabryś, **Komisja Rewizyjna:** dr Helena Pazdro, mgr Maria Lisowa, mgr Alfred Krzyżanowski, mgr Alicja Wołoszyńska, mgr Maria Flisowska

Zarząd XV Kadencji (1976-1979)

Prezes: dr Zbigniew Kubiak, **sekretarz:** dr Zofia Zachwieja, **skarbnik:** mgr Krystian Sodzawiczny, **członkowie zarządu:** prof. dr hab. Marian Eckstein, dr hab. Maria Gorzycowa, mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Maria Maj, doc. dr Alfred Zejc, mgr Ewa Lenczowska, mgr Jerzy Gabryś, **Komisja Rewizyjna:** dr Helena Pazdro, mgr Alicja Wołoszyńska, mgr Maria Flisowska.

Zarząd XVI Kadencji (1979-1982)

Prezes: dr Z. Kubiak, **wiceprezes:** mgr Wacława Sowińska, **sekretarz:** dr Jan Grzybek, **skarbnik:** mgr Krystian Sodzawiczny, **członkowie zarządu:** dr hab. Maria Gorzycowa, dr Jan Knapczyk, prof. dr hab. Leszek Krówczyński, mgr Ewa Lenczowska, mgr Janina Marynowska, dr. Maciej Pawłowski, dr Edward Rybacki, prof. dr hab. Alfred Zejc, **Komisja Rewizyjna:** dr Helena Pazdro, mgr Maria Flisowska, mgr W. Pilch, mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Alicja Wołoszyńska

Zarząd XVII Kadencji (1982-1986)

Prezes: dr Zbigniew Kubiak, **wiceprezesi:** dr J. Kubas, mgr Ryszard Ścibor, **sekretarz:** dr Jan Grzybek, **skarbnik:** dr Krystian Sodzawiczny, **członkowie zarządu:** dr Janina Węgiel, prof. dr hab. Leszek Krówczyński, mgr Stanisława Krystynowicz, dr Jan Krzek, mgr Wojciech Piekoszewski, dr hab. Jerzy Porębski, prof. dr hab. Alfred Zejc, **Komisja Rewizyjna:** dr Helena Pazdro, mgr Maria Flisowska, mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Alicja Wołoszyńska

Zarząd XVIII Kadencji (1986-1989)

Prezes: dr hab. Jerzy Brandys, **Wiceprezes:** mgr Ryszard Ścibor, dr hab. Włodzimierz Rzeszutko, **sekretarz:** dr Wojciech Piekoszewski, **skarbnik:** mgr Hanna Rybacka, **członkowie zarządu:** prof. dr hab. Maria Gorzycowa, prof. dr hab. Leszek Krówczyński, dr Zbigniew Kubiak, dr Jan Krzek, mgr Stanisława Krystynowicz, sekretarz **techniczny:** mgr Małgorzata Szlegel-Zawadzka, **Komisja Rewizyjna:** dr Helena Pazdro, mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Alicja Wołoszyńska, dr Janina Węgiel.

Zarząd XIX Kadencji (1989-1992)

Prezes: prof. dr hab. Józef Niweliński, **wiceprezes:** mgr Ryszard Ścibor, **sekretarz:** dr Grażyna Dudek, **skarbnik:** mgr Hanna Rybacka, **członkowie zarządu:** doc. dr Jerzy Brandys, prof. Leszek Krówczyński, dr Jan Krzek, dr Zbigniew Kubiak, mgr Stanisława Krystynowicz, dr Małgorzata Panas,

doc. dr Jan Grzybek, **Komisja Rewizyjna:** dr Helena Pazdro, mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Alicja Wołoszyńska, dr Janina Węgiel.

Zarząd XX Kadencji (1992-1995)

Prezes: dr hab. Ryszard Czarnecki, **sekretarz:** mgr Jarosław Woroń, **skarbnik:** mgr Hanna Rybacka, **Komisja Rewizyjna:** dr Hanna Pazdro, mgr Tadeusz Szewczyk, mgr Alicja Wołoszyńska, dr Janina Węgiel.

Zarząd XXI Kadencji (1995-1998)

Prezes: dr hab. Wojciech Piekoszewski, **wiceprezes:** prof. dr hab. Leszek Krówczyński, **sekretarz:** dr Małgorzata Schlegel-Zawadzka, **skarbnik:** mgr Hanna Rybacka, **członkowie zarządu:** dr Renata Jachowicz, dr Zbigniew Kubiak, mgr Elżbieta Tadas, mgr Walenty Zajdel, mgr Czesław Tekieli, mgr Stanisława Krystynowicz. **Komisja Rewizyjna:** przewodnicząca dr Helena Pazdro, **członkowie:** dr Janina Węgiel, mgr Iwona Dymarczyk, mgr Apolonia Ziaja, **Delegaci na Walne Zgromadzenie:** prof. dr hab. Leszek Krówczyński, dr hab. Wojciech Piekoszewski, prof. dr hab. Jan Grzybek, dr Renata Jachowicz.

Zarząd XXII Kadencji (1998-2001)

Prezes: dr hab. Gabriel Nowak, **wiceprezes:** dr hab. Barbara Filipek, **sekretarz:** dr Małgorzata Schlegel-Zawadzka, **skarbnik:** mgr Hanna Rybacka, **członkowie zarządu:** dr Krystyna Chmal-Jagiello, dr Krystyna Kuszlik-Jochym, dr Anna Czyrak, dr hab. Wojciech Piekoszewski prof. IES, mgr Joanna Żak-Knapik, dr Bożena Świętek. **Komisja Rewizyjna:** przewodnicząca dr Helena Pazdro, członkowie: dr Janina Węgiel, dr Ewa Skrzypczak-Pietraszak, **Delegaci na Walne Zgromadzenie:** prof. dr hab. Alfred Zejc, dr hab. Gabriel Nowak, zastępca delegata dr hab. Renata Jachowicz.

Zarząd XXIII Kadencji (2001-2004)

Prezes: prof. dr hab. Gabriel Nowak, **Wiceprezes:** prof. dr hab. Barbara Filipek, **sekretarz:** dr Małgorzata Schlegel-Zawadzka, **skarbnik:** mgr Anna Partyka, **członkowie zarządu:** prof. dr hab. Jacek Bojarski, dr Anna Czyrak, dr Krystyna Kuszlik-Jochym, dr Tadeusz Librowski, mgr Hanna Rybacka, mgr Joanna Żak-Knapik, **Komisja Rewizyjna:** przewodnicząca: dr Janina Węgiel, członkowie: dr Ewa Skrzypczak-Pietraszak, mgr Anna Czech, **Delegat na Walne Zgromadzenie:** prof. dr hab. Barbara Filipek.

Zarząd XXIV Kadencji (2004-2007)

Prezes: prof. dr hab. Gabriel Nowak, **wiceprezes:** prof. dr hab. Barbara Filipek, **sekretarz:** mgr Monika Kubacka, **skarbnik:** dr Anna Partyka, **członkowie zarządu:** dr hab. Małgorzata Filip, dr Krystyna Kuszlik-Jochym, dr Tadeusz Librowski, mgr Hanna Rybacka, prof. dr hab. Katarzyna Kieć-

Kononowicz, **Komisja Rewizyjna:** przewodnicząca: dr Ewa Skrzypczak-Pietraszak, członkowie: dr Agnieszka Skowron, mgr Iwona Dymarczyk. **Delegat na Walne Zgromadzenie:** prof. dr hab. Barbara Filipek.

Zarząd XXV Kadencji (2007-2010)

Prezes: prof. dr hab. Gabriel Nowak, **wiceprezes:** prof. dr hab. Barbara Filipek, **sekretarz:** mgr Monika Kubacka, **skarbnik:** dr Anna Partyka, **członkowie zarządu:** dr hab. Małgorzata Filip, dr Krystyna Kuszlik-Jochym, dr Tadeusz Librowski, mgr Hanna Rybacka, prof. dr hab. Katarzyna Kieć-Kononowicz, **Komisja Rewizyjna:** przewodnicząca: dr Agnieszka Skowron, członkowie: mgr Iwona Dymarczyk, mgr Agnieszka Walczyk, **Delegat na Walne Zgromadzenie:** prof. dr hab. Barbara Filipek.

Zarząd XXVI Kadencji (2010-2013)

Prezes: prof. dr hab. Barbara Filipek, **wiceprezes:** dr hab. Włodzimierz Opoka, sekretarz: mgr Monika Kubacka, **skarbnik:** dr Agnieszka Zagórska, **członkowie zarządu:** dr hab. Małgorzata Filip, dr Krystyna Kuszlik-Jochym, dr hab. Tadeusz Librowski, mgr Hanna Rybacka, prof. dr hab. Katarzyna Kieć-Kononowicz, **Komisja Rewizyjna:** przewodnicząca: dr hab. Agnieszka Skowron, członkowie: mgr Iwona Dymarczyk, dr Małgorzata Knapik-Czajka, **Delegat na Walne Zgromadzenie:** prof. dr hab. Barbara Filipek.

Zarząd XXVII Kadencji (2013-2017)

prezes: dr hab. Włodzimierz Opoka, prof. UJ, **wiceprezes:** prof. dr hab. Małgorzata Filip, **sekretarz:** dr Anna Czopek, **skarbnik:** dr Agnieszka Zagórska, **członkowie:** prof. dr hab. Barbara Filipek, dr hab. Elżbieta Pękala, dr Monika Kubacka, mgr Witold Jucha, mgr Hanna Rybacka, **Komisja Rewizyjna:** dr Anna Partyka, mgr Iwona Dymarczyk, dr Małgorzata Knapik-Czajka, **Delegat na Walne Zgromadzenie:** prof. dr hab. Barbara Filipek i dr hab. Włodzimierz Opoka.

Zarząd XXVIII Kadencji (2017-nadal)

prezes: dr hab. Włodzimierz Opoka, prof. UJ, **wiceprezes:** dr hab. Agnieszka Zagórska **sekretarz:** dr Agata Kryczyk, **skarbnik:** dr Magdalena Jastrzebska-Więsek, **członkowie:** dr hab. Elżbieta Pękala prof. UJ, dr Anna Czopek, dr hab. Małgorzata Knapik-Czajka, mgr Witold Jucha, dr Barbara Jękot, **Komisja Rewizyjna:** przewodnicząca: dr Anna Partyka, członkowie: dr hab. Grażyna Chłoń-Rzepa, dr hab. Karolina Pytka.

111 lat w trosce o Twoje zdrowie

1908

Założenie Polskiej Spółki Akcyjnej PHARMA MGR B. JAWORNICKI w Krakowie

1923

Przeprowadzka do nowego budynku Spółki Akcyjnej PHARMA przy ul. Długiej 48

1950

Śmierć Bolesława Jawornickiego i powstanie Laboratorium Galenowego Krakowskiego Zarządu Aptek

1990

Przekształcenie Laboratorium Galenowego w nową spółkę FARMINA

2004

Przeprowadzka FARMINY do nowego zakładu przy ul. Lipskiej 44

2014

Przejęcie niemieckiej spółki produkcji leków SPREEWÄELDER ARZNEIMITTEL GmbH

2017

Zakup przedsiębiorstwa APIPOL-FARMA i zakładu w Mysłenicach

2018

Przejęcie Laboratorium Farmaceutycznego AVENA sp. z o.o. w Osielsku k. Bydgoszczy

2019

111 lat nieprzerwanej działalności w produkcji leków

GRUPA FARMINA • KRAKÓW

FARMINA SP. Z O.O.   **T** +48 12 290 90 00
UL. LIPSKA 44   **F** +48 12 290 90 50
30-721 KRAKÓW   **E** centrala@farmina.pl

www.farmina.pl

Spreewälder Arzneimittel GmbH
Schulstraße 9 • 15913 Märkische Heide
T +49 35476 65020 • **F** +49 35476 650219
E info@spreewaelder-arzneimittel.de

www.spreewaelder-arzneimittel.de

Laboratorium Farmaceutyczne AVENA sp. z o.o.
ul. Leśna 42 • 86-031 Osielsko
T +48 52 324 12 12 • **F** +48 52 324 12 11
E avena@avena.com.pl

www.avena.com.pl

Sekrety zielonej natury.

KAWON – to polska, rodzinna firma zielarska z Wielkopolski
z **50-letnim** doświadczeniem w produkcji zielarskiej.

Od **28 lat** zajmuje się wytwarzaniem ziołowych wyrobów leczniczych i należy
do czołowych producentów tej kategorii leków.

Jako pierwsza firma zielarska w Polsce w 1998 r. wdrożyła i zatwierdziła system
zarządzania jakością wg Normy **ISO 9000**, rok później otrzymała **Certyfikat GMP**
a następnie **Certyfikat HACCP**.

***Wytwarzanie produktów leczniczych jak również
spożywczych o najwyższej, powtarzalnej jakości, bezpiecznych dla zdrowia oraz
zaspokajających potrzeby i oczekiwania klienta to priorytet, któremu
podporządkowane są wszystkie działania kierownictwa i załogi firmy.
Oferta KAWON-u to 140 produktów w tym 88 wyrobów leczniczych.***

Zapraszamy do współpracy

ZAKŁAD ZIELARSKI KAWON - HURT NOWAK SP.J.

KRAJEWICE 119, 63-800 GOSTYŃ, TEL. 65 572 08 22

WWW.KAWON.COM.PL E-MAIL: KAWON@KAWON.COM.PL

PODWÓJNA MOC na ból mięśni i stawów

Natychmiastowe
CHŁODZENIE

**REDUKCJA
BÓLU**

**WYSOKA
JAKOŚĆ**

SPRAWDZONA
PRZEZ SZWAJCARÓW

Długotrwałe
ROZGRZEWANIE

**ROZLUŻNIENIE
MIĘŚNI**

**KOMFORT
APLIKACJI**

BEZ TŁUSTYCH
PLAM

**BEZPIECZNE
STOSOWANIE**

NAWET KILKA
RAZY DZIENNIE

wyrob medyczny CE

VAXOL®

czyste, zdrowe
i zadbane uszy

5 powodów aby polecić Vaxol

- Jedyne preparaty do uszu rekomendowane przez Polskie Towarzystwa Laryngologiczne¹
- Od ponad 10 lat cieszy się zaufaniem lekarzy i pacjentów
- Bezpieczna, wygodna i delikatna aplikacja
- 100% naturalny skład
- Nawet do 6 miesięcy stosowania

1. Jedyne produkty do pielęgnacji uszu rekomendowane przez Polskie Towarzystwo Otolaryngologów Dziecięcych i Polskie Towarzystwo Otolaryngologów, Chirurgów Głowy i Szyi.

Dla dorosłych, dzieci i niemowląt

SANPROBI

10 lat jakości i zaufania*

Nowość

Probiotyki
SANPROBI
4 Enteric

probiotyk wieloszczepowy zawiera unikalną kompozycję czterech szczepów bakterii probiotycznych w kapsułkach dojelitowych DRcaps™ – chroniących probiotyki przed działaniem kwasu solnego w żołądku i rozpuszczających się dopiero w jelitach.

Probiotyki
SANPROBI
Active & Sport

probiotyk wieloszczepowy dedykowany sportowcom oraz osobom aktywnym fizycznie, który zawiera unikalną kompozycję pięciu szczepów probiotycznych, starannie dobranych do potrzeb ludzi uprawiających sport.

Probiotyki
SANPROBI
Barrier

zawierają unikalną kompozycję ośmiu szczepów bakterii probiotycznych. Utrzymują ich zawartość w organizmie oraz wspierają mikrobiotę.

Probiotyki
SANPROBI
IBS

uzupełnia codzienną dietę o szczep probiotyczny **Lactobacillus plantarum 299v**. Posiada pozytywną opinię Instytutu Jakości Jagiellońskiego Centrum Innowacji.

Nowość

Probiotyki
SANPROBI
Stress

nowoczesny probiotyk dobrany dla osób poszukujących równowagi. Zawiera unikalną kompozycję dwóch szczepów bakterii probiotycznych.

Probiotyki
Probiotyki
SANPROBI
Super Formula

zawierają 7 bakterii probiotycznych i 2 prebiotyki. Utrzymują zawartość tych bakterii i prebiotyków w organizmie oraz wspierają mikroflorę jelitową.

Suplementy diety

*Najczęściej rekomendowane przez Farmaceutów probiotyki dla dorosłych w 2018. "Świat Farmacji" Produkty Roku 2018.

facebook.com/sanprobi

www.sanprobi.pl

SANPROBI MIX 21.11.2018

APTEKI

HYGIEIA

HYGIEIA

www.lekidlamnie.pl

**POLSKIE
TOWARZYSTWO
FARMACEUTYCZNE**

ISBN 978-83-946124-4-3